

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

KATEDRA GEOGRAFIE

Bc. Karolína DAŇOVÁ

**URBANISTICKÝ VÝVOJ VSETÍNA
V ŠIRŠÍCH SOUVISLOSTECH**

magisterská práce

Vedoucí práce: RNDr. Pavel PTÁČEK, Ph.D.

Olomouc 2014

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Karolína Daňová**
Osobní číslo: **R110740**
Studijní program: **N1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Urbanistický vývoj Vsetína v širších souvislostech**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Zásady pro vypracování:

Cílem diplomové práce je postihnout základní charakteristiky vývoje urbanistické struktury města Vsetín se zřetelem na transformační procesy po roce 1989. Nejprve budou popsány základní atributy vývoje města od jeho založení do současnosti. Bude popsána současná vnitřní struktura (např. s pomocí výsledků SLDB za roky 1991, 2001 a 2011) ale hlavně vlastním terénním šetřením, doprovázeným dotazníkovým šetřením mezi občany a interview s klíčovými aktéry města. Práce se zaměří na urbanistické determinanty vývoje města a na to, jak se transformují jeho jednotlivé části (hist. jádro, sídliště, průmyslové zóny, atd.) ve srovnání s urbanistickými trendy u měst podobné velikostní kategorie. Na tomto základě budou načrtnuty základní determinanty vývoje města a možná doporučení do budoucnosti.

Rozsah grafických prací: podle potřeb zadání
Rozsah pracovní zprávy: 20 000 – 24 000 slov
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

CARTER, H. (1997): The study of urban geography, Arnold, 420 s.

HAMPL, M. (1996a): Vývoj systému osídlení v České republice. In: Hampl, M. a kol. Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice. PřF UK Praha, s. 35 – 52.

HAMPL, M. (1996b): Transformační procesy a předpoklady dalšího vývoje systému osídlení. In: Hampl, M. a kol. Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice. PřF UK Praha, s. 91 – 118.

HAMPL, M., GARDAVSKÝ, V. KÜNHIL, K. (1987): Regionální struktura a systém osídlení ČSR, PřF UK Praha, 253 s.

HAMPL, M., MÜLLER, J. (1996): Komplexní organizace systému osídlení. In: Hampl, M. a kol. Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice. PřF UK Praha, s. 53 – 90.

LICHTENBERGER, E. (1991): Stadtgeographie – Methoden, Modelle, Konzepte. Teubner geogr. Bücher, 211 s.

MATLOVIČ, R. (1998): Geografia priestorovej struktury mesta Prešov. Geografické práce VIII/1, PU Prešov.

NETOPIL, P. (2006): Vývoj vnitřní prostorové struktury města Přerova. Diplomová práce, katedra geografie, PřF UP Olomouc.

Vedoucí diplomové práce: **RNDr. Pavel Ptáček, Ph.D.**

Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2011**

Termín odevzdání diplomové práce: **24. dubna 2014**

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, PhD.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szcyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci řešila sama a že jsem uvedla veškerou použitou literaturu.

Olomouc, 24. dubna 2014

.....

podpis

Děkuji vedoucímu diplomové práce RNDr, Pavlu Ptáčkovi Ph.D. za odborné vedení a poskytnuté rady při zpracovávání daného tématu.

BIBLIOGRAFICKÝ ZÁZNAM

Autor (osobní číslo): Bc. Karolína Daňová (R110740)

Studijní obor: Regionální geografie

Název práce: Urbanistický vývoj Vsetína v širších souvislostech

Title of thesis: Urban development of Vsetín in broader context

Vedoucí práce: RnDr. Pavel Ptáček, Ph.D.

Rozsah práce: 124 stran

Abstrakt: Diplomová práce se zabývá historickým vývojem i současným stavem prostorové struktury města Vsetín. Na počátku práce jsou uvedeny teoretické základy prostorové struktury města a dále je zmíněna geografická charakteristika území. Významnou částí je historický vývoj prostorové struktury města Vsetín s ohledem na postavení města v minulosti. Práce zahrnuje analýzu aktuálního stavu domovní, demografické a ekonomické struktury města. Součástí práce jsou také rozhovory s představiteli města.

Klíčová slova: prostorová struktura, socio-ekonomická analýza, domovní a bytový fond, urbanismus

Abstract: The diploma thesis deals with the development and the current status of the area structure of the city Vsetín. In the introduction there is theoretical basics of the area structure and the geographical characteristic of the area. The important part of the thesis is the historical development of the area structure in Vsetín due to its history. The thesis includes analysis of the housing and objects estates, demographic and economic structure. The thesis contains also interview with the city representatives.

Keywords: area structure, social-economic analysis, housing and object estates, urbanism

Obsah

1 ÚVOD (CÍLE PRÁCE).....	8
2 PŘEHLED LITERATURY A METODY ZPRACOVÁNÍ.....	9
2.1 Přehled literatury	9
2.2 Metody zpracování.....	11
3 GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ.....	13
3.1 Vymezení zájmového území.....	13
3.2 Fyzicko-geografická charakteristika	15
4 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRO STUDIUM PROSTOROVÉ STRUKTURY MĚSTA.....	16
5 HISTORICKÝ VÝVOJ PROSTORU MĚSTA.....	19
5.1 Preindustriální období (do poloviny 19. století).....	19
5.2 Období industriálního města (od pol. 19. století až 1918).....	23
5.3 Meziválečné období a období 2. světové války (1918 – 1945).....	25
5.3.1 Založení Zbrojovky Vsetín	26
5.3.2 Další rozvoj města	29
5.4 Období poválečného socialismu (1945 – 1989).....	30
6 SOUČASNÝ STAV PROSTOROVÉ STRUKTURY MĚSTA.....	33
6.1 Prostorová struktura z pohledu bytového a domovního fondu	35
6.2 Prostorová struktura z pohledu socioekonomického	41
6.2.1 Vývoj počtu obyvatel.....	41
6.2.2 Struktura obyvatel podle věku a pohlaví.....	45
6.2.3 Vývoj náboženské a národnostní struktury	47
6.2.4 Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity a vzdělání	51
7 ŘÍZENÉ ROZHOVORY	59
8 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	66
9 ZÁVĚR	72
10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	74
11 SUMMARY.....	79
PŘÍLOHY	81

1 ÚVOD (CÍLE PRÁCE)

Město Vsetín hraje již po staletí významnou roli ve vývoji valašského regionu. Vsetín se postupně stal přirozeným centrem regionu, centrem obchodu a řemesel. Vsetín je dobrým příkladem osady na trase obchodní stezky, která se vyvinula ve velké město. Město má za sebou historii několika vyplenění, vypálení a postupné obnovy. Městu se nedařil územní rozmach až do příchodu průmyslové revoluce. Průmyslové revoluce však proměnila malé městečko na údolí plné komínů a páry. Během několika let se počet obyvatel zdvojnásobil.

Dalším zvratem ve vývoji města bylo období 1. světové války a hospodářské krize. Křivka populace klesla, ekonomika prošla krizí a původní továrníci krachují. Poslední záchranou pro Vsetín může být vybudování Zbrojovky, která má být umístěna na československém pomezí. Vsetín se nakonec ukazuje jako nejvhodnější kandidát a výstavba začíná roku 1937. Pro město je ovšem nejdůležitější, že Zbrojovka zahájila zároveň masivní výstavbu bytových domů. Město mezi léty 1930 a 1950 opět zdvojnásobuje počet obyvatel.

S politickými změnami po roce 1948 a celkovou špatnou ekonomickou situací opět dochází k nedostatku bytů. Poslední masová výstavba probíhá v 70. a 80. letech formou panelových sídlišť na okrajích města. Jejich dostavba napomohla k nárůstu populace, jejího maxima bylo dosaženo koncem 80. let. Pojďme se podívat, jaké změny zaznamenalo městečko v nové kapitalistické éře.

Hlavním cílem této práce je zhodnocení vývoje města, zejména zhodnocení změn po roce 1989. Analýza bude spočívat zejména ve sledování změn fyzické, funkční a sociální prostorové struktury města. K dosažení tohoto cíle bylo nutné realizovat několik kroků:

- v první řadě bylo třeba analyzovat výchozí stav struktury města před rokem 1989,
- posoudit vývoj a současný stav domovního a bytového fondu,
- posoudit vývoj a stav prostorové struktury z pohledu socioekonomického,
- analyzovat diskuzi s odborníky a provést dotazníkové šetření,
- podle možností nastínit další možný vývoj prostoru města.

2 PŘEHLED LITERATURY A METODY ZPRACOVÁNÍ

2.1 Přehled literatury

K zpracování diplomové práce byly využity vlastivědné geografické studie, které se věnují vymezenému území, dále odborné publikace věnující se vývoji osídlení v České republice a publikace z oboru geografie sídel a měst.

První publikací zabývající se vymezeným územím byla kniha Dějiny města Vsetína vydána poprvé v roce 1901. Publikace Vsatský okres vydaný 1909 je z geografického pohledu užitečnější. V první části se zabývá přírodními podmínkami, vývojem osídlení, charakteristikou obyvatelstva a historií okresu. Část místopisná je zaměřena na popis a historii měst a obcí. V roce 2008 byla vydána publikace spojující obě knihy s názvem Dějiny města Vsetína a okresu vsackého (Václavek, 2008).

Na objednávku učitelstva Vsetínského okresu vznikla druhá publikace věnující se popisu území – Historický nástin okresu vsetínského. Okres vsetínský – obraz přírodní, kulturní a historický (Kobliha, 1938). Roku 1983 byla vydána nová vlastivědná příručka pro výuku (Baletka a kol., 1983). Publikace Okres Vsetín (Baletka a kol., 1987) se zabývá přírodními podmínkami, historickým vývojem a osídlením. Ucelený obraz okresu Vsetín z pohledu geografie nabízí Okres Vsetín – Soubor školních map 1 : 100 000 (Konečný a kol., 1990). Dílo podává informace o přírodních podmínkách v první části, v druhé části se zabývá ekonomickými charakteristikami, kulturou a službami. Dílo dále obsahuje základní mapu okresu Vsetín 1 : 100 000, fotografie, grafy, tabulky a doplňující mapky.

Poměrně zdařilou publikací o Vsetínsku je Okres Vsetín: Rožnovsko-Valašskomeziříčcko-Vsetínsko (Nekuda a kol., 2002). Nová vlastivěda obsahuje čtyři základní kapitoly: přírodní poměry, společenský vývoj, kulturní vývoj a místopis jednotlivých měst a vesnic. Kromě knižního vydání je součástí této publikace i CD-ROM.

Zatím poslední vydanou knihou o Vsetíně je publikace Vsetín: město a čas, jehož autorem je opět historik Ladislav Baletka (Baletka, 2008). Tato kniha byla vydána k 700. výročí od první písemné zmínky o městě Vsetín. Obsahuje podrobné líčení historie města a bohatou obrazovou přílohu.

Z příspěvků Ouředníčka a Sýkory bylo čerpáno pro teoretickou část o prostorové struktuře města. Martin Ouředníček a Luděk Sýkora se zabývají dynamikou prostoru města. Věnují se výzkumu proměn prostorové organizace postsocialistických měst. Pro doplnění několika teoretických pojmů byly použity studijní materiály Otakara Čerby ze Západočeské univerzity. Pro teoretickou část práce byla rovněž provedena analýza vývoje osídlení České republiky. V České

republice se těmito tématy zabývá celá řada odborníků. Zde ovšem byly využity příspěvky a knihy zejména pražských geografů. Nejvýznamnějším představitelem Albertovské školy je Martin Hampl, z jehož publikací Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR (Hampl, Gardavský, Kunhl, 1987) a Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext (Hampl, 2005) byly čerpány informace o obecném vývoji osídlení v ČR.

Základem pro kapitoly o vývoji města po roce 1989 byly informace z Českého statistického úřadu, které jsou prezentovány formou tabulek, grafů nebo map. Dále byly použity internetové zpravodajské deníky, lokální noviny (Vsetínské noviny, Valašský deník), webové stránky města Vsetína a velkým zdrojem informací se ukázaly být řízené rozhovory. Dotazovaní ochotně odpovídali na řadu doplňujících otázek a darovali nebo zapůjčili užitečné materiály.

Z internetových zdrojů byly použity zejména webové stránky Českého statistického úřadu, webové stránky města Vsetína a webové stránky Přírodovědecké fakulty UK. Velmi zdařilá dynamická mapa Vsetína na webových stránkách města Vsetína byla využita několikrát. A neposlední řadě webová stránka Vsetín v obrazech, jehož správci nejen poskytují starší fotografie města, ale doplňují soudobé snímky se stejnou kompozicí jako u starších snímků, což umožňuje porovnání proměn dílčích částí města v čase.

2.2 Metody zpracování

Diplomová práce se skládá z několika částí, přičemž pro každou část bylo potřeba zvolit jinou metodiku zpracování.

Teoretická část si vyžádala rešerši odborné literatury zejména z oblasti geografie města. Kapitola o historii vývoje prostoru města vznikla rešerši historických, naučných a vlastivědných publikací pojednávající o městě Vsetín. Kapitola je doplněna ilustračními přílohami, zejména se jedná o fotografie a staré mapy. Data byla zpracována nejčastěji v počítačovém programu excel a ArcGIS. Zpracovaná data lze najít v práci formou tabulek, grafů a mapových příloh.

Současný stav prostorové struktury města byl zpracován z částí rešerši tištěných publikací, regionálních deníků a webových stránek – zejména webových stránek města Vsetín. Větší část zahrnuje analýzu stavu domovní, demografické a ekonomické struktury města. Analýza probíhala zpracováním dat z Českého statistického úřadu, výstupy opět formou tabulek, grafů a map. Pro další postup byly zvoleny metody deskriptivní (land use, řízené rozhovory, dotazníkové šetření) a metody komparační. Zvolení města Valašské Meziříčí pro komparaci s městem Vsetín není náhodné. Obě města mají podobný rok založení, města se vyvíjela v bezprostřední blízkosti, mají podobnou historii a přibližně stejný počet obyvatel i rozlohu.

Řízené rozhovory proběhly na jaře 2013 v průběhu tří týdnů. Rozhovor byl postaven na 7 otázkách s otevřenou odpovědí. Odpovědi dotazovaných byly podle potřeby průběžně doplňovány podotázkami. Pro pozdější zpracování byly rozhovory nahrávány na diktafon. Průběh rozhovorů a otázek začíná strukturními změnami po roce 1989, pokračuje současnou situací a otázkou udržitelnosti, uzavírá se výhledem do blízké budoucnosti. Postupně byly získány subjektivní názory od pěti dotazovaných, kteří se specializují na rozvoj města. Jednalo se o referenty a vedoucí oddělení strategického rozvoje města, oddělení územního plánování a oddělení stavebního řádu. Při rozhovorech mi rovněž bylo zapůjčeno či darováno množství užitečných materiálů.

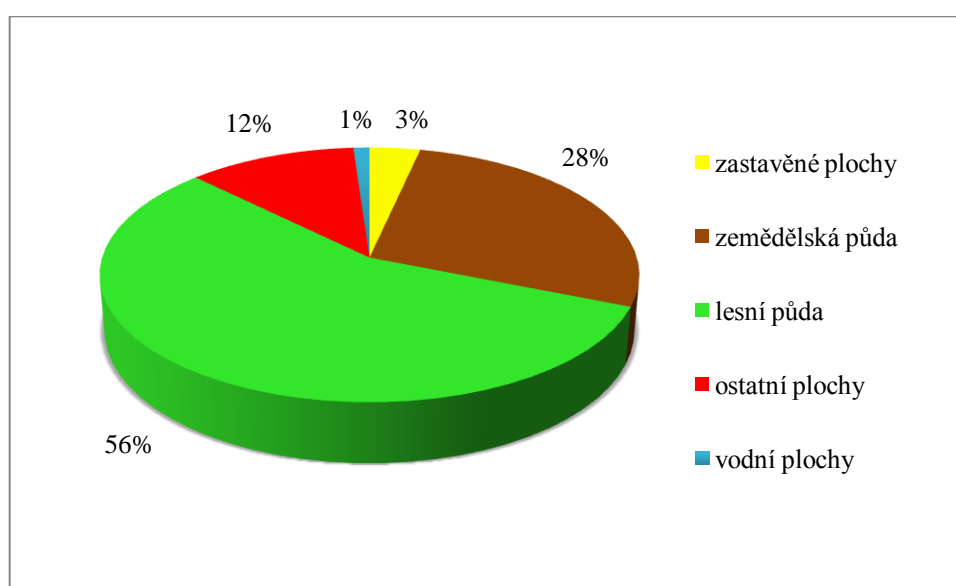
Dotazníkové šetření probíhalo v květnu a červnu 2013. Postup tvorby dotazníku, výběru vzorku respondentů a vyhodnocení dotazníků probíhalo podle doporučených pravidel této metody. Samotný dotazník je velmi stručný, obsahuje pouze jednu otevřenou otázku, což respondenti velmi přivítali. Samotné dotazování probíhalo částečně v ulicích města, částečně v domácnostech respondentů a okrajově přes server vyplno.cz. Po vyřazení neúplných nebo nečitelných dotazníků bylo získáno necelých 50 dotazníků, proto bylo třeba se znovu vrátit do terénu a zaokrouhlit počet dotazníků na rovných padesát. Výstupy dotazníku jsou zejména grafy a závěry jsou obecně shrnuty v celkovém zhodnocení dotazníku. Podařilo se najít několik zajímavých vzájemných vztahů, které jsou rovněž krátce vysvětleny a znázorněny v grafech. Vzor dotazníku a základní výstupy

z dotazníků jsou přiloženy v přílohách. Pro znázornění dat z dotazníkového šetření byly použity výhradně výsečové grafy, jejichž vizualizace je pro poměrová (podílová) data nejvhodnější.

3 GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ

3.1 Vymezení zájmového území

Město Vsetín leží v údolí Vsetínské Bečvy, kde se setkávají tři karpatská pásma – Hostýnské vrchy, Vizovické vrchy a Vsetínské vrchy. Vsetínská Bečva, protékající městem, je přirozenou osou horské krajiny a dělí město na dvě části (Maliňák, 2010). Průměrná nadmořská výška je 345 m. n. m., výměra činí 5 761 ha (viz obr. 1). Vsetín je bývalé okresní město, dnes má status obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem. Počet obyvatel je téměř 27 tisíc obyvatel (počet obyvatel k 1. 1. 2013 je 26 817.).

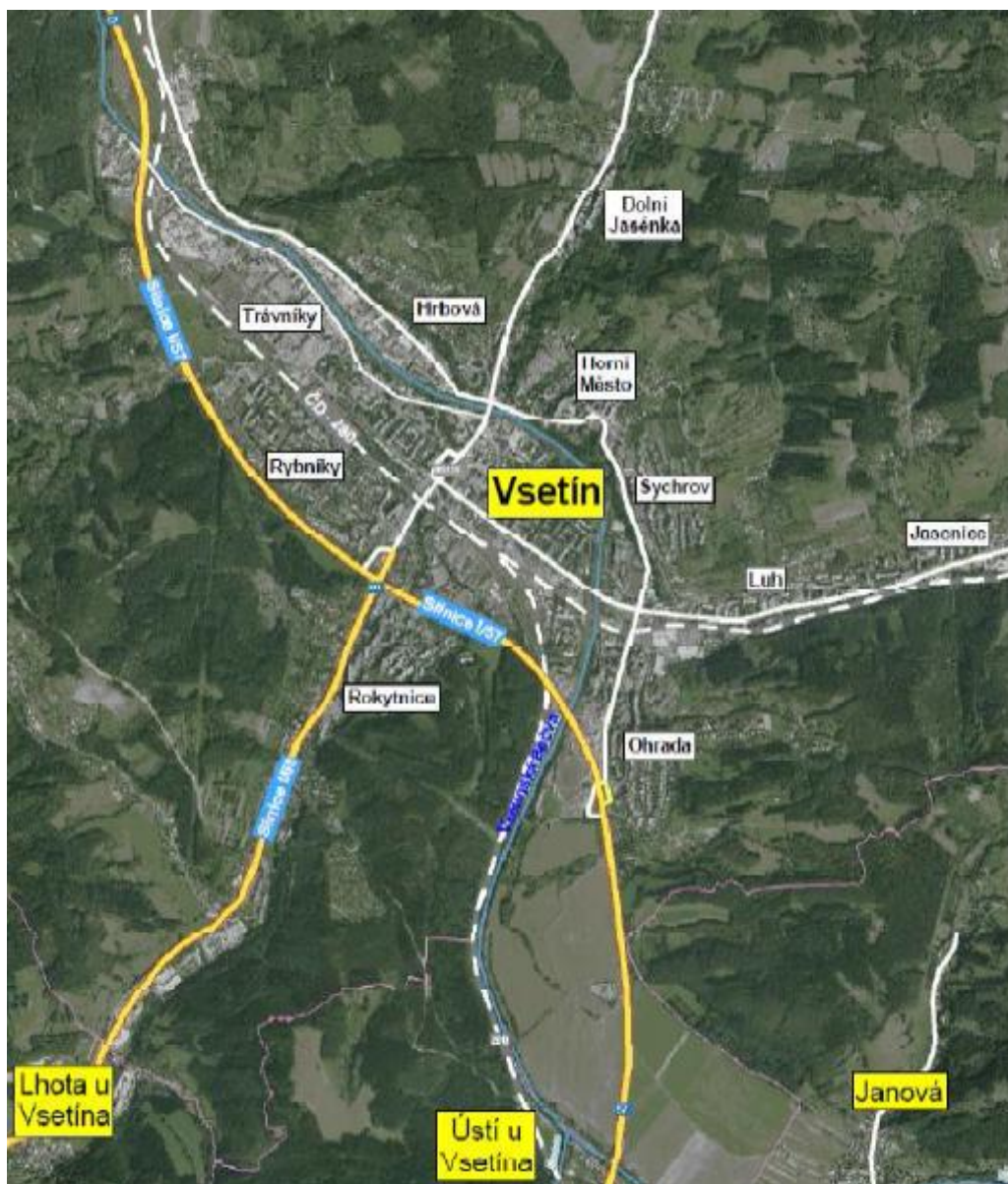
Obr. 1: Land use města Vsetín (k 31. 12. 2011).

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ.

Vsetín působí jako přirozené centrum celého regionu. Funkce Vsetína jako přirozeného centra regionu je dána jeho polohou a rovněž návazností na vybudované dopravní trasy. Vsetín však nebyl vždy dominantním centrem okresu. V průběhu historie se ve vzdálenosti asi 20 km od Vsetína vyvíjelo město Valašské Meziříčí. Historie obou sídel byla poměrně provázaná a jejich význam pro sídelní strukturu rovnocenný (na začátku 20. století bylo Valašské Meziříčí okresním městem). Relativní blízkost dvou stejně velkých sídel nedovolila větší rozvoj jednoho z nich.

Jádro města je rozděleno Vsetínskou Bečvou na Horní město a Dolní město. Každému z nich dominuje náměstí. V současnosti zastává funkci hlavního náměstí trojúhelníkové Dolní náměstí. Zde se vyskytuje největší koncentrace služeb a maloobchodu a odehrává se zde velká část kulturních akcí města. Vsetín se skládá celkem ze 4 hlavních místních částí. Části Vsetín,

Rokytnice a Jasenka mají městský ráz, část Semetín je vzdálená od města cca 4 km a má ryze vesnický ráz.

Obr. 2: Mapa katastru města.

Pozn.: Bíle označené části jsou v současnosti součástí města, žlutě označené byly součástí města pouze v určitých obdobích.

Zdroj: Demografická a ekonomická studie.

3.2 Fyzicko-geografická charakteristika

Vsetín leží v Západních Karpatech, které vznikly v třetihorách působením alpinského vrásnění (Pavelka, Trezner a kol., 2001). V oblasti se nejčastěji ukládaly pískovce, jílovce a slinité vápence. Území je velice chudé na nerostné suroviny.

Z pohledu geomorfologie patří území do provincie Západní Karpaty, subprovincie Vnější Západní Karpaty, oblasti Západní Beskydy a celku Hostýnsko-vsetínská hornatina. Protože se reliéf v této oblasti vytvořil ve třetihorách, oblast je poměrně členitá a méně denudovaná než např. u Českého masívu.

Pahorkatiny jsou zastoupeny v malé míře, charakteristická je velká výšková členitost a hustá údolní síť. Hluboká údolí a sníženiny jsou většinou vázány na méně odolné jílovcové horniny, horské hřbety na pruhy odolných pískovců (Baletka a kol., 1987). Díky hluboce zaříznutému údolí a příkrým svahům pohoří hrozí oblasti poměrně časté vodní eroze a sesuvy (Pavelka, Trezner a kol., 2001). Typickým rysem oblasti jsou rovněž strže. Území není příliš vhodné pro zemědělství, z příkrých a suchých svahů je velmi rychle odváděna voda. Louky jsou vhodné na pastevectví, ale v dnešní době se zde chovají domácí zvířata zřídka.

Na území se vyskytují zejména tyto půdní typy: hnědozemě, ilimerizované půdy, oglejené půdy, nivní půdy, hnědé půdy kyselé. Vyšší polohy území, převážně pokryté lesními komplexy, tvoří hnědé půdy kyselé, silně kyselé, podzolové a podzoly. Třetí kategorií půd jsou půdy, jejichž charakter člověk úplně změnil nebo které nově vytvořil – tzv. antropogenní půdy (Baletka a kol., 1987).

V důsledku geologické stavby je Vsetínsko velice chudé na podzemní vody. To je způsobeno málo propustnými horninami karpatského flyše, který celkově působí nepříznivě na podmínky výskytu a oběhu podzemních vod. Vsetín náleží k povodí Bečvy, která je levostranným přítokem řeky Moravy. Vsetínská Bečva, která protéká městem, pramení na svazích Trojačky. I v širším okolí nalezneme poměrně málo stojatých vod. Za zmínku stojí vodní nádrž Bystřička budována v letech 1907 až 1912 jako zásobárna vody pro plánovaný Dunajsko-Oderský průplav. Druhou největší nádrží je nádrž Karolinka, která byla vybudována jako zdroj pitné vody (Baletka a kol., 1987).

Klimatické poměry v oblasti jsou podle Quittovy klasifikace MT 2, protože město leží v kotlině. Ale se zvyšující se nadmořskou výškou klima rychle přechází v chladné (CH 6 a CH 7). Podle Köppenovy klasifikace je tato oblast typu Ctb, tedy podnebí listnatých lesů mírného pásma, který je charakteristický pro celou Českou republiku (Tolazs, 2007).

Oblast z fyto geografického hlediska spadá do mezofytika, což jsou obecně oblasti středních poloh (Nekuda a kol., 2002).

4 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRO STUDIUM PROSTOROVÉ STRUKTURY MĚSTA

Podle Sýkory (Sýkora, 2001a) je prostorová struktura města tvořena dvěma základními složkami: fyzickým a sociálním prostředím. Fyzické prostředí je představováno přírodním prostředím a zástavbou města. Sociální prostředí tvoří lidé a jejich různorodé aktivity. Samotné fyzické prostředí nepodléhá mnoha změnám, výjimkou je transformace přírodního prostředí na prostředí zastavěné. Sociální prostředí podléhá změnám častěji a tyto změny jsou rozmanité.

Pro analýzu změn v prostorové struktuře je podle Sýkory třeba sledovat prostorovou strukturu města ve třech složkách:

1. *Fyzická prostorová struktura.* Tato zahrnuje morfologickou stavbu městského prostoru a fyzický stav budov a jiných staveb. Zkoumá se tzv. morfologická struktura, což je uspořádání dílčích prvků morfologické stavby města v jednotlivých částech města. Uspořádání ulic, pozemků, budov či celých čtvrtí dává obraz o jednotlivých částech města (vícepodlažní panelové sídliště x vilové čtvrtě). V měřítku města se rozlišuje kompaktní město a jeho příměstská zóna.

2. *Funkční prostorová struktura* představuje rozmístění jednotlivých lidských aktivit na území města a z toho vyplývající odlišný způsob využívání objektů, pozemků, území. Funkční prostorová struktura může být studována na poměru zastavěných a nezastavěných ploch (nezastavěné plochy mají funkci produkční či rekreační, zastavěné plochy plní funkci bydlení, výroby, služeb, administrativy, kultury, sportu, dopravní a plochy s technickými stavbami). V postkomunistických městech je možno sledovat funkční transformaci městských center – odchod a vymístění produkčních funkcí z vnitřních měst a jejich nahrazení administrativou, obchodem a bydlením.

3. *Sociální prostorová struktura* města je hodnocena postížením diferenciací charakteristik obyvatelstva rozmístěného a pohybujícího se v prostoru města. K analýze sociální prostorové struktury se používají údaje o trvale bydlícím obyvatelstvu. K analýze prostorové diferenciací lze použít prostý slovní popis, který je zaměřen na specifika či odlišnosti části města. Ke kvantitativní analýze sociální prostorové struktury se obvykle používají charakteristiky vyjadřující demografický status, sociálně-ekonomický status a etnický status.

Fyzické a funkční, popř. fyzické a sociální stránky prostorové struktury jsou v realitě vzájemně provázané. Například rozsáhlá rekonstrukce domů je často doprovázena i přeměnou funkčního využití (revitalizace a komercializace) nebo výraznou změnou sociálního statusu obyvatel (gentrifikace postihující jak rekonstrukci budov, tak i změnu sociálního statusu obyvatelstva). K interpretaci komplexnějších změn ve fyzické, funkční i sociální prostorové

strukturu měst se používá řada termínů označujících procesy proměny prostorové struktury města (Sýkora, 2001a):

Revitalizace, regenerace

Revitalizace je soubor činností, které při užití standardizovaného postupu a standardizovaných materiálů (analýz, plánů, ...) povedou k oživení neadekvátně využívaného (zchátralého nebo nerozvinutého) městského prostředí.

Regenerace je obnova a údržba existujících struktur stavebního fondu, která si klade za cíl dosažení soudobých standardů (zejména hygienických) ve starší zástavbě, regenerace je spojena s očištěním struktury od nevhodných součástí a nevhodných způsobů využití a nalezení vhodného soudobého funkčního využití (Šilhánková, 2000).

Úpadek, stagnace

Úpadek či stagnaci lze považovat za opak revitalizace. Ve městě nebo v části města dochází k poklesu kvality bytového fondu, dopravních struktur i k odlivu obyvatelstva. Úpadkem jsou často postižené tzv. dělnické čtvrti, zvláště poválečné – dělnické čtvrti vystavěné před druhou světovou válkou a ležící nedaleko městského centra se stávají spíše cílem gentrifikace (Čerba, 2007).

Komercializace

Komercializace představuje zvýšení podílu komerčních funkcí (kanceláře obchodních společností, obchody, restaurace, hotely) na celkové struktuře využití ploch města. Nevýhodou může být snižování podílu ploch, které mají funkci bydlení. Výhodou komercializace je fyzická obnova a ekonomicky efektivnější využití ploch (Sýkora, 1999).

Gentifikace

Proces, při němž dochází k rehabilitaci obytného prostředí některých čtvrtí a postupnému vytlačování a nahrazování původního obyvatelstva příjmově silnějšími vrstvami. Při tomto procesu dochází ke změně sociálního charakteru a zlepšení fyzického stavu lokality (Šilhánková, 2000).

Ghettoizace

Proces, při němž se vytváří čtvrti obyvatel s nízkou sociální i ekonomickou úrovní – obyvatelstvo je často etnicky homogenní a tvořeno přistěhovalci, tvoří se tzv. etnické enklávy. Při procesu dochází k úpadku bytového fondu a vzniká dlouhodobě vyloučená vrstva obyvatel. Ke vzniku ghett dochází většinou ve zdevastovaných oblastech vnitřního města (Čerba, 2007).

Suburbanizace

Proces rozvoje zástavby na okrajích města určené pro vyšší nebo v současnosti spíše střední společenskou třídu. Dochází k transformaci venkovské krajiny na městskou. Suburbánní zástavba má charakter rodinných domů v soukromém vlastnictví a zahrady (Čerba, 2007).

Prostorová expanze měst do okolní přírodní a venkovské krajiny může nabývat rozmanitých forem. Nové rozvojové plochy mohou být koncentrovány po obvodu stávajícího kompaktního města. Výstavba však také může být roztroušena v mnoha drobných lokalitách v širokém okolí měst. Některé z forem urbanizace příměstské krajiny jsou šetrnější vůči životnímu prostředí, jiné přinášejí řadu nežádoucích důsledků (Sýkora, 2001b).

5 HISTORICKÝ VÝVOJ PROSTORU MĚSTA

Následující kapitola popisuje historický vývoj prostoru města. Kapitola je rozdělena do několika podkapitol, které byly zvoleny na základě jednotlivých vývojových etap. Vznikla z velké části pomocí knih a příspěvků historika a archiváře Ladislava Baletky (Baletka a kol., 1987; Baletka, 2008; Baletka, Paštiková, 2007; a další), který zasvětil celý svůj život historii Vsetína. Obrazové a mapové zdroje byly čerpány především z poměrně zdařilých oficiálních webových stránek města Vsetín.

5.1 Preindustriální období (do poloviny 19. století)

Krajina v údolích okolo řeky Bečvy na moravsko-slovenském pomezí nebyla po celá dlouhá tisíciletí pravěku osídlena. Trvalému pobytu člověka v tomto regionu bránil jeho hornatý reliéf, hluboká zalesněná údolí a prudké vodní toky byly překážkou zemědělského osídlení. Stopy po pravěkém osídlení širšího okolí Vsetína jsou proto takřka zanedbatelné (Baletka, 1987).

V průběhu 13. a 14. století vytvořil hlavní strukturu osídlení celého kraje kolonizační proces. Listiny z let 1297 a 1308 vymezují poměrně přesně dobu založení Vsetína. Dalo by se říci, že roku 1297 Vsetín v podobě organizované osady ještě neexistoval. Na jeho území již ale první obyvatelé káceli stromy a budovali pole. Roku 1308 na strmém návrší nad řekou Bečvou stály dřevěné domy, které vroubily rozsáhlé náměstí. V nich žili a hospodařili první vsetínští obyvatelé. Jejich osada byla městečkem, což znamená, že měli právo pořádat trhy. Vsetín byl i sídlem nově vznikající farnosti.

Vznikajícímu osídlení dali pevný řád templáři. Kromě městečka templáři zřizují rovněž mlýny na levém břehu řeky Bečvy (vedle něj se objevuje v 17. století také lázeň). V listině z roku 1308 je zmíněn i hrad Freudentberg. O hradu je pouze jedna zmínka v historii a to právě z roku 1308. Dodnes není známa přesná poloha hradu, protože se nenalezly jeho základy. Podle historiků existují dvě možnosti. Základy hradu jsou skryty hluboko pod vsetínským zámekem nebo nad nynější přehradou Bystřička (Baletka, 2008).

Městečko Vsetín (nyní tzv. Horní město) vzniklo na říční terase vysoko nad řekou Bečvou. Tvořilo jej rozsáhlé tržiště o půdorysu lichoběžníka, jehož tvar byl přizpůsoben konfiguraci terénu. Půdorys městečka vymezoval na straně jižní prudký svah pravého břehu řeky Bečvy a na straně východní a západní dvě rokliny. Jižní strana náměstí, přiléhající k prudkému svahu nad Bečvou, byla nejdelší. Již v počátcích městečka Vsetína, právě při jižní straně náměstí, probíhala hlavní komunikace vedoucí od Valašského Meziříčí do Uher. Při této cestě východně od náměstí stál také původní vsetínský kostel, kolem něhož se rozkládal hřbitov. Pravidelný půdorys náměstí a původní polohu kostela lze považovat za důkaz, že městečko vzniklo „na zeleném drnu“ (Baletka, 2008).

Soudě podle půdorysu Horního náměstí, byl jeho zakladatel skutečně velkorysý. Předpokládal patrně, že nově založené městečko Vsetín má před sebou velké perspektivy rozvoje. Tento rozvoj městečko poznamenal již v počátcích a později byl však rozvoj přerušen. Mohl to být neklid, který na počátku 14. století vládl v moravsko-slovenském pohraničí, když se Vsetín stal cílem útoků uherského velmože Matúše Trenčianského, za válek mezi moravskými markrabaty Joštem a Prokopem koncem 14. století nebo za husitských válek. V každém případě bylo roku 1516 ve Vsetíně napočteno 37 usedlostí. Rozmach, který zakladatel Vsetína předpokládal, přišel až o hodně později, když se v 19. století těžiště hospodářského a společenského života přesunulo na levý břeh Bečvy – do prostoru Dolního města (kol., 1999).

Obr. 3: Výřez z Fabriciovy mapy Moravy z roku 1569.

Zdroj: www.mestovsetin.cz

V letech 1603 až 1610 došlo ke stavbě vsetínského zámku. Byla tak nahrazena tvrz, o níž je první zmínka z roku 1494. Ovšem zámek neplnil pouze funkci obytnou či rezidenční, ale bylo zde i dost místa pro případ ochrany v době válečného nebezpečí. Důkazem byly nárožní rondely a mocné zdivo v přízemí, dokonce příkop s mostem a hradba s dalšími dvěma branami. Stavba poměrně rozsáhlého sídla se stala v následujících čtyřech stoletích dominantou města. Samotný půdorys zámku ve tvaru nepravidelného čtyřúhelníka respektoval půdorys vsetínského náměstí. V letech 1744 až 1745 byla provedena rozsáhlá oprava a modernizace vsetínského zámku. Kolem celé budovy byly postaveny hlavní obvodní zdi, ve vnitřním nádvoří byly zazděny renesanční

arkády, dále byl opraven zámecký kanál, který odváděl vodu z nádvoří a zámeckého příkopu. Další přestavba z roku 1834 dala zámku nynější klasicistní podobu.

Do poloviny 17. století se město rozvíjelo pouze na pravém břehu řeky. Levý břeh Bečvy byl často zaplavován a území sloužilo výhradně jako pastviny. Horní město se rozšiřovalo dvěma způsoby. Jednak se rozšiřovaly tzv. grunty, které obklopovaly náměstí a protahovaly se do úzkých lichoběžníků směrem od města, a jednak se město rozšiřovalo tzv. pasekářstvím. Pasekářství existovalo na území Valašska již od 16. století. Nesvobodní obyvatelé si vymýtili paseky v některých panských lesech vzdálených od města. Nato se zde usadili a hospodařili (www.mestovsetin.cz).

Dolní město začalo postupně vznikat ke konci třicetileté války. Dosud na levém břehu Bečvy stával pouze panský mlýn a později i lázeň. Kolem roku 1640 začala vznikat v prostoru mezi mlýnem a Bečvou první stavení. Byly to prosté dřevěné chalupy. Stavěli je uprchlíci z okolních měst, zejména z nedalekého Valašského Meziříčí, kteří zde hledali útočiště před válečnými útrapami. Velice často neměli majetek – prchali s prázdnýma rukama. Lišili se od obyvatel Horního města nejen majetkem, ale i způsobem obživy. Obyvatelé Horního města se živili převážně zemědělstvím, zatímco obyvatelé Dolního města byli především soukeníci. Umístění nové vsetínské osady uprostřed pozemků Horního města bývalo předmětem sporů. Spory o pozemky se táhly po dvě stě let. Dokonce i po sloučení Horního a Dolního města v roce 1849. Jeden z bývalých sporných pozemků v současném centru města se dodnes nazývá Svárov.

Uprchlíci se ovšem násilí nevyhnuli. Brzy po třicetileté válce bylo město napadeno a zpusťeno nájezdy Turků a Tatarů v roce 1663 a následně v roce 1683 Vsetín zažil vpád uherských rebelů. Město bylo vypáleno, za své vzal i původní kostel. V letech 1703 až 1708 vpadly na vsetínské panství kurucké oddíly, které napáchaly škody největší. Poslední vpád roku 1708 měl pro městečko katastrofální důsledky. Dolní město bylo v 17. století jen drobnou osadou čítající několik desítek chalup. Po vpádech nepřátelských Turků, Tatarů a Kuruců a po vypálení městečka na přelomu 17. a 18. století zůstalo v roce 1723 osídleno pouze 13 chalup, což nebyla ani polovina z původního počtu. Období obnovy po kuruckém nájezdu trvalo mimořádně dlouho. Materiální hodnoty se nepodařilo obnovit ani za další půlstoletí (Baletka, 1987).

Přírodní podmínky se také podepisují na stagnaci vývoje měst. Horní město, které je vystavěno na vyvýšenině nad Bečvou, je větrné a rychle se zde šíří oheň. Po velkých požárech 1788, 1822 a 1823 se teprve vrchnost uvolila ke koupi pěti stříkaček a byly postupně založeny hasičské sbory. Od 20. let 19. století lze zaznamenat zesílený stavební ruch. Velkou zásluhu na tom měl příslib odkupu půdy od vrchnosti. Do té doby nebylo možné, aby měli prostí občané svou

půdu. Osídlení se začalo rozšiřovat na Sychrov a do Rokytnice. Velký rozmach zaznamenaly i veřejné a další důležité budovy. Zásadní byla stavba prvního kostela evangelického reformovaného sboru, nová katolická farní škola, Horní šenk, přemístění starého hřbitova a přestavba vsetínského zámku.

Dolní město se naopak potýkalo s povodněmi. Neupravené koryto Bečvy se často vylévalo a způsobovalo velké materiální škody. Počátkem 19. století byl postaven na řece Rokytence u místní pily jez pro splavování dřeva. Při větších nebo dlouhotrvajících srážkách docházelo k narušení jezu a k velkým záplavám (kol., 1976).

Výhodná poloha v dosud málo zastavěném rovinatém terénu dávala této části Vsetína oproti staršímu Hornímu městu více možností k dalšímu rozšiřování osídlení, obchodu, řemesel a průmyslu. Na větší rozvoj si však městečko muselo mnoho let počkat. Na počátku 18. století bylo Dolní město ohraničeno třemi cestami (dnes ulicemi), což dnes v podstatě představuje Dolní náměstí. Dolní náměstí později vzniklo asanací právě oněch tří ulic a je tedy trojúhelníkového tvaru.

Od 20. let 19. století dochází i v Dolním městě k zvýšení stavebního ruchu. Díky trhům postavení Dolního města nabývalo na významu. Dolní náměstí se postupně stalo centrem obchodu a společenského dění. Okolo náměstí si zámožnější občané stavěli své domy. Původní dřevěné chalupy byly postupně bourány a nahrazeny výstavnějšími zděnými budovami. Na náměstí byla svého času největší koncentrace vícepodlažních domů.

5.2 Období industriálního města (od pol. 19. století až 1918)

S nástupem průmyslové revoluce se středověká města postupně změnila na města průmyslová, jejichž hlavní charakteristikou byl rapidní růst populace. Výrazně se mění také rozmístění obyvatelstva ve městě i rozsah městského území. Tento proces se nazývá urbanizace. Urbanizace je zároveň globálním procesem přeměny venkovských oblastí na oblasti městské a přeměny venkovské společnosti na společnost městskou. Za základní indikátor velikosti, významu nebo úspěšnosti města můžeme považovat ukazatel populační velikosti, i když je mnohdy problematické tato zdánlivě snadno zjistitelná data mezi sebou srovnávat (Ouředníček, 1999).

Počátky průmyslové epochy souvisely se zásobami dřeva v bukovo-jedlových lesích vsetínského panství. Zásoby dřeva v rozsáhlých lesích vsetínského panství byly tak obrovské, že z nich vsetínských průmysl čerpal po několik desetiletí. Se dřevem se nejdříve obchodovalo jako se zdrojem energie a až později bylo využíváno jako výrobní surovina. Ve Vsetíně existovalo několik velkých pil a po rozšíření nových forem těžby a zpracování dřeva byla zavedena výroba dřevěného uhlí ve velkém.

Revoluční rok 1848 urychlil hospodářské a společenské změny a souvisel s nástupem průmyslové společnosti. Pro další vývoj Vsetína to mělo převratný význam. Hospodářské podnikání panství Vsetín doznávalo v první polovině 19. století mnoha změn. Industrializace započala zřízením cukrovaru, pokračovala vybudováním prvního parního stroje ve vsetínské pile a dále pokračovala bouřlivým tempem. Město dynamikou svého růstu předčilo své okolí, jak to dokazují i údaje o vývoji počtu obyvatel. Počet obyvatel vzrostl v letech 1850 až 1900 dvojnásobně z 3313 na 6736 (Baletka, 2008).

Ve čtyřicátých letech získaly pálenice, pivovar a cukrovar tovární oprávnění. Další rozvoj průmyslu ve Vsetíně byl zejména spojen s firmou Jakub a Josef Kohm. Jejich první projekt (továrna na zápalky) výrazně zasáhl do zprůmyslnění Vsetínska a její kapitál sehrál velmi důležitou roli při využití dřeva. Sirkárna stála na levém břehu Bečvy na Trávníkách. Samotné Trávníky (dříve panské pastviny) se při rozšiřování sirkárny v 80. letech změnily v tovární oblast s několika továrními budovami a kolonií nově postavených přízemních domků pro dělníky v prostoru mezi továrnou a nedalekou železniční tratí. Domky obsahovaly asi 50 bytů.

Firma Jakub a Josef Kohm roku 1869 zahajují provoz sklárny. Sklárna zahrnovala vlastní sklářskou huť, obytné domky pro dělníky, obytné stavení pro úředníky i domek pro hlídače. V důsledku zřízení sklárny přibýlo ve Vsetíně jen do konce roku 1869 125 obyvatel.

Také výroba nábytku z ohýbaného dřeva byla důležitým impulzem v rozvoji města. Je spojena s firmou Jakub a Josef Kohm, ale také s bratry Thonety, kteří měli na svůj obor podnikání patent až do roku 1869. Tento nábytek se vyznačoval vysokou kvalitou a všeobecně uznávanými

užitnými i estetickými vlastnostmi. Obě firmy patřily ve svém oboru ke světové špičce (Baletka, Paštková, 2007).

Podle Baletky (Baletka, 2008) Vsetín prožil v období průmyslové revoluce, zejména však v období druhé poloviny 19. století, téměř strhující období průmyslového rozvoje, pro které lze najít paralelu jen v rozmachu zbrojní výroby v době druhé světové války.

V roce 1910 obývalo Vsetín 7584 obyvatel v 810 domech. Velká část obyvatelstva pracovala v místních továrnách a mnoho obyvatel z blízkých vesnic zde docházelo za prací. Sirkárna a továrna na ohýbaný nábytek dosáhla před válkou vrcholu. Význam Vsetína ještě vzrostl, když se v roce 1909 stal okresním městem.

Ačkoliv válečné dění nezasáhlo Vsetínsko přímo, i nepřímé důsledky války zapříčinily stagnaci a později krizi hospodářství. Už v květnu 1915 se povinné odvody týkaly mužů od 18 do 50 let. Na polích chyběly mužské ruce. Továrny fungovaly jen částečně nebo se úplně uzavřely. Normálně fungovala pouze továrna na nože. Velkou zátěží pro město, kde byl již od počátku války nedostatek potravin, bylo několik stovek uprchlíků (Baletka, 2008).

Po polovině 19. století se s průmyslovým rozvojem města začal budit veřejný život ve Vsetíně. Snahy o kulturní vyžití lze pozorovat po pádu feudalismu. Hlavním způsobem vyjádření bylo zakládání nejrůznějších kulturních spolků. První vzniká mužský pěvecký sbor, ihned následuje čtenářský spolek Casino. Oba spolky bylo česko-německé. Roku 1862 v souvislosti s pádem Bachova absolutismu vzniká nový český čtenářský spolek Beseda. Pomalu a s obtížemi vzniká ochotnické divadlo, které se bohužel potýká s nedostatkem prostoru. Na konci 19. století získal největší podíl na společenském a kulturním životě ve městě kulturní spolek Snaha. Spolek byl čtenářský a vzdělávací. Později byl při Snaze zřízen oddíl turistický a hudební. V tomto období vzniká i Tělocvičná jednota Sokol. Také židovští občané zakládají Židovský náboženský spolek a vzniká synagoga, která byla ovšem 1939 vypálena Němci (www.mestovsetin.cz).

5.3 Meziválečné období a období 2. světové války (1918 – 1945)

Po 1. světové válce se skladba průmyslu ve Vsetíně značně změnila. Nezadržitelně klesal význam dřevozpracujícího odvětví a naopak vzrůstal podíl odvětví kovo zpracujícího. Nadějný kovoprůmysl ve Vsetíně reprezentovala továrna firmy Bratři Bubelů. Vyráběla nože, jídelní příbory, kuchyňské nádobí a jiný sortiment. I když se ani této továrně nevyhnuly v důsledku světové krize ztráty, v průběhu meziválečného období prokazatelně zaznamenala růst. Od roku 1919 působí ve městě Sousedíkova továrna na elektromotory, jejíž dynamický růst zabrzдила světová hospodářská krize na přelomu dvacátých a třicátých let 20. století. Hospodářská krize se také výrazně dotkla sklárny. Podobně jako Sousedíkova továrna i sklárny se musely v polovině třicátých let změnit na akciovou společnost a byly donuceny omezit výrobu. Období 1. světové války a politické změny v Evropě, které následovaly, ovlivnily výrobu nábytku z ohýbaného dřeva velmi negativně – výroba již nikdy nedosáhla předválečných rozměrů. Roku 1932 zde byla výroba zastavena. V důsledku obrovské nezaměstnanosti, která ve Vsetíně a v okolí zavládla po uzavření závodu, usilovalo město o získání náhradního průmyslu (kol., 2009). Město na samotném sklonku období mezi válkami získalo významný zbrojařský závod. Ovšem v roce 1932 bylo ve Vsetíně 1210 nezaměstnaných, přičemž počet obyvatel z časově nejbližšího sčítání lidu z roku 1930 byl 7229.

Od roku 1936 začala pozvolna klesat nezaměstnanost díky nouzovým pracím podniknutým státem ke snížení nezaměstnanosti, zejména stavbě obecních cest a okresních silnic, a pak při stavbě druhé koleje dráhy Hranice-Vsetín-Horní Lideč. Pokles nezaměstnanosti však nejvíce ovlivnilo založení Zbrojovky. Závod zaměstnal postupně několik tisíc dělníků ze Vsetína a okolí. Tempo rozvoje a trend vývoje města měla po několik desetiletí ve svých rukou Zbrojovka (Baletka a kol., 1987).

5.3.1 Založení Zbrojovky Vsetín

Předmnichovské období znamenalo pro Československo období nejistoty. Československo bylo obklopeno nepřátelskými státy. Nebezpečí hrozilo nejen z Německa, ale i z Polska a Maďarska. Proto československá vláda uvažovala o přesunutí části zbrojní výroby na východ Moravy. O založení nové Zbrojovky usiloval i Vsetín. Město splňovalo požadavky vzniku podniku: výhodná poloha na moravsko-slovenském pomezí, řada vhodných lokalit pro vznik průmyslových objektů v podobě okolních údolí, nově vybudovaná infrastruktura včetně železniční tratě, dostatek levných sil a silná průmyslová tradice, která byla patrná právě ve Vsetíně (www.zvi.cz).

Roku 1936 bylo přijato rozhodnutí a byla zahájena výstavba Čs. Zbrojovky Brno v Jasenicích. Nebývalý rozmach průmyslu je patrný z růstu počtu zaměstnanců. V srpnu 1937 eviduje závod necelých 100 zaměstnanců, v září 1938 již 3200. Nenadálý příliv zaměstnanců z okolí a zároveň nových obyvatel Vsetína způsobil katastrofální nedostatek bytů. Pouze za období 2. světové války se počet obyvatel Vsetína zdvojnásobil ze 7 tis. na 14 tis. obyvatel. Nová výstavba se týkala lokalit Panská zahrada a Trávníky – obě kolonie zcela změnily charakter města a Vsetín získal několikanásobně větší bytový fond. Domy Československé zbrojovky neměly svou velikostí a komfortem obdoby nejen ve Vsetíně, ale ani v širokém okolí (Vašíčková, Švácha, 2009). K rozvoji nutné infrastruktury, zejména v oblasti školství, zdravotnictví a obchodní sítě, došlo většinou až po roce 1945. Obecně vzato ale výstavba Zbrojovky rozhodujícím způsobem ovlivnila rychlý vývoj města v následujícím půlstoletí.

Výstavba v lokalitě Panská zahrada byla zahájena již v toce 1937. Nová výstavba se realizovala výstavbou činžovních domů na Sušilově ulici. V centru kolonie se nacházelo pět činžovních domů pro úředníky Zbrojovky Vsetín. Rozšiřování kolonie přerušily Mnichovské události a útlum výroby v továrně. Až po převzetí Zbrojovky Vsetín hitlerovským Německem továrna opět ožívá. Do vsetínské zbrojovky byla přesunuta výroba těžkého kulometu z Brna a zároveň bylo do Vsetína přeloženo mnoho dělníků. Situace ohledně bydlení se s přílivem nových dělníků ještě více vyhrotila a bytová otázka se opět začíná řešit. Od roku 1939 se pokračuje s výstavbou v lokalitě Panská zahrada. Stavba činžovních domů (již zejména pro dělníky) se rozšiřuje do ulice Na kamencoch a do Tyršovy ulice.

Tzv. druhá etapa výstavby v Panské zahradě trvala do roku 1940. Týkala se zhruba dalších deseti činžovních domů na Školní, Sušilově a Smetanově ulici a domu v ulici Na kamencoch. Ovšem objem výroby Zbrojovky se zvyšoval a postavená kolonie stále nedostačovala bytovým potřebám obyvatel města. Proto se začalo s budováním další obytné kolonie na Trávníkách (Vašíčková, Švácha, 2009).

Obr. 4: Kolonie Zbrojovky Vsetín alias kolonie „Z“ postavena v lokalitě Panská zahrada.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Nová kolonie na Trávníkách byla označována rovněž jako „Kolonie Thonet“ nebo „Za Thonetkou“. Původně zde totiž stál Thonetův závod, po jehož zrušení zde byli dočasně ubytováni dělníci. Výstavba kolonie Trávníky byla zahájena roku 1940. Šlo o třetí etapu výstavby Zbrojovky, při níž vzniklo pět obytných domů. Touto stavební akcí na Trávníkách byl program výstavby obytných domů ve Vsetíně Zbrojovkou Brno ukončen. V období mezi lety 1937 a 1945 postavila Zbrojovka ve městě necelých tisíc bytů. Přesto bytová otázka nebyla ve městě vyřešena. Výstavba byla zastavena v roce 1942 a následujícího roku již všechny obsazené zbrojovácké byty obývalo zhruba 3500 osob (Vašíčková, Švácha, 2009).

Obr. 5: Vsetínská část města Trávníky z roku 1916, v pozadí Kohmova a Thonetova továrna s dělnickými koloniemi.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 6: Vsetínská část města Trávníky z roku 1959, sídliště Trávníky.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

5.3.2 Další rozvoj města

Vsetín postupně měnil tvář. Od počátku 20. století začaly na místě přízemních domků vyrůstat jednopatrové a dvoupatrové domy, které zdůrazňovaly městský charakter Vsetína, mizely proluky, zahrádky a zákoutí. První světová válka sice tento proces přibrzdila, ale ve dvacátých letech 20. století se stavební ruch opět začal rozvíjet. Ve 20. letech byl položen základní kámen Lidového domu, tělocvičny Orelské a Sokolské jednoty, činžovního domu pro úředníky. Roku 1928 byla dokončena přístavba nemocnice. Po válce se rovněž inovuje kanalizace a probíhá dláždění městských ulic. Ve třicátých letech roste stavební ruch. Tento ruch umožňovaly akce státu ke snížení nezaměstnanosti. Jedná se zejména o stavbu několik škol, pošty, soudu, nádraží, městského koupaliště a silničních nadjezdů. Plánovaná rozsáhlá bytová výstavba byla přerušena válkou. Byty vznikaly téměř výlučně v několikapatrových obytných domech z iniciativy Zbrojovky (Baletka, 2008).

Jedna z mála regulací města se odehrála bezprostředně po 1. světové válce. Místní stavitel Urbánek provedl regulaci ulice Mostecká, jejíž část se stala západním ohraničením Dolního náměstí. Ulice se napřímila a posunulo se koryto potoku Rokytenka. Urbánek zde doporučil stavbu veřejných budov. Na ulici Mostecká, v čele náměstí roku 1938 byla postavena jedna z mála zachovalých funkcionalistických budov, dnes budova Komerční banky – dříve městské spořitelny. Dolní náměstí zdobí další kvalitní příklad funkcionalismu: Rodingerův obchodní dům (1938) a poblíž náměstí funkcionalistická vila, kde nyní působí mateřská škola (Strakoš, 2002).

Z urbanistického hlediska mělo město zcela vesnický ráz. Ovšem v souvislosti s výstavbou obytných čtvrtí Zbrojovkou Brno získává město novou tvář. Nová výstavba je uspořádána do pravidelných bloků a získává pravidelný šachovnicový půdorys. Šachovnicový půdorys se šíří od Dolního náměstí až k nádraží. Hlavní osou města se stává průnik nádražní budovy a největší dominanty města – Vsetínského zámku.

5.4 Období poválečného socialismu (1945 – 1989)

Po válce se město pomalu začíná zotavovat, ale trpí nedostatkem surovin, uhlí a kvůli nízkým mzdám trpí i řadoví dělníci. K úbytku zaměstnanců došlo ve všech oborech, hlavně v důsledku hromadného odchodu desítek rodin do pohraničí.

V rámci obnovy města bylo nejprve potřeba odstranit škody na komunikacích. Ulice Jateční, Jiráskova a Bubelova (Dukelská) byly vydlážděny. S tím souvisela i úprava prostoru před divadlem „Z“ v Jiráskově ulici. V letech 1946 až 1947 byl na Trávníkách zbořen vysoký komín a část výrobních objektů bývalé Kohmovy továrny na nábytek. Roku 1946 byly obnoveny práce na regulačních a územních plánech města. Jedním z mála regulačních plánů, který se zčásti uskutečnil, byl Hilského regulační plán z roku 1946. Ten určoval rozvoj města pro příštích 50 let a cílem bylo vybudovat město pro 25 tis. obyvatel. Nejvýznamnější regulací se stalo prodloužení Nádražní ulice po budovu Okresní péče o mládež za účelem usnadnění spojení s Rokytnicí a dále na Trávníky (Křemář, 1949). Většina navrhovaných regulací se podařilo uskutečnit až o mnoho let později nebo nebyla realizována vůbec.

Velkým problémem města se stal katastrofální nedostatek bytů. V roce 1941 byla v protektorátu zakázána bytová výstavba, ale počet obyvatel města se jen během války zdvojnásobil. Ve městě chybělo několik stovek bytů a další desítky bytů nevyhovovaly hygienicky. Stavba bytů se pro poválečný Vsetín stává prioritou. V létě roku 1947 dochází k výstavbě kolonií činžovních domů pro železničáře, zaměstnance MEZu a Zbrojovky. V podstatě se jedná o rozšiřování kolonie obytných domů v lokalitě Trávníky, které se rozrostlo až za železniční trať do lokality Rybníky.

Nově zavedený národní podnik MEZ měl zajistit práci až pro 3 tisíce dělníků. Orientace na rozvoj těžkého průmyslu a zbrojní výroby znamenala uzavření řady menších průmyslových podniků, zejména továren na nože, na výrobu skleněných perel, na výrobu elektrických kabelů. V souvislosti s politickým vývojem po únoru 1948 došlo k postupnému rušení soukromých živností (Baletka, 1987).

V roce 1949 začíná Vsetín územní rozvoj, který byl způsoben připojením Jasenky, Rokytnice a Semetína. Počet obyvatel vzrostl zhruba o 3 tisíce a katastr města se zvětšil o jednu třetinu z 3822 ha na 5771 ha. Rozvoj města souvisí nejen s jeho rozšířením, ale také s mnohými úpravami města a novou výstavbou.

V roce 1948 byla dokončena elektrifikace údolí Vesníku, Dlúhého a Červenky. Byla provedena stavba vodojemu na Ohradě, kanalizace na Trávníkách, Rybníkách a Ohradě. Roku 1951 byly vykoupeny domky z bývalé Kohmovy kolonie na Trávníkách, které byly ihned srovnány se zemí. Uvolnily tak místo pro silnici, školu a nové činžovní domy. Tato část města měla dlouhá

léta čistě obytnou funkci. Stavba soukromých domů byla značně omezena. Největší stavební rozvoj v 50. letech zažívá část Rybníky a Trávníky. Zde jsou postaveny kolonie obytných domů pro zaměstnance Zbrojovky a MEZu – dvou největších zaměstnavatelů města.

Nové zřízení krajů, kdy Vsetín spadal do Gottwaldovského kraje, přineslo období stagnace. Politickou prioritou bylo z Gottwaldova vybudovat vzorové socialistické město, ale zanedbávaly se odlehlá místa kraje. Teprve při územní reorganizaci z roku 1960 získává město větší prestiž. Stává se okresním městem a je začleněno do Severomoravského kraje. Ekonomická základna Severomoravského kraje byla totiž pro další rozvoj města mnohem výhodnější (kol., 1976).

Přetrvávající problémy spojené s růstem města se projevovaly hlavně v oblasti bytové výstavby a školství. Částečným řešením byla masivní výstavba panelových sídlišť v okrajových částech města, zahájena po roce 1960. Spolu s výstavbou sídlišť byly vybudovány nové rozsáhlé areály základních škol na Ohradě (1977), v Rokytnici (1979) a na Sychrově (1985) a několik mateřských škol a jeslí.

Sedmdesátá léta přinesla městu další územní rozšíření. Roku 1975 byly ke Vsetínu připojeny obce Ústí a Janová a roku 1980 Lhota u Vsetína jako jeho místní části. Pro místní část Lhota u Vsetína bylo stanoveno označení Lhota.

Základem hospodářského vývoje Vsetína v sedmdesátých letech byla průmyslová výroba v oborech strojírenství, silnoproudé elektrotechniky a sklářství. V důsledku centrálně řízeného systému hospodářství byla zajištěna plná zaměstnanost. V osmdesátých letech se národní podnik Zbrojovka stala koncernovým podnikem a MEZ Vsetín státním podnikem (Baletka, 2008).

V letech 1970 až 1990 vzrostl počet obyvatel Vsetína z 22 108 na přibližně 30 tisíc. Největší zásluhu na tom měla rozsáhlá výstavba panelových sídlišť. V sedmdesátých letech byla vybudována sídliště na Ohradě (654 bytů), Hrbové (138 bytů), v Rokytnici (1 049 bytů), Štěpánské ulici (471 bytů) a v osmdesátých letech sídliště Sychrov-Jasenka, kde bylo vybudováno 1653 bytů. V průběhu tří desetiletí – tj. v šedesátých až osmdesátých letech – bylo ve Vsetíně formou panelové výstavby postaveno bezmála 7 500 bytů. Rodinné domky byly budovány v menší míře v okrajových částech města a v oblastech proluk. Na panelová sídliště se již v době jejich prvotní existence snášela vlna nevole, což lze chápat, neboť se jednalo o velké narušení původní struktury města. Tehdejší cíl byl ale jasný, zajistit co nejdříve a co nejvíce obydlí pro nově přichozí obyvatele a zajistit tak rychlý růst města (Baletka, 1987).

Tento bytový přírůstek byl částečně kompenzován demolicí obydlí v centru města, která musela ustoupit nově vznikajícím budovám pro administrativu, obchod a služby občanské vybavenosti. Tyto změny byly součástí regulačního plánu, který byl zcela dokončen v r. 1985. Mezi regulační opatření patřila: nová výstavba ve východní části náměstí (nevhodně

předimenzovaná budova OV KSČ, tzv. „Kreml“ a budova mateřské školky) a současně vznik proluky mezi domy v severní části a novými objekty; dostavba proluk v ulici Mostecká, vznik proluky na Smetanově ulici naproti nádražní budově, odstranění starých a nevhodných hospodářských budov ze dvorů; na Dolním náměstí: rozšíření budovy Československé státní banky a výstavba budovy městských lázní; stržení Glesingerovy hospody a budovy křivačkárný – vzniká proluka (absence nároží); zrušení původní kompozice vysoké zelené a nahrazení novou výsadbou; z ideologických důvodů byl osazen pomník K. Gottwalda a odstraněna kašna.

Rozsáhlé asanace z let 1960 až 1990 rozrušily harmonii fyzické struktury města. Původní šachovnicový půdorys města byl narušen demolicí celých čtverců šachovnice, případně jejich spojováním či sekáním. Mnohé proluky pocházející ze 70. či 80. let nejsou dodnes vyřešeny. Namísto obytné funkce jsou proluky nejčastěji využity jako parkoviště. Zmizely celé části města se stovkami rodinných domků postavených ve druhé polovině 19. a v první polovině 20. století, jako byla městská čtvrť Ohrada, ulice Sychrov, část Palackého ulice, Štěpánská ulice a části Rokytnice, Jasenky a Hrbové, části Smetanovy ulice, romantická ulice Na příkopě a mnohé další. Tyto městské části dokreslovaly osobnost města, po panelákové výstavbě získal Vsetín uniformitu socialistického města (viz řízené rozhovory).

6 SOUČASNÝ STAV PROSTOROVÉ STRUKTURY MĚSTA

Vzhled města se po roce 1989 výrazně změnil. Z urbanistického hlediska je harmonická fyzická struktura města nejvíce narušena prolukami a megalomanskými stavbami ze socialistické éry. Postupná zástavba proluk, které jsou důsledkem neuvážených rozsáhlých asanací v sedmdesátých a v osmdesátých letech, je dodnes výzvou pro radnici i architekty. Zapojit několik megalomanských staveb ze socialistické éry, které ční nad jinak spojitým celkem města, se zatím zdá jako těžko řešitelný problém. Dvě ze zmíněných budov nejsou majetkem města a u dalších dvou by byla rekonstrukce velmi finančně náročná. Prozatím jedinou vhodně asanovanou stavbou je tzv. Kreml na Dolním náměstí.

Ke konci 90. let se mění tvář města v souvislosti se vznikem nákupních center na okraji města poblíž sídlišť. Struktura města se mění z fyzického, sociálního a především z funkčního hlediska. Se vznikem nákupních center se mění způsob a doba nakupování, mění se denní rozvrh obyvatel, rozložení obyvatel v prostoru města a v neposlední řadě rozložení dopravní zátěže. Roku 1997 začíná stavba obchodní zóny poblíž sídliště Ohrady. Plocha vznikla revitalizací průmyslové plochy (tzv. brownfields) bývalých skláren na periferii města.

Samotné Dolní náměstí bylo svědkem všech změn města a jeho vzhled a funkce se patřičně přizpůsobovaly potřebám města. Dolní náměstí se stalo po sloučení Horního a Dolního města (1849) místem pořádání trhů a tedy nejdůležitějším místem k setkávání občanů. Než bylo v 50. letech 20. století vybudováno kryté autobusové nádraží u železniční stanice, zastávalo Dolní náměstí funkci dopravního uzlu veřejné dopravy. V období socialismu zde byla vztyčena socha K. Gottwalda a náměstí se stalo místem pořádání ideologických oslav, průvodů i pietních akcí. Od pozdních 90. let zaznamenává náměstí úpadek. Souvisí to zejména s výstavbou nového komplexu nákupních center poblíž sídliště Ohrada, která způsobila odliv zákazníků do levnějších a pohodlnějších nákupních center. Reakce na odliv zákazníků měla za následek neschopnost maloobchodníků platit vysoký nájem v centru města a obchůdky ve velkém nahradily pobočky bankovních a pojišťovacích institucí. Důsledkem je rovněž vylidňování centra a přesouvání nákupní aktivity do nákupních center na periferiích města. Roku 2004 prochází náměstí revitalizací. Na náměstí se vrací vodní prvek formou vnořených potůčků a kašny. Meteorologický sloup ve stylu artdeko nahradila skulptura Planetka, která má mj. meteorologickou funkci. Novou tvář získává celá východní část náměstí. Revitalizací Kremlu získává centrum moderní nádech a dostavbou nové budovy Elektra Tkadlec se uzavírá severovýchodní část náměstí a působí uceleně. Z urbanistického hlediska však stavba budovy znemožnila budoucí dostavbu nároží, které zde po mnoho desetiletí chybělo.

Nová bytová výstavba je městem podporována jen sporadicky, spíše probíhá výstavba rodinných domků soukromými investory na periferii města. Nejvíce individuální výstavby

rodinných domů probíhá v částech Jasenice, Jasenka, Bobrky a Semetín. Vedle aktivní výstavby podporuje radnice vznik nových bytových jednotek i prostřednictvím tzv. Fondu rozvoje bydlení, ze kterého mohou vlastníci nemovitosti získat půjčku za zvýhodněných podmínek na opravu či přestavbu domu. Další podporou bydlení je regenerace panelových sídlišť. V rámci programu se radnice snaží o lepší urbanisticko-architektonické využití lokalit s panelovými domy.

Pokus města o rozvoj pomocí přímých zahraničních investic se realizoval prostřednictvím založení průmyslové zóny. Zájem investorů o vsetínský region však nebyl nijak valný. Jednak je to dáno celkovým opožděním České republiky při získávání přímých zahraničních investic a jednak nepřipraveností zastupitelstva města. Svou úlohu hrála i v podstatě pohraniční poloha území. Projekty směřující k přilákání investorů vznikaly ve Vsetíně až po roce 2000, což bylo pozdě nejen v kontextu střední Evropy, ale i celé České republiky. Větším pokusem o oživení podnikatelského prostředí bylo vytvoření průmyslové zóny Bobrky I pro větší zaměstnavatele a průmyslové zóny Bobrky II pro malé až střední podnikatele. Průmyslová zóna není ani z poloviny zaplněná a lze ji spíše označovat jako neúspěšnou.

6.1 Prostorová struktura z pohledu bytového a domovního fondu

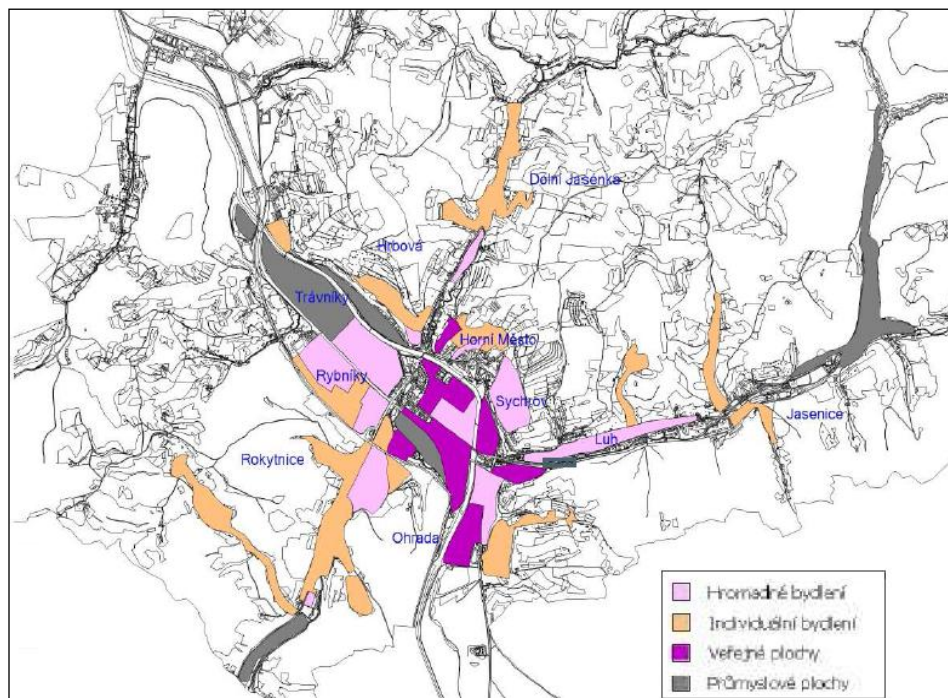
Vsetín leží v kotlině Vsetínských vrchů, v jehož středu protéká řeka Bečva. Přírodní podmínky se ukázaly být určující pro urbanistický rozvoj města. Město vzniklo ze dvou osad, které vznikly v různých časových obdobích a za jiných podmínek. Tzv. Horní město vzniká ve vyšších polohách nad řekou Bečvou po její pravé straně. Zde se nacházelo panství, později zámek a jeho zázemí. Po levé straně toku vzniká řemeslnická osada, která hojně využívá blízkost řeky a postupně se rozrůstá. Po mnoha neshodách se nakonec městečko sjednocuje až v polovině 19. století. Zejména s postupným ukončováním feudalismu se podnikaví měšťané z Dolního města dostávají do popředí společenského a politického života města.

Se vznikem prvních továren se město konečně rozrůstá. Jistota práce a stálého výdělků přilákala do města stovky nových obyvatel a vznikají první kolonie obytných domků pro dělníky v zázemí továren. Kolonie obytných domků vznikají v částech Rybníky, Trávníky, Ohrada a Luh (viz 5.2 Období industriálního města).

Nejdůležitější urbanistický rozvoj se ovšem odehrává od roku 1936, kdy byla založena Zbrojovka Vsetín (podrobněji viz 5.3.1 Založení Zbrojovky Vsetín). Vzhled města se ovšem nejvíce proměnil při masivní výstavbě panelových sídlišť v období socialismu (viz 5.4 Období poválečného socialismu).

Cílem této kapitoly je ovšem zhodnotit poslední vývoj bytového a domovního fondu. Pro výraznější zachycení změn bylo zvoleno období mezi lety 1991 a 2011. Pro tyto účely byly využity zejména data ze SLDB 1991 a 2011 a vhodné mapové přílohy.

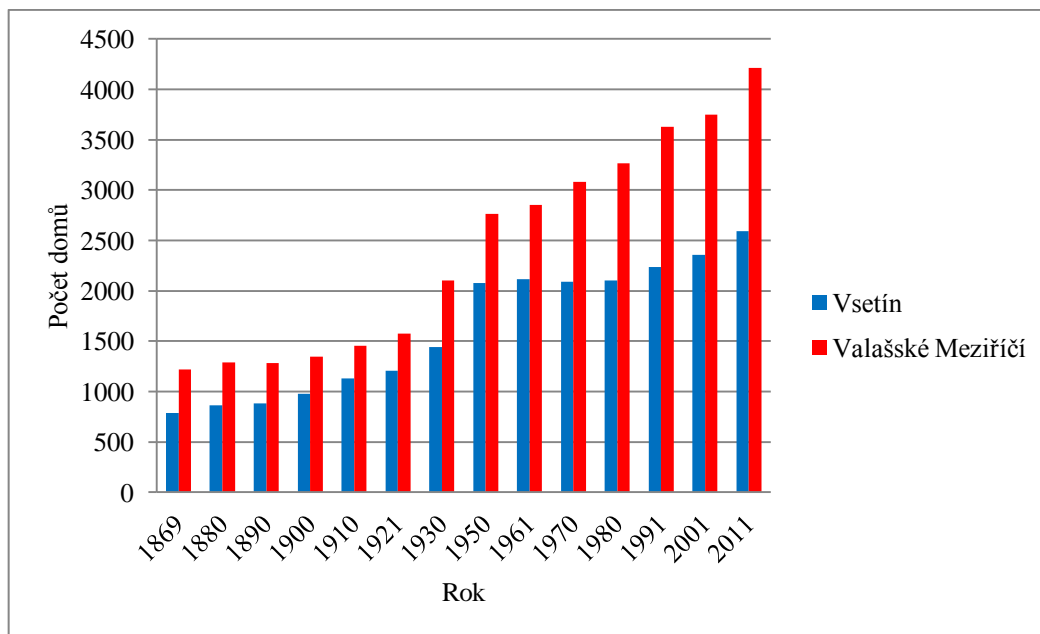
Na obr. 7 pozorujeme způsob využití území města Vsetín. Růžové plochy označují zástavbu s hromadným bydlením. Můžeme zde identifikovat všechna sídliště vybudována v éře socialismu. Jedná se o sídliště Dolní Jasanek, Sychrov, Ohrada a Luh. Panelová výstavba okrajově zasáhla také Rybníky, Trávníky a Rokytnici. Další růžové plochy představují čtvrtě se staršími obytnými domy. Oranžové plochy představují zástavbu s individuálním bydlením. Lokalizace této zástavby je orientována dále od centra, většinou na periferii města. Do této skupiny spadá i několik chatových oblastí, které se soustřeďují v Jasenicích a v Rokytnici. Fialově značené plochy plní funkci veřejných ploch. Jedná se zejména o náměstí, parky, obchodní centrum, prostor nádraží a veřejná sportoviště. Šedá protáhlá plocha na východ od města se dá celá označit za bývalý areál Zbrojovky, který je v současnosti zčásti využíváný, zbytek lze označit jako brownfields. Na severozápadě města se rozkládá poměrně nová průmyslová zóna Bobrky.

Obr. 7: Využití území města Vsetína podle funkce.

Zdroj: <www.mestovsetin.cz>

Protože SLDB probíhá již od roku 1869, nabízí se kvalitní přehled počtu domů téměř za 150 let (viz obr. níže). Pro komparaci bylo do grafu přidáno město Valašské Meziříčí. Valašské Meziříčí má přibližně stejný počet obyvatel, ovšem jeho domovní fond je odlišný. Počet domů převyšuje Vsetín z důvodu menšího rozsahu výstavby bytových zděných domů a panelových domů. Valašské Meziříčí má tudíž vyšší podíl bydlících v samostatných domcích.

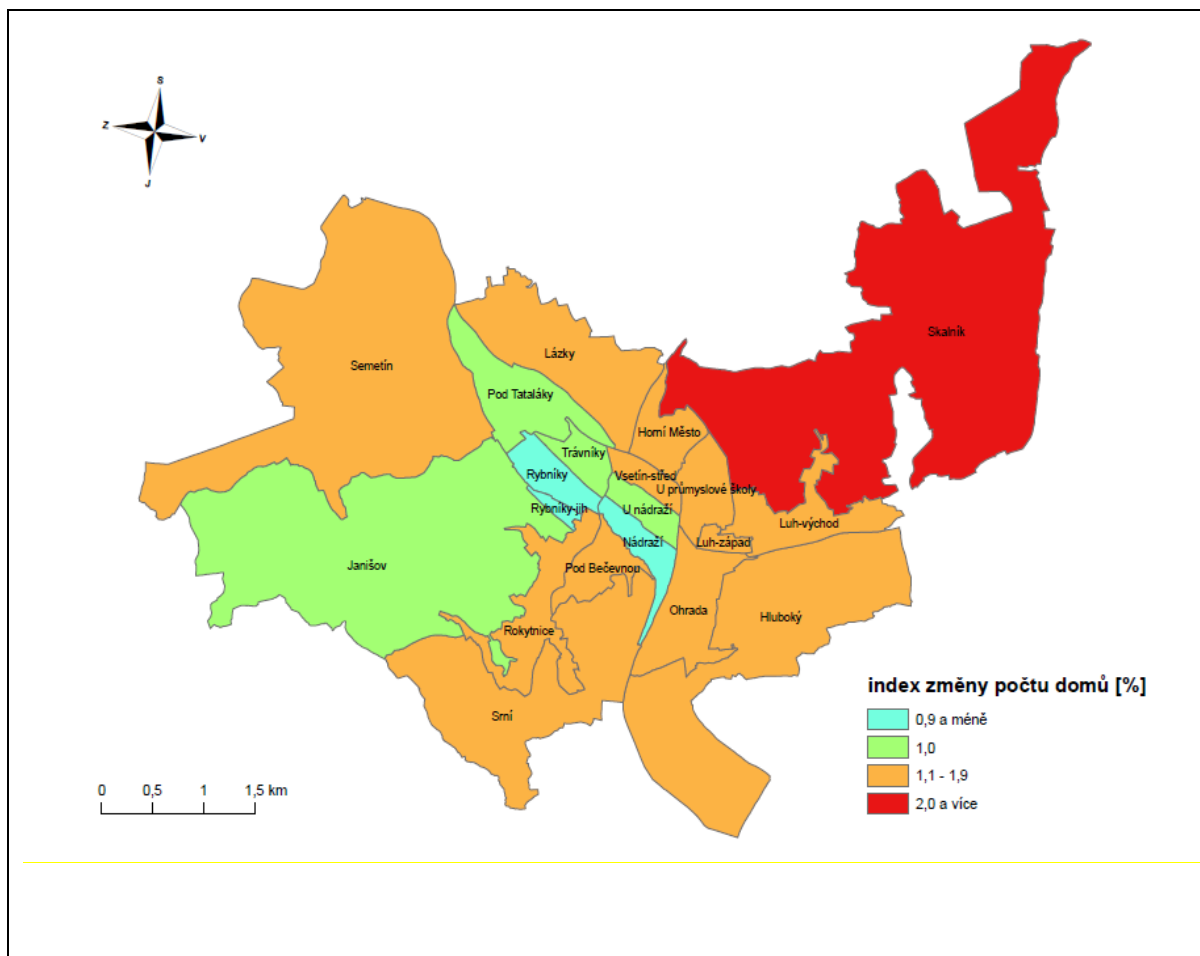

Obr. 8: Porovnání vývoje počtu domů ve Vsetíně a Valašském Meziříčí v letech 1869 – 2011.

Pozn.: Jsou zde zahrnuty domy, které náleží současnému katastru měst.

Zdroj: Kombinace Historického lexikonu obcí České republiky 1869 – 2001 I. díl, SLDB 2011 (ČSÚ).

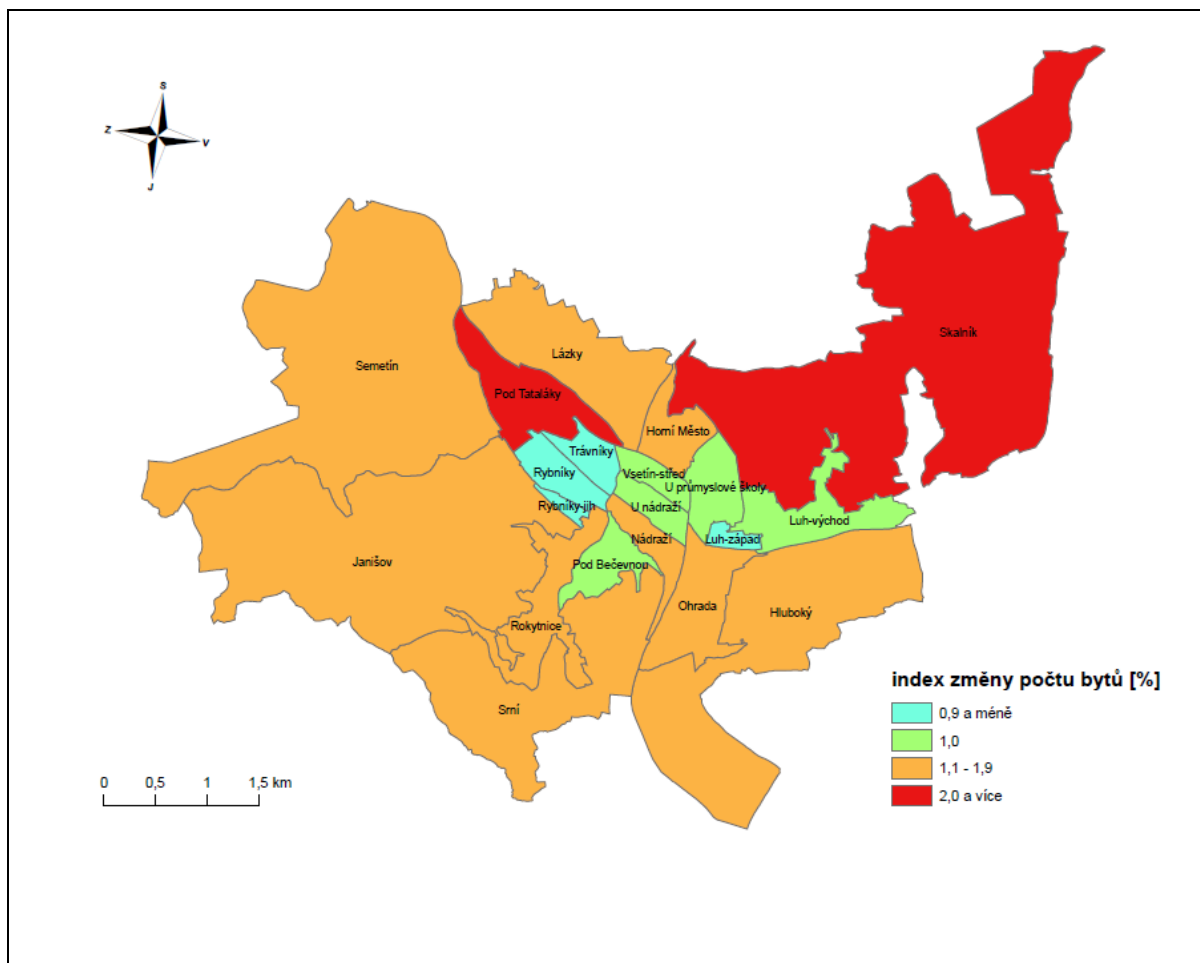
K analýze domovního fondu byla zvolena metoda indexu změny počtu domů. Index změny počtu domů byl vypočítán pro základní sídelní jednotky města mezi roky 1991 a 2011. Z mapy níže můžeme pozorovat pokles, stagnaci či nárůst počtu domů v jednotlivých částech města. K mírnému poklesu indexu dochází v centru města. Zde se jednoduše zástavba nemá kam rozpínat, některé domy byly určeny k demolici. Jednotky s indexem 1 neprodělaly mezi sledovanými lety žádné změny, jedná se spíše opět o střed města. Oranžové plochy vykazují mírný nárůst domovní výstavby, výlučně se jedná o individuální zástavbu. Nejvyšší hodnoty vyazuje jednotka Skalník, kde index dosahuje hodnoty 2, což znamená dvojnásobný nárůst domů za sledované období.

Obr. 9: Index změny počtu domů ZSJ města Vsetín v letech 1991 a 2011.

Zdroj: Materiály věnované ČSÚ ve Zlíně a SLDB 1991 (ČSÚ).

Obdobná mapa ukazuje vývoj bytového fondu. Ve středu města se setkáváme s mírným poklesem nebo se stabilním stavem bytové fondu v období 1991 až 2011. Výrazný nárůst zaznamenala jednotka Pod Tataláky. Zde byly vystavěny po roce 1993 holobyty a později také nechvalně známé kontejnerové byty pro nepřizpůsobivé občany. Jednotka Skalník několikanásobně zvýšila svůj počet bytů ve sledovaném období. Skalník se nachází v podstatě na periférii města, proto se zdála být lokalita vhodná při nové vlně suburbanizace. Právě úpravy územního plánu v 90. letech umožnily rychlý rozmach této lokality.

Obr. 10: Index změny počtu bytů ZSJ města Vsetín v letech 1991 a 2011.

Zdroj: Materiály věnované ČSÚ ve Zlíně a SLDB 1991(ČSÚ).

Pro zhodnocení domácností byla použita některá data z dotazníkového šetření z roku 2009, která pořídila pro město Vsetín společnost Obce Servis s.r.o. Z tohoto zdroje například vyplývá, že 68 % dotázaných bydlí v činžovním domě a jen 32 % v rodinných domech. Součástí byly i další dotazy jako například na nejlepší lokalitu pro bydlení ve Vsetíně nebo domy a byty podle počtu obytných místností¹. Některé výstupy šetření jsou obsaženy v příloze, spolu s dalšími mapami sledující aspekty bydlení ve Vsetíně v jednotlivých ZSJ (např. podíl obytných místností v obydlených bytech, podíl obydlených domů a bytů, obydlené byty podle období výstavby nebo rekonstrukce).

¹ Některé užitečné grafy jsou přiloženy v přílohách.

Na závěr je třeba nahlédnout do současného územního plánu města². Současný územní plán města byl schválen v roce 2010. Cílem nového územního plánu bylo maximálně využít území města Vsetína k obytné zástavbě, občanské vybavenosti či k rozvoji podnikání. Město se může v současnosti rozpínat dvěma směry: buď horizontálně do vyšších nadmořských výšek anebo se rozrůstat do údolí mezi Vsetínskými vrchy. Možnost č. 1 spíše nevyhovuje z důvodu estetického narušení panoramatu města. Město se bude tedy rozšiřovat spíše podél úzkých paprskovitých údolí v okolí Vsetína. Pro bytové domy jsou navrženy lokality jako např. Bobrky, Vesník, Sychrov. Pro potřeby individuálního bydlení je v územním plánu navrženo více jak 175 ha. Jedná se převážně o lokality Horní Jasenka, Dolní Jasenka, Janišov, Semetín, Bobrky a Dolní Vesník. Podle rozhovorů s odborníky (viz 7 Řízené rozhovory) se v nejbližší době neplánuje žádná nová rozsáhlejší výstavba. Trend naznačuje pouze rozšíření kolonií nových rodinných domků na periferii města.

---

² Územní plán města je dostupný na zdařilé dynamické mapě na webových stránkách města Vsetín. Dostupný na: <<http://twist.mestovsetin.cz/tms/zaklad/index.php?frame>>.

6.2 Prostorová struktura z pohledu socioekonomického

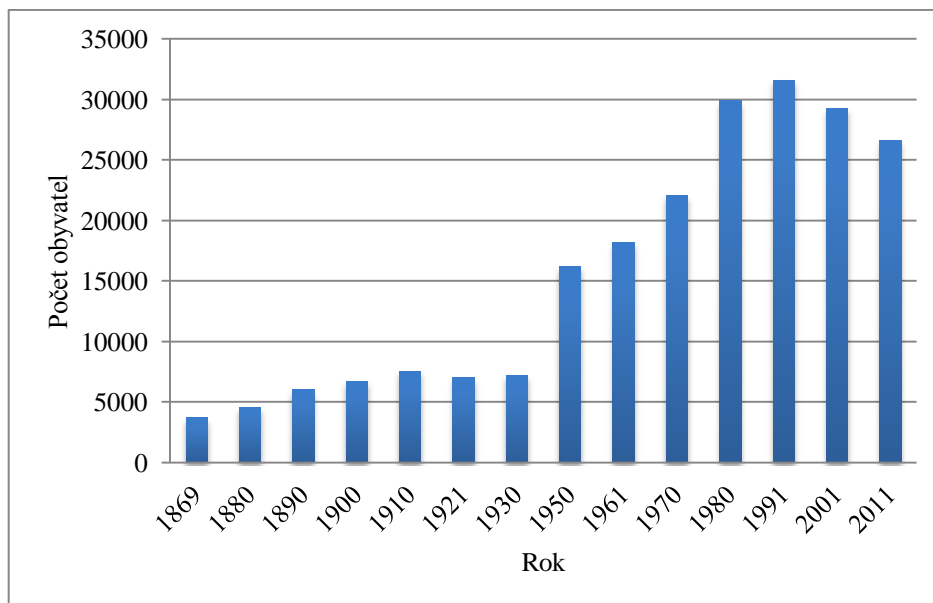
6.2.1 Vývoj počtu obyvatel

Vývoj počtu obyvatel sledují grafy a tabulky. Data jsou čerpána zejména ze Sčítání lidu, domů a bytů. První SLDB se konalo v roce 1869 a pokračuje v přibližně desetiletých intervalech až do současnosti. Poslední SLDB se konalo v březnu 2011. Každoroční přehled statistických údajů za obce ČR je k dispozici na oficiálních webových stránkách Českého statistického úřadu.

Počet obyvatel města vykazuje permanentní růst obyvatelstva již od prvního Sčítání lidu domů a bytů v roce 1869. Stagnaci v křivce vývoje obyvatel lze pozorovat v období 1910 až 1930. V období 1. světové války přichází město v důsledku povinných odvodů mužů o velkou část mužské populace. Po ukončení války odchází z města několik stovek uprchlíků a město zažívá další pokles počtu obyvatel. Situace se výrazně mění po založení Zbrojovky Vsetín v roce 1937. Navzdory válečné atmosféře raných 40. let město zažívá populační boom. Město se během válečných let populačně zdvojnásobilo ze 7 tis. na 14 tis. obyvatel. Tato populační exploze nemá ve vývoji Vsetína paralelu, a to ani v celorepublikově populačně expanzivních letech 1960 až 1980.

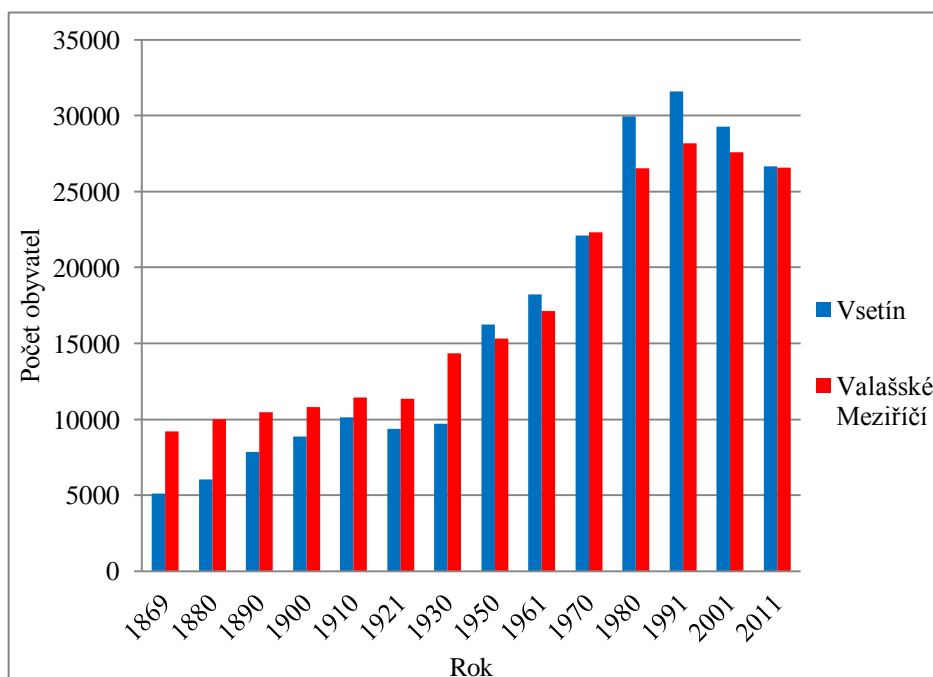
Absolutně nejvyššího počtu obyvatel dosáhlo město na počátku 90. let. Nutno dodat, že hranici 30 tis. obyvatel se podařilo překonat pomocí připojení obcí Ústí, Janová a Lhota, které postupně získaly po roce 1993 samostatnost. Vývoj počtu obyvatel se současnými integrovanými obcemi nabízí tabulka 1. Dynamiku města lze pozorovat pomocí řetězového nebo bazického indexu (viz příloha). Růst počtu obyvatel mezi léty 1869 a 1991 zaznamenal relativní růst 852 %.

Od počátku 90. let populační křivka stagnuje. Tento trend je společný pro takřka všechna města v republice. Ve Vsetíně dochází k přirozenému i mechanickému úbytku obyvatelstva. Přirozený přírůstek obyvatelstva Vsetína je na hranici čisté reprodukce, dlouhodobý průměr se částečně zvyšuje porody tzv. silných ročníků (viz obr. 14). Mechanický úbytek obyvatel probíhá ze dvou příčin: jednak stěhováním městských obyvatel do spádových obcí, tzv. suburbanizace a jednak stěhováním zejména mladších a vzdělanějších obyvatel za účelem dosažení lepšího ekonomického postavení.

Obr. 11: Vývoj počtu obyvatel města Vsetín v letech 1869 až 2011.

Zdroj: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl a SLDB 2011.

Obr. 12: Porovnání vývoje počtu obyvatel ve Vsetíně a Valašském Meziříčí v letech 1869 – 2011.

Pozn. Jsou zde zahrnuti obyvatelé místních částí, které v současnosti náleží danému městu.

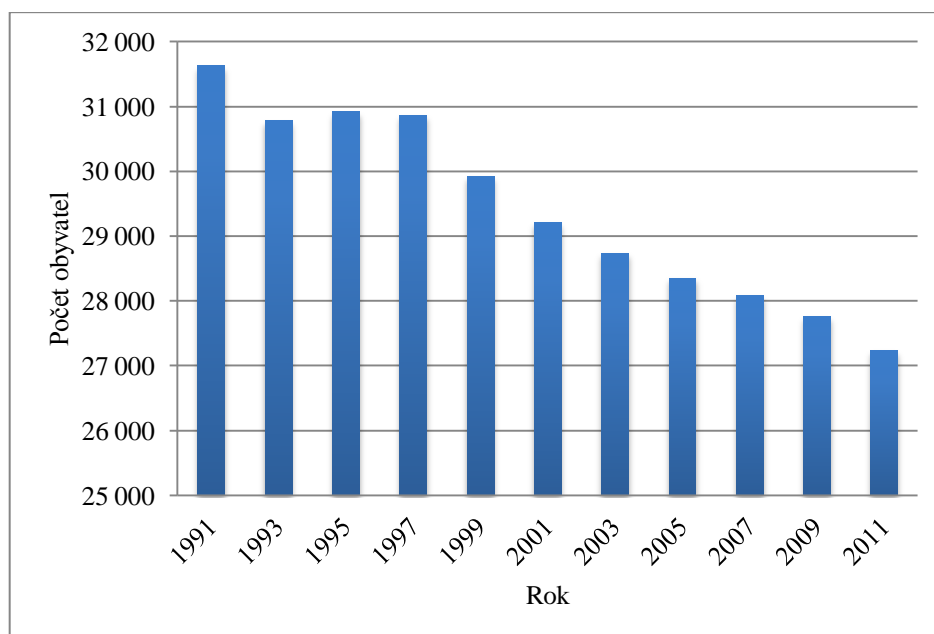
Zdroj: Kombinace Historického lexikonu obcí České republiky 1869 – 2001 I. díl a SLDB 2011.

Tab. 1: Vývoj počtu obyvatel města Vsetín a integrovaných obcí v letech 1869 – 2001.

Rok	Vsetín	Integrované obce	Celkem
1869	3 706	1 401	5 107
1880	4 585	1 476	6 061
1890	6 057	1 812	7 869
1900	6 736	2 133	8 869
1910	7 584	2 539	10 123
1921	7 025	2 357	9 382
1930	7 229	2 498	9 727
1950	14 058	2 567	16 625
1961	15 386	2 827	18 213
1970	19 382	2 726	22 108
1980	22 357	5 575	27 932
1991	24 197	5 464	29 661
2001	23 053	6 137	29 190

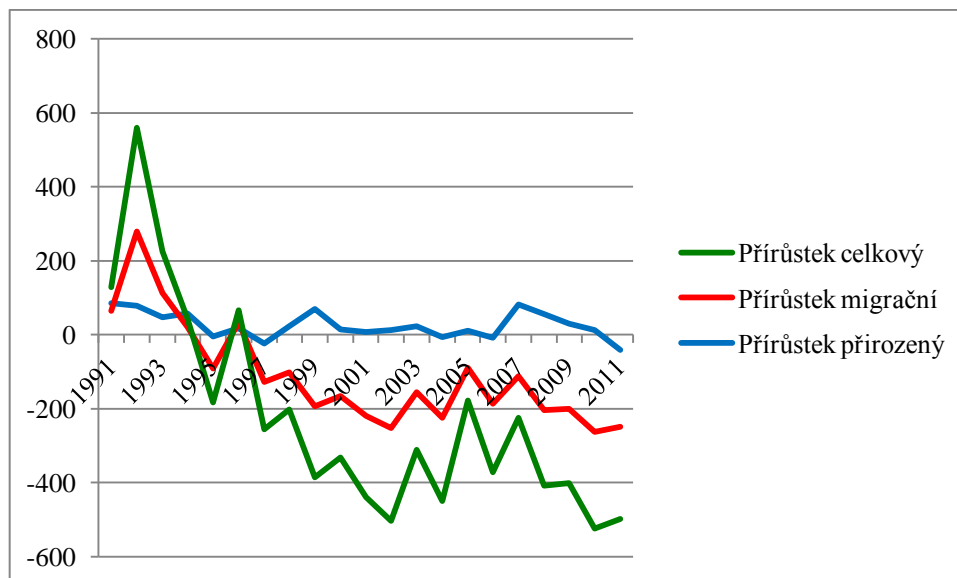
Pozn.: Mezi současné integrované obce patří Horní Jasenka, Rokytnice a Semetín, nikoliv však Ústí, Lhota a Janová.

Zdroj: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl.

Obr. 13: Vývoj počtu obyvatel města Vsetín v letech 1991 až 2011.

Zdroj: ČSÚ online.

Obr. 14: Vývoj jednotlivých přírůstků ve Vsetíně v letech 1991 až 2011.

Zdroj: ČSÚ online.

6.2.2 Struktura obyvatel podle věku a pohlaví

Věková struktura obyvatelstva je charakterizována na základě SLDB z let 2001 a 2011. Porovnáním údajů lze pozorovat úbytek obyvatel v předproduktivním (0-14 let) a produktivním (15-59 let) věku a zvýšení podílu osob ve věku 60 a více let. Nárůst podílu osob ve věku 60 a více let je za 10 let zhruba 1,5 násobný. Naopak děti do 14 let ztrácí na podílu 2,4 % a osoby v produktivním věku od 15 do 59 let snižují svůj podíl o 5,1 %. Věková struktura obyvatelstva v jednotlivých základních sídelních jednotkách se nachází v příloze.

Tab. 2: Věková struktura obyvatel ve Vsetíně v letech 2001 a 2011.

rok	celkem obyvatel	0-14 let		15-59 let		60 a více let	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
2001	29 190	4 787	16,4	19 479	66,7	4 924	16,9
2011	26 638	3 737	14,0	16 402	61,6	6 413	24,1

Zdroj: SLDB 2001 a 2011, ČSÚ.

Pomocí rozdělení obyvatelstva na 3 základní věkové skupiny (předproduktivní, produktivní a poproduktivní) lze sledovat několik dalších indexů. Nejčastěji používaný index v oboru geografie obyvatelstva je index stáří neboli věkový index. Lze jej charakterizovat jako počet osob ve věku 60 a více let na 100 dětí ve věku 0-14 let. Hodnota indexu stáří vzrostla mezi sledovanými roky ze 103 na 172, což potvrzuje domněnku o stárnutí obyvatel města. Index zatíženosti I se definuje jako podíl počtu osob ve věku 0-14 let na 100 osob ve věku 15-59 let. Jako jediný index zaznamenal mírný pokles. Naopak index zatíženosti II, tj. počet osob ve věku 60 a více let na 100 osob ve věku 15-59 let, zaznamenal výrazný růst způsobený vyšším podílem osob v poproduktivním věku. Posledním ukazatelem je index ekonomického zatížení, který sčítá osoby v předproduktivní a poproduktivní složce a dává je do poměru s osobami ve věku 15-59 let. Hodnoty indexu naznačují přechod od stacionárního k regresivnímu typu populace města.

Tab. 3: Index stáří, index zatíženosti I, index zatíženosti II, index ekonomického zatížení pro město Vsetín v letech 2001 a 2011.

Index stáří		Index zatíženosti I		Index zatíženosti II		Index ekonomického zatížení	
2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
102,86	171,61	24,58	22,78	25,28	39,10	49,85	61,88

Zdroj: Vlastní výpočet.

Podle biologických zákonitostí, jejichž příčiny nejsou přesně známy, se rodí více chlapců než děvčat. Index maskulinity narozených dětí se celosvětově pohybuje mezi 1 040 až 1 070. To znamená, že se obecně rodí 1 040 až 1 070 chlapců na 1 000 děvčat. Vlivem zejména tzv. mužské nadúmrtosti (v demograficky vyspělých zemích je ve všech věkových skupinách větší intenzita úmrtnosti mužů než žen) dochází ke snižování indexu maskulinity a zvyšování indexu feminity. Také ve struktuře města podle pohlaví mírně převažuje počet žen na počet mužů. Index feminity z roku 2011 nabývá hodnoty 1 088, což znamená, že na 1000 mužů připadá 1 088 žen. Pro porovnání s Českou republikou nabývá index feminity 1037.

6.2.3 Vývoj náboženské a národnostní struktury

Náboženská struktura

Náboženství po mnoho století hrálo důležitou roli v historii města, ale i v životě prostého obyvatelstva Vsetína.

Učení Jana Husa a dalších reformátorů našlo silnou základnu ve Vsetíně i v okolních obcích. Roku 1609 získal Vsetín sňatkem Albrecht z Valdštejna. Ten povolal na vsetínské panství jezuitu a zahájil mezi poddanými tuhou rekatolizaci. S náboženským útlakem byl spojen i útlak hospodářský. Odpor poddaných přiměl Valdštejna k ústupkům, mimo jiné i k vydání privilegia z r. 1612, kterým změnil povinnost roboty vsetínských poddaných na stálý plat. Nespokojenost Valachů, ale i zrada, které se dopustil Valdštejn na protihabsburském povstání moravských stavů, se staly hlavní příčinou dlouhotrvajících valašských rebelií za třicetileté války. Jejich střediskem se stal Vsetín. Povstalci se nevzdali odporu ani po vypálení Vsetína a popravách v roce 1627. Od roku 1642 stáli po boku švédských vojsk, ale 26. ledna 1644 byli císařským vojskem definitivně poraženi. Na 200 účastníků povstání bylo 15. 2. 1644 ve Vsetíně popraveno. Tato exekuce proslula jako jedna z nejmasovějších a nejhrůznějších poprav v národní historii. Vsetín a obce v širokém okolí byly vypáleny. Výrazným sjednocujícím prvkem povstalců bylo jejich nekatolické náboženství.

V období vlády přísného katolíka hraběte Jana z Illésházy docházelo opět k odboji evangelíků, který vyvrcholil v dalších krvavých bouřích, v podávání petic až k císařskému dvoru, naposled v roce 1780 samotnému císaři Josefovi II. při jeho návštěvě Vsetína. Uklidnění situace přinesl teprve toleranční patent z roku 1781 (Pavlík, Baletka, 2007).

Pro úplnost je třeba také zmínit židovskou komunitu. V roce 1900 se k židovské víře přihlásilo 165 osob a o něco méně v roce 1930, kdy se přihlásilo 101 osob. V souvislosti s vyhlazováním židů během II. světové války a vypálením místní synagogy s příchodem Němců v březnu 1939 se celá židovská komunita rozpadla. Podle Baletky (Baletka, 2008) se z celkového počtu 75 vsetínských židů do města vrátilo jen 9 osob. Z obavy, že by se mohli oni sami nebo jejich děti stát v budoucnu terčem rasové nenávisti, si většinou změnilí příjmení nebo se ze Vsetína odstěhovali. V novodobém SLDB z roku 2011 se přihlásila pouze jedna osoba k Federaci židovských obcí ČR.

Pro vývoj ve sledovaném období je charakteristická sekularizace. Sekularizace zasáhla po druhé světové válce celou západní Evropu. Instituce ztratily svůj vliv na život většiny obyvatel. V Československu a v zemích s komunistickými vládami bylo náboženství záměrně potlačováno. Na území Československa bylo mnoho kněží popraveno nebo uvězněno. Majetek církví propadl státu a zbylá činnost náboženských organizací přešla pod kontrolu státu. Po roce 1989 se očekával

opětovný návrat náboženství coby důležité součásti života. Církev tuto situaci nedokázala využít a spíše se soustředila na problémy s restitucí majetku a „vnitřní očistu“ svých struktur z dob komunistického režimu. Postupně dochází mezi obyvateli k příklonu k pragmatismu a veřejný význam náboženství opět slábne (Lužný, Navrátilová, 2001).

Strukturu obyvatelstva města z náboženského hlediska charakterizuje tabulka 4 a 5. Pro zhodnocení vývoje náboženské struktury byly použity údaje ze SLDB 1930, 2001 a 2011. Nejsilnější trend je dramatický úbytek věřících, který lze pozorovat nejen mezi lety 1930 a 2011, ale i významný pokles v období 2001 až 2011. Podíl věřících ve Vsetíně klesl v období 1930 až 2011 na bezmála jednu čtvrtinu. V porovnání s Českou republikou však vykazuje město Vsetín nadprůměrné procentuální hodnoty věřících. V roce 2001 činil celorepublikový průměr 32 % oproti 41 % ve Vsetíně, resp. v roce 2011 byl zaznamenán celorepublikový podíl věřících 21 % oproti podílu studovaného města, který dosáhl 27 % (viz příloha).

Tab. 4: Náboženská struktura ve Vsetíně v letech 1930, 2001 a 2011.

rok	obyvatelstvo celkem	bez vyznání	nezjištěno	věřící celkem	
				abs.	v %
1930	7 229	241	-	6 988	96,6
2001	29 190	14 678	2 585	11 927	40,9
2011	26 638	7 711	11 657	7 268	27,3

Zdroj: Data ze SLDB 2001 a 2011; Bartoš a kol., 1980.

Náboženská struktura ve Vsetíně podle příslušnosti k církvi se výrazně nezměnila. Obecně klesá podíl velkých církevních organizací (Římskokatolická církev a Českobratrská církev evangelická) ve prospěch menších církví a náboženských organizací. Pro data z roku 1930 je ovšem nutno dodat, že při sčítání byli evangelíci zahrnuti do jedné kolonky zahrnující evangelické církve (v tabulce zařazeno jako Českobratrská církev evangelická). V porovnání s průměrem České republiky pozorujeme významně vyšší podíl Českobratrské církve evangelické, konkrétně podíl v ČR 3,6 % oproti 24 % ve Vsetíně v roce 2001. V roce 2011 zaznamenala tato církev ve Vsetíně pokles na 19 % oproti podílu v ČR (3,5 %).

Tab. 5: Náboženská struktura ve Vsetíně podle příslušnosti k církvi v letech 1930, 2001 a 2011.

rok	Římskokatolická církev		Českobratrská církev evangelická		Čs. církev husitská		ostatní církve	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1930	4 361	62,4	2 400	34,3	89	1,3	138	2,0
2001	7 793	65,3	2 838	23,8	69	0,6	1 227	10,3
2011	3 022	57,9	984	18,9	29	0,6	1 185	22,7

Zdroj: Data ze SLDB 2001 a 2011; Bartoš a kol., 1980.

Národnostní struktura

Z pohledu národnostní struktury Vsetín není příliš zajímavý. Již tradičně téměř čistě moravské městečko hostilo v historii řádově jen několik desítek Němců a od poloviny 19. století menšinu židovského obyvatelstva.

Německé obyvatelstvo bylo zastoupeno v téměř všech městech na našem území. Podíl německého obyvatelstva ve Vsetíně však nikdy nepřevýšil 5 % podíl. Podíl německého obyvatelstva se nejvíce přiblížil 5 % v roce 1880. V roce 1930 se podíl německého obyvatelstva snížil na zanedbatelných 0,5 %. V souvislosti se vznikem Protektorátu Čechy a Morava v roce 1939 se počet německého obyvatelstva zvýšil. Jednak z důvodu dosazování německých hlídek do města a to velmi často s rodinami, jednak z důvodu přihlašování místních obyvatel k německé příslušnosti k zajištění výhod, které německý občan pobíral. Po ukončení války se podíl Němců na území Vsetína snížil na historické minimum.

Židovská komunita zpočátku obsahovala jen několik místních rodin. Spolu s rozvojem průmyslu a obchodu se komunita začíná rozšiřovat. V naprosté většině průmyslových podniků, maloobchodů i velkoobchodů měli židé svůj kapitál. Pomocí kapitálu několika židovských rodin se začíná město ekonomicky rozvíjet. V roce 1930 bylo ve Vsetíně podle národnosti zaznamenáno 77 židů, tj. 1,1 %. Podle Baletky (Baletka, 2008) se do Vsetína po roce 1945 vrátilo pouze 9 osob židovského původu (viz náboženská struktura).

Romská menšina má ve svém vývoji na území Vsetína také svá specifika. V roce 1965 se ústřední orgány státní správy snaží řešit složitou situaci obyvatel romského původu na východním Slovensku jejich rozptýlením mezi většinovou společností a jejich asimilací. Ještě v roce 1955 žily ve Vsetíně dvě romské rodiny. Na základě vládního usnesení č. 502/1965 bylo přesídleno ze Slovenska devět romských rodin s 61 příslušníky. Do konce roku 1977 vzrostl počet romských rodin na 34 s 211 příslušníky. Romské rodiny byly původně usídleny v různých částech města, ale v důsledku jeho výstavby se občané romského původu soustředili v několika místech – na ulici 4. Května, U křivačkárný a později na Jasence. Domy, v nichž žili romští občané, byly později určeny k demolici. U některých rodin lze pozorovat posun k lepšímu, i když nadále přetrvávají problémy se školní docházkou romských dětí a v soužití s většinovou společností (Baletka, 2008).

Současnou strukturu obyvatelstva charakterizují data za SLDB z roku 2001 a 2011. Data jsou pro přehlednost uvedena v tabulce 6. Významnou změnou mezi lety 2001 a 2011 se jeví snížení poměru české národnosti (o 12 %) a zvýšení poměru moravské národnosti (o 7 %). Nízký podíl moravské národnosti z roku 2001 může být způsoben historicky prvním zavedením nové kolonky, tj. možnost zvolit moravskou národnost.

Mezi tradiční obyvatelé Vsetína patří rovněž Slováci, kteří dosahují zhruba 1,5 % podílu na obyvatelstvu města. Pro porovnání byla vytvořena tabulka pěti měst z česko-slovenského pomezí (viz příloha), která sleduje podíly slovenské národnosti. Z tabulky vyplývá průměrnost Vsetína ve vztahu k podílu slovenského obyvatelstva.

Tab. 6: Národnostní struktura obyvatel ve Vsetíně v letech 1930, 2001 a 2011.

rok	obyvatelstvo celkem	česká		moravská		slovenská	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
1930	7 229	7 010	97,0	-	-	-	-
2001	29 190	26 178	89,7	1 651	5,7	402	1,4
2011	26 638	15 686	77,9	2 632	13,1	255	1,3

Zdroj: Data ze SLDB 2001 a 2011; Bartoš a kol. 1980.

Tab. 7: Národnostní struktura obyvatel ve Vsetíně v letech 1930, 2001 a 2011, pokračování.

rok	polská		romská		vietnamská	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1930	-	-	-	-	-	-
2001	30	0,1	80	0,3	31	0,1
2011	22	0,1	50	0,2	33	0,2

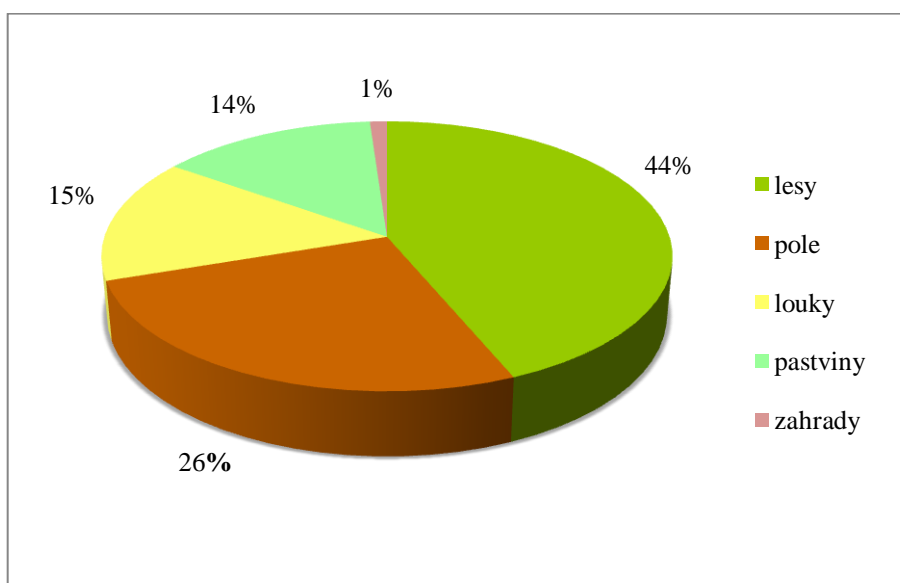
Zdroj: Data ze SLDB 2001 a 2011; Bartoš a kol. 1980.

6.2.4 Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity a vzdělání

Stručný vývoj ekonomiky města

Vsetín byl spíše obchodnickým a řemeslnickým střediskem okolních vesnic. Průmysl se zde rozvíjel poměrně pomalu, navazoval hlavně na tradiční domácí výrobu, především soukenictví, a na lesní bohatství kraje. Kromě dřevařského průmyslu se zde po roce 1918 začal rozvíjet i průmysl strojírenský a elektrotechnický. Rozvoj průmyslu a stavební ruch byl orientován zejména do oblasti Dolního města.

Vsetín byl střediskem významného, převážně lesního velkostatku. Roku 1890 koupila celý velkostatek rodina Thonetů. V roce 1900 plocha katastru města dosahovala 3 705 ha. V rozsáhlém katastru města značnou plochu pokrývaly lesy (viz obr. 15).

Obr. 15: Land use města Vsetín z roku 1900.

Zdroj: Bartoš a kol., 1980.

Nástup industrializace ve Vsetíně je spojen s využitím buko-jedlových lesů na počátku 19. století. Zásoby dřeva v rozsáhlých lesích vsetínského panství byly tak obrovské, že z nich vsetínských průmysl čerpal po několik desetiletí. Se dřevem se nejdříve obchodovalo jako se zdrojem energie a až později bylo využíváno jako výrobní surovina. Zisk z prodaného dřeva byl prvotním kapitálem pro rozvoj Vsetínska. Mezi první továrny založené ve Vsetíně patří pálenice, pivovar a cukrovar.

Raný industriální vývoj Vsetína je spojen s firmou Jakub a Josef Kohm, která se podílela na založení několika továren ve městě. Jakub a Josef Kohm postupně založili továrnu na sirky (1863), sklárny (1868) a továrnu na ohýbaný nábytek (1862). Na průmyslovém rozvoji se dále

podílela továrna na nábytek bratří Thonetů (1862), továrna na nože bratří Bubelů (1872) a několik menších podniků.

Od roku 1885 bylo město spojeno s vnitrozemím železnicí, začala výstavba škol, nemocnice, městské elektrárny, vodovodu a dalších veřejných zařízení. Rozvoj železnice měl pro Vsetín velký význam, především z hlediska průmyslového rozvoje. Zkracovaly se dodací lhůty, železnice přispívala k okamžitému reagování na požadavky trhu a zvyšování efektivnosti trhu. Později byly do větších továren zavedeny vlečky. Také zavedení telegrafní stanice napomohlo rozvoji města a to pomocí rychlejšího přenosu informací (Baletka, 2008).

V období světové hospodářské krize ve 30. letech 20. století dochází k postupnému rušení původních továren. Pouze sklárny a Bratři Bubelové pokračují ve výrobě. Meziválečná léta ve Vsetíně přejí prosperující Sousedíkově továrně na elektromotory (od r. 1919) a od roku 1937 Zbrojovce Vsetín. Zbrojovka má na Vsetín rozhodující ekonomický vliv. Nadcházející válečná léta podpořila rozšíření Zbrojovky Vsetín a během válečných let se populace města zdvojnásobila. Zbrojovka Brno, která založila Zbrojovku Vsetín, zajistila výstavbu sociálního bydlení ve městě a zajistila stálé zaměstnání až pro 7 000 dělníků.

Po roce 1948 se mění orientace českého průmyslu a klade se důraz na těžký průmysl. Dochází k znárodnování velkých podniků a k postupné likvidaci živností. Ve Vsetíně se nachází dva národní podniky, které zaměstnávají větší část obyvatel města. Národní podniky Zbrojovka a MEZ Vsetín (elektrotechnický obor průmyslu) poskytovaly práci až 10 tis. dělníků. O dynamice průmyslové výroby v okrese Vsetín svědčí skutečnost, že v letech 1971 – 1975 dosahovalo průměrné roční tempo růstu průmyslové výroby (15,7 %) nejvyšších hodnot mezi tehdejšími okresy České republiky (kol., 1976). Orientace na rozvoj těžkého průmyslu a zbrojní výroby znamenala uzavření řady menších průmyslových podniků, zejména továren na nože, na výrobu skleněných perel, na výrobu elektrických kabelů. Ovšem Zbrojovka Vsetín se udržela na špici největších podniků v okrese až do roku 1989.

Tab. 8: Největší průmyslové podniky ve Vsetínsku na konci roku 1989.

Pořadí	Podnik	Odvětví	Počet zaměstnanců
1.	Zbrojovka Vsetín	strojírenské	6654
2.	MEZ, Vsetín	elektrotechnické	2840
3.	Zbrojovka Vsetín, Jablůnka	strojírenské	815
4.	Moravské sklárny, Karolinka	sklářské	712
5.	Osvětlovací sklo, Vsetín	sklářské	491
6.	SM pekárny a cukrárny, Vsetín	potravinářské	320
7.	Rostex Hošťálková	kovozpracující	315
8.	UP Halenkov	dřevozpracující	288

Zdroj: Válková, Toušek, 2007.

Současný stav

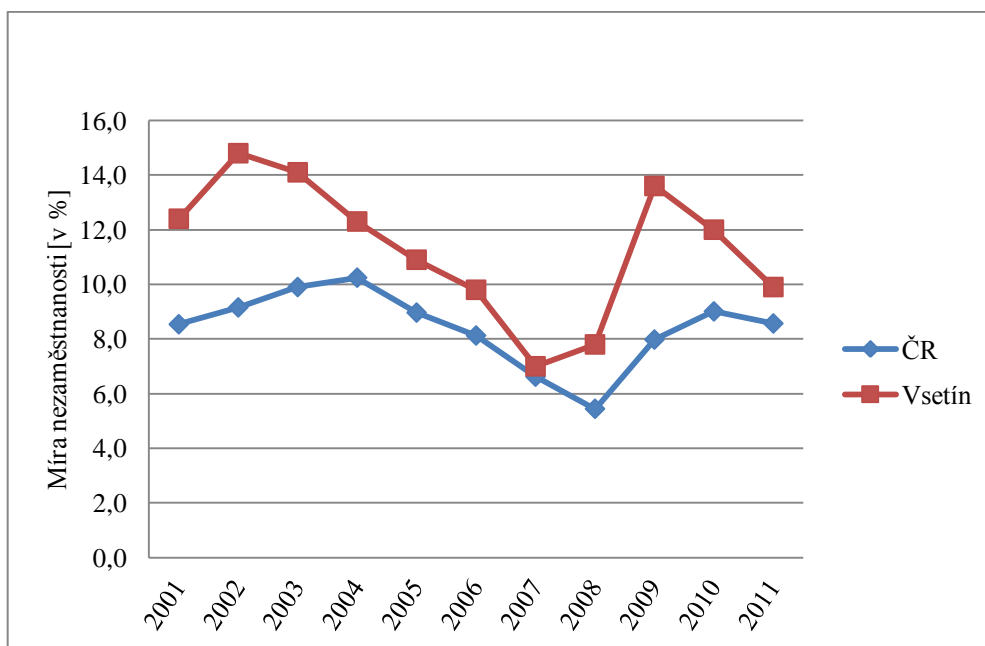
Do roku 1989 byla ekonomika Československé republiky centrálně plánovaná. Pro Českou republiku byla vždy charakteristická tradice v odvětví průmyslu. Velké změny v sektorech národního hospodářství zapříčinil přechod na tržní hospodářství. Po rozpadu RVHP bylo potřeba přeorientovat výrobu na trhy s vyvinutou tržní ekonomikou a přilákat zahraniční investory (Toušek a kol., 2005). Pro rozvoj soukromého sektoru byl nejdůležitější převod státního majetku do rukou soukromých osob – privatizace.

Zřejmě nejvíce město zasáhla změna politického režimu a s ním spojený přechod obyvatel od sekundárního k terciárnímu sektoru. V souvislosti s rozpadem Sovětského svazu a s uvolněním satelitních států Sovětského svazu, dochází ke ztrátě odbytiště výrobků největších podniků Vsetína – MEZu a Zbrojovky Vsetín. Následné omezení výroby mělo za následek bankrot Zbrojovky a její rozprodání. Nejprve se Zbrojovka stala akciovou společností, později se rozpadla na několik menších firem. Postupné propouštění dělníků zvyšovalo míru nezaměstnanosti obyvatel města i celého okresu nad republikový průměr. Po dlouhá desetiletí průmyslový Vsetín prochází procesem přechodu od sekundárního k terciárnímu sektoru. Město nebylo pro tento vývoj připraveno. V sektoru služeb bylo dostupných jen málo pracovních příležitostí a velice pomalu a nedostatečně přibývaly další. Pomalý a neefektivní přechod zvýšil podíl nezaměstnaných a zvýšil se podíl pracovních vyjížděk.

Zájem investorů o vsetínský region byl minimální. Je to dáno celkovým opožděním České republiky při získávání přímých zahraničních investic, příhraniční polohou regionu a také nepřipraveností zastupitelstva města. Projekty směřující k přilákání investorů vznikaly ve Vsetíně až po roce 2000, což bylo pozdě nejen v kontextu střední Evropy, ale i celé České republiky. Snahou o přilákání investorů byl vznik průmyslové zóny Bobrky I pro větší zaměstnavatele a

průmyslové zóny Bobrky II pro malé až střední podnikatele. Průmyslová zóna není ani z poloviny zaplněná a lze ji zatím označovat jako neúspěch.

Město Vsetín se po mnoho let ocitá v začarovaném kruhu. Při nedostatku pracovních příležitostí (zejména obyvatelstvo s vyšším stupněm vzdělání) nemají lidé v mladším produktivním věku důvod zůstat či dokonce podnikat ve Vsetíně. Počet obyvatel mírně klesá vlivem přirozeného i mechanického úbytku. Míra nezaměstnanosti ve Vsetíně je dlouhodobě vyšší než celorepublikový průměr.

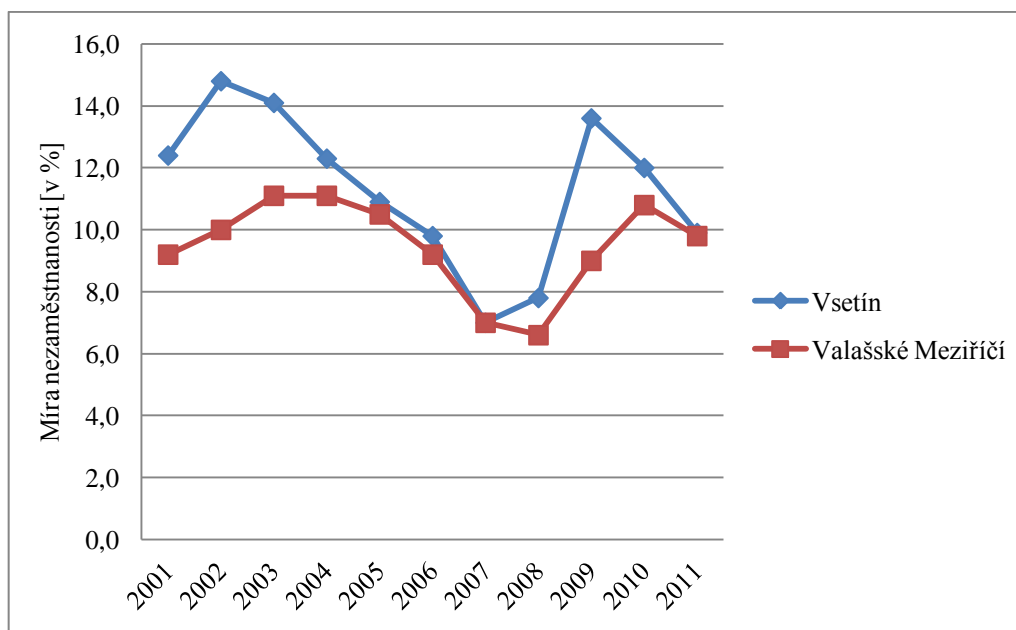
Obr. 16: Porovnání měr nezaměstnanosti města Vsetín s celorepublikovým průměrem v letech 2001 až 2011.

Zdroj: Integrovaný portál MPSV.

Tab. 9: Vývoj míry nezaměstnanosti měst Vsetín a Valašského Meziříčí v letech 2001 až 2011.

Město	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vsetín	12,4	14,8	14,1	12,3	10,9	9,8	7,0	7,8	13,6	12,0	9,9
Valašské Meziříčí	9,2	10,0	11,1	11,1	10,5	9,2	7,0	6,6	9,0	10,8	9,8

Zdroj: Integrovaný portál MPSV.

Obr. 17: Porovnání měr nezaměstnanosti mezi městy Vsetín a Valašské Meziříčí v letech 2001 až 2011.

Zdroj: Integrovaný portál MPSV.

Současní největší zaměstnavatelé se věnují zejména tradičním odvětvím průmyslu. V celém regionu jsou stále nejvíce zastoupeny firmy působící v elektrotechnických a strojírenských oborech. Největším zaměstnavatelem se pro rok 2011 stala WOCO STV s.r.o., která se zabývá montáží výrobků pro automobilový průmysl.

Tab. 10: Největší zaměstnavatelé ve Vsetíně k 31. 12. 2010.

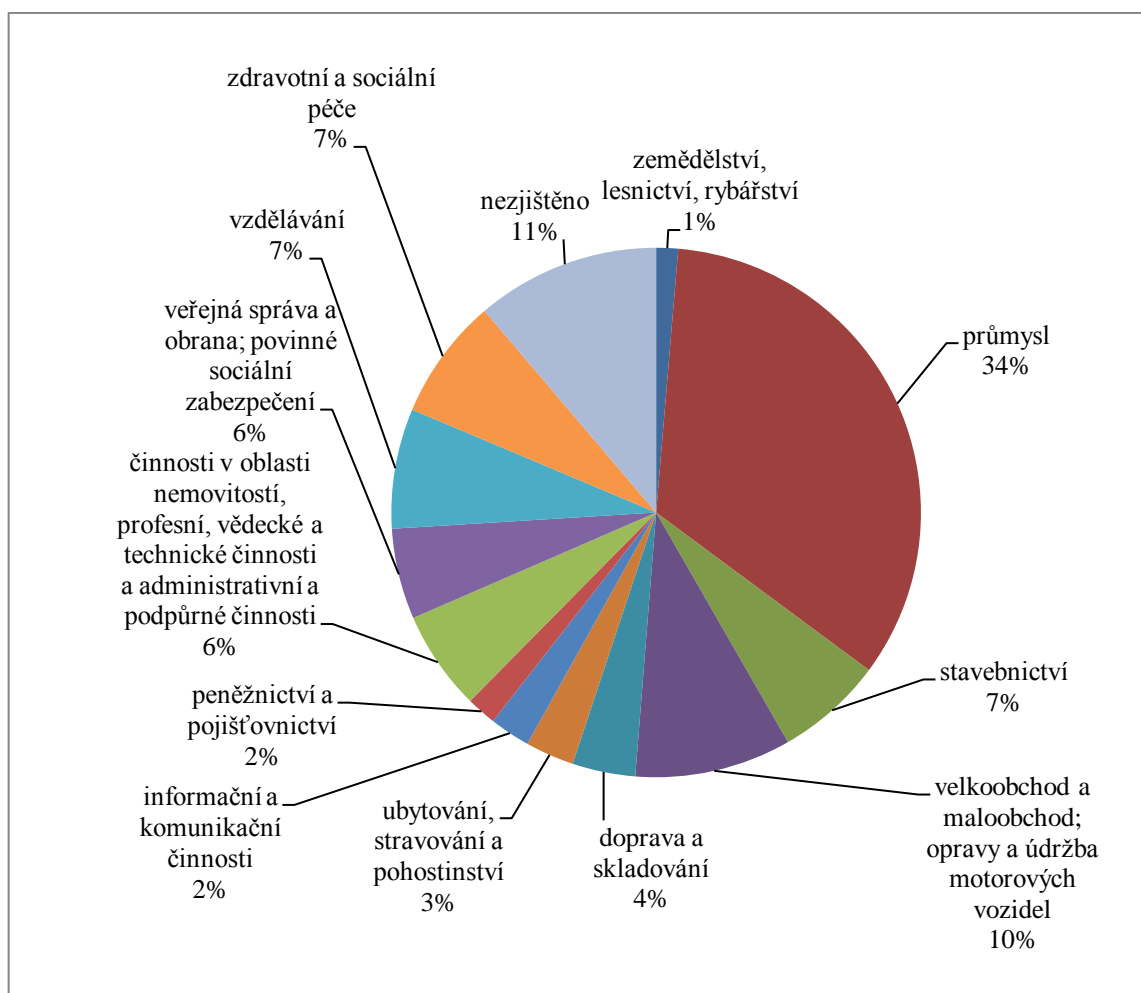
Pořadí	Firma	Odvětví	Počet zaměstnanců
1.	WOCO STV	strojírenské	819
2.	Austin Detonator	chemické	přes 700
3.	TES Vsetín	elektrotechnické	přes 500
4.	Hirschmann Czech	strojírenské	450
5.	Indet Safety Systems	strojírenské	420

Zdroj: Kombinace ÚP Vsetín (orientační čísla) a databáze HBI.

Pozn.: Úřad práce Vsetín nesděljuje veřejnosti konkrétní počty zaměstnanců.

Vysokou zaměstnanost v průmyslovém sektoru potvrzuje i struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva podle odvětví. Pro porovnání vývoje mezi lety 2001 a 2011 slouží údaje ze Sčítání lidu, domů a bytů z let 2001 a 2011.

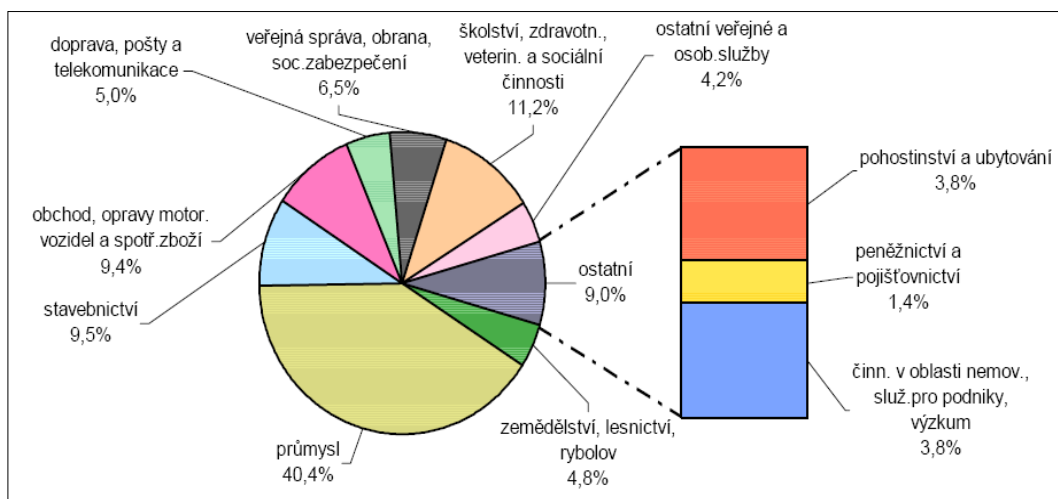
Ačkoliv význam průmyslu ve Vsetíně klesá, stále zaměstnává 34 % ekonomicky aktivních obyvatel. Po průmyslovém sektoru nejvíce procent obyvatel zaměstnává velkoobchod a maloobchod. Ostatní odvětví jsou zastoupena v jednotkách procent. V období 2001 až 2011 lze pozorovat několik změn. Dochází ke snížení procentuálního poměru v průmyslu a v sektoru zemědělství je v roce 2011 zaměstnáno pouze jen 1 % ekonomicky aktivního obyvatelstva. První a druhý sektor ekonomiky pozvolna ustupuje zejména službám, IV. sektor ekonomiky ve Vsetíně stagnuje – tradičně zde pracuje minimum ekonomicky aktivního obyvatelstva.

Obr. 18: Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva podle odvětví dle Sčítání lidu, domů a bytů 2011.

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2011.

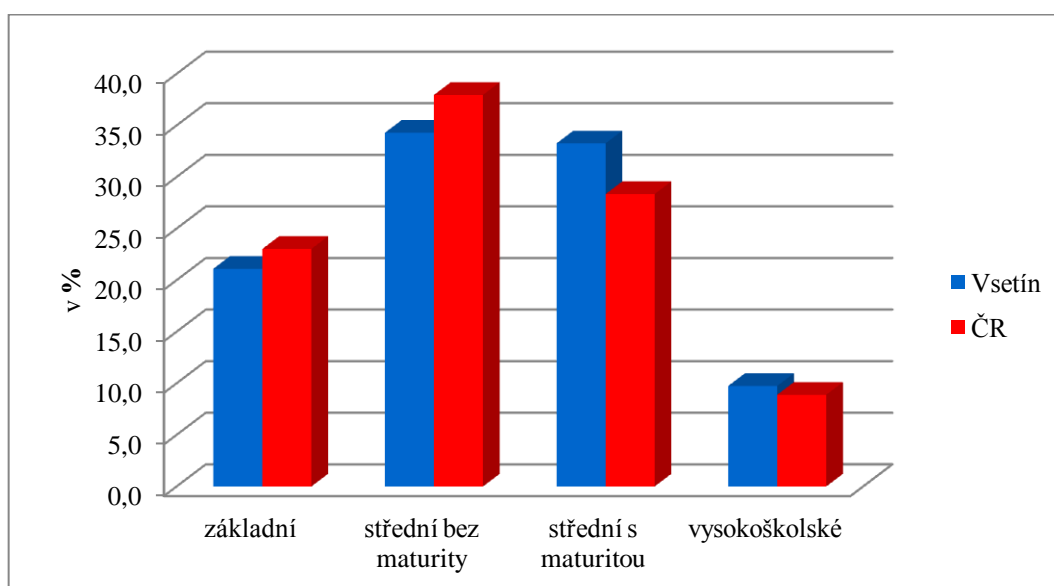

Obr. 19: Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva podle odvětví dle Sčítání lidu, domů a bytů 2001.

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2001.

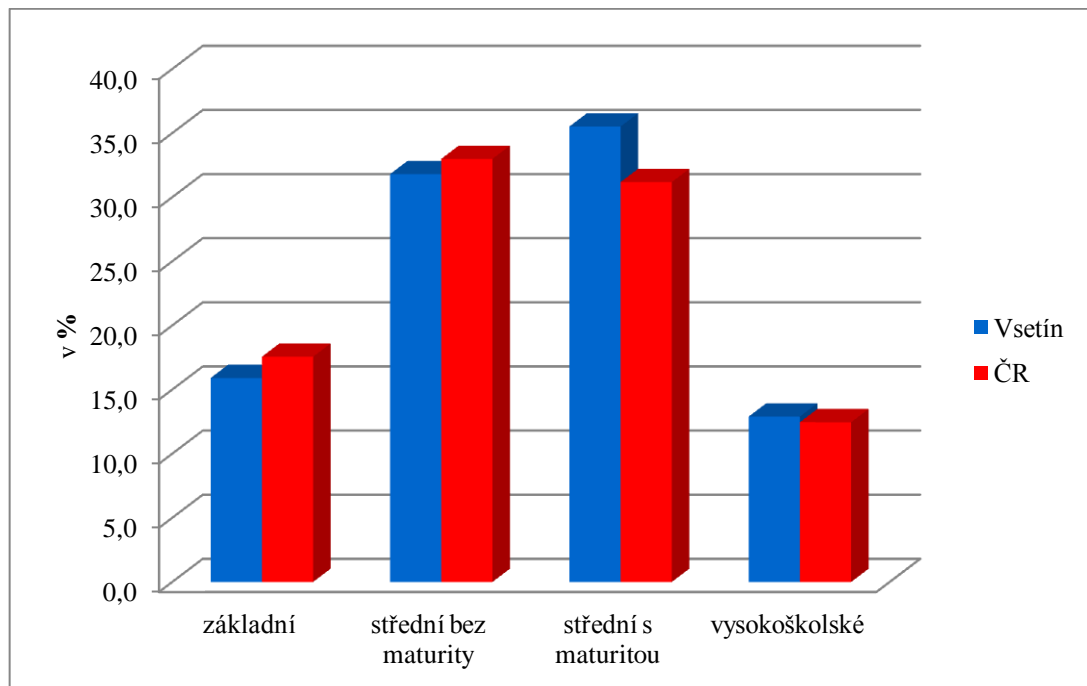
Úroveň vzdělání

Pro analýzu úrovně vzdělání ve Vsetíně byly použity údaje o nejvyšším dosaženém vzdělání podle údajů Sčítání lidu, domů a bytů z let 2001 a 2011. Kategorie pro nejvyšší dosažené vzdělání byly zvoleny 4: základní, střední bez maturity, střední s maturitou a vysokoškolské vzdělání. V grafech níže lze pozorovat mj. i porovnání s daty pro celou Českou republiku v letech 2001 a 2011. V porovnání s ČR má Vsetín velice mírný nadprůměr obyvatel s vysokoškolským vzděláním a středním vzděláním s maturitou. Na grafu lze pozorovat přibližování se ke Gaussově křivce, tj. normální rozdělení, což je charakteristické pro vyspělé státy.

Obr. 20: Struktura obyvatelstva Vsetína a ČR podle nejvyššího dosaženého vzdělání v r. 2001.

Zdroj: SLDB 2001.

Obr. 21: Struktura obyvatelstva Vsetína a ČR podle nejvyššího dosaženého vzdělání v r. 2011.
Zdroj: SLDB 2011.

7 ŘÍZENÉ ROZHOVORY

Cílem této kapitoly je identifikace změn fyzické, sociální a funkční struktury města z pohledu zaměstnanců Městského úřadu ve Vsetíně. Postupně byly získány subjektivní názory od pěti dotazovaných, kteří se specializují na rozvoj města. Jednalo se o referenty a vedoucí oddělení strategického rozvoje města, oddělení územního plánování a oddělení stavebního řádu. Rozmanitost odpovědí dává dohromady ucelený obraz města po roce 1989 a naznačuje trendy vývoje města.

Řízené rozhovory proběhly na jaře 2013 v průběhu tří týdnů. Rozhovor byl postaven na 7 otázkách s otevřenou odpovědí. Odpovědi dotazovaných byly podle potřeby průběžně doplňovány podotázkami. Pro pozdější zpracování byly rozhovory nahrávány na diktafon. Průběh rozhovorů a otázek začíná strukturními změnami po roce 1989, pokračuje současnou situací a otázkou udržitelnosti, uzavírá se výhledem do blízké budoucnosti. Z rozhovorů níže lze pozorovat, jak subjektivní může být pohled na předložené otázky a do jaké míry se budou dotazovaní shodovat.

Otázka č. 1: K jakým nejvýznamnějším strukturním změnám došlo po roce 1989? Prosím, uveďte obecný charakter změny a městskou část.

U této otázky lze říci, že se všichni respondenti více či méně shodli. Pouze vznikaly drobné neshody v otázce míry významnosti těchto změn. Například z pohledu respondenta z oddělení územního plánování se největší změny odehrály v prostorové struktuře okrajových částí města, respondenti oddělení stavebního řádu uvedli spíše změny v centru města a změny funkční struktury města.

Změny fyzické struktury města

Všichni účastníci řízených rozhovorů shodně uvedli jako největší změnu degradaci pozemků bývalého největšího závodu Zbrojovky. Tato bezmála průmyslová zóna zahrnovala nejen výrobu zbraní a munice, nýbrž od 60. let 20. století se zde rozvíjí textilní strojírenství, které se stalo určující pro další desetiletí vývoje Zbrojovky.

Rozpad Zbrojovky

Po roce 1989, v souvislosti s politickými i společenskými změnami, došlo k organizačním změnám i ve Zbrojovce Vsetín. Postupně vznikly tři hlavní samostatné firmy: Zbrojovka Vsetín INDET, a.s., jejímž základním výrobním oborem byla výroba elektrických i neelektrických rozbušek a iniciátorů a její dceřiná společnost TRUSTFIN, a.s., která se zabývala především výrobou vzduchových tkacích stavů a velkop průměrových pletacích strojů, STIM ZET a.s. s výrobním programem řezné nástroje na otvory a Zbrojovka Vsetín, a.s., která se v duchu své tradice vrátila k výrobě zbraní a munice jako k hlavní podnikatelské činnosti, doplňované dále o podpůrnou strojírenskou výrobu. Na tyto původní společnosti navazuje v současnosti cca dvě desítky drobnějších firem a několik větších zaměstnavatelů. Mezi hlavní firmy navazující na tradici bývalé Zbrojovky patří: WOKO STV, která se zabývá zejména montáží výrobků pro automobilový průmysl; Austin Detonátor, který se specializuje na vývoj a výrobu roznětných systémů a Indet Safety Systems, který se zabývá výrobou pyrotechnických iniciátorů a generátorů plynu pro moduly pasivní ochrany v automobilech, tj. přepínače bezpečnostních pásů a inflátory airbagů³.

V současnosti generují uvedené firmy pouze cca třetinu pracovních míst v porovnání s bývalým závodem Zbrojovka. Tyto skutečnosti naznačují nízké využití průmyslové zóny. Na okraji města postupně vznikly po roce 1989 brownfields s obrovským potenciálem prostorovým, technickým i technologickým. Všichni dotazovaní označili jako příčinu nedostatek zejména zahraničních investic. Město Vsetín se podle dotazovaných potýká s problémy při získávání přímých zahraničních investic až do současnosti.

Podobný osud postihl i menší areál strojírenského podniku MEZ. Po roce 1989 se podnik privatizoval a postupně ztrácel na významu. Strojírenský MEZ zaměstnával v roce 1989 bezmála tři tisíce pracovníků. Jeho současný nástupce firma TES vznikla v roce 1995 odkupem akcií v rámci privatizace a pro porovnání jeho počet zaměstnanců přesahuje 500. I tento areál tedy dostihla degenerace a vznik nevyužitých brownfields.

V podstatě opačný vývoj po roce 1989 probíhal na severozápadním okraji města. V části města Bobrky byla naopak vybudována zcela nová průmyslová zóna na tzv. zelené louce. Pozemky, dříve využívané nejčastěji jako kukuřičná pole, byly rozděleny na parcely, zavedeny inženýrské sítě a vystavěna potřebná masivní dopravní infrastruktura. Průmyslová zóna se ovšem

---

³ ZVI – Profil firmy (2011): Historie [on-line]. [cit. 2013-03-03]. Dostupný na WWW: <<http://www.zvi.cz/cz/profil-firmy/historie.html>>.

zatím nedaří zaplnit. Příčinou je opět absence dostatečných zahraničních nebo domácích investic. Zóna se dělí na dvě části: Bobrky I je určena pro velké zaměstnavatele – zde ovšem v současnosti působí pouze jediná firma. Část zóny Bobrky II je určena pro střední a malé podnikatele – tato část je poměrně zaplněná a poslední pozemky jsou již zamluveny.

Tři z dotazovaných vyzdvihli jako významnou změnu stabilizaci dopravní infrastruktury ve městě. Velkým projektem po roce 1989 se stalo vybudování kruhových objezdů, které s dalšími úpravami vedly k zlepšení plynulosti dopravy a také přispěly k její bezpečnosti. K rozšíření a k úpravám v rámci dopravní infrastruktury docházelo v části Bobrky a v areálu bývalé Zbrojovky.

Po roce 1989 ovšem nedošlo k příliš zásadním změnám prostorové struktury kompaktního města. Změny mají spíše méně nápadný charakter. Jedná se o revitalizaci sídlišť, pořízení nových fasád, revitalizace parků, veřejné zeleně a veřejného prostranství. Zejména revitalizace sídlišť je postupem času znát více, město ztrácí uniformitu průmyslového socialistického města a ukazuje barevnější a přívětivější tvář.

Změny funkční struktury města

Dotazovaní uvedli jako největší změnu funkční struktury obchodní zónu v místní části Ohrada. Zánikem místních skláren zde vznikly brownfields, které se ovšem nacházely velmi blízko centra města. V polovině 90. let se o pozemky začaly zajímat obchodní řetězce a hypermarkety. Jako první zde začíná v roce 1997 výstavbu hypermarket Hypernova, ostatní následují s mírným zpožděním. S výjimkou špatně dořešených parkovacích míst lze považovat tuto proměnu za velmi dobrý příklad využití průmyslových brownfields.

Další změny se odehrály na západním okraji města. Místní část Poschla plnila vždy funkci technického zázemí města. Nedaleko se nachází rozvodna elektřiny pro město, je zde čistička odpadních vod, bývala zde také skládka odpadů. V roce 1996 zde bylo postaveno prvních 11 holobytů pro sociálně slabé a později nepřizpůsobivé občany. V roce 2006 vznikají v této oblasti kontejnerové byty zejména pro nepřizpůsobivé občany, kteří byli vystěhováni z pavlačového domu v centru města. Tento pavlačový dům u polikliniky byl určen k demolici a místo něj vznikají parkovací místa.

Další drobné změny funkční struktury města se týkají zejména hlavního Dolního náměstí a všeobecného trendu suburbanizace. Původní měšťanská zástavba na Dolním náměstí plnila původně kombinovanou funkci komerční a obytnou. Obytná funkce vícepatrových domů je stále častěji nahrazována komerčním způsobem využití. Jedná se zejména o kanceláře pojišťovacích a bankovních objektů, vytrácí se maloobchod a funkce náměstí jakožto místa setkávání občanů.

Narůstající trend vyliďňování centra není ovšem problém jen města Vsetín, s nárůstem obchodních center v zázemí měst se potýká například i sousední Valašské Meziříčí, Olomouc a mnoho dalších.

Změny sociální struktury města

Pro objasnění sociálních změn ve struktuře města je třeba naznačit trend vývoje populace obyvatel ve Vsetíně. Od počátku 90. let dochází ke stagnaci až k poklesu populační křivky. Ke snižování počtu obyvatel dochází dvojím způsobem: přirozeným ale i mechanickým úbytkem. Přirozený úbytek obyvatelstva je dán hlavně stěhováním obyvatel v produktivním věku za lepším ekonomickým postavením a jejich děti se poté rodí mimo Vsetín; projevuje se také druhý demografický přechod. Mechanický úbytek je důsledkem právě trendu stěhování a současně suburbanizace spádových oblastí.

Jako drobné změny sociální struktury uvedli čtyři z pěti dotázaných zvyšující se požadavky na bydlení a obecně se zvyšující úroveň bydlení, zejména v panelákových sídlištích na okraji města. Mezi zvyšující se požadavky na bydlení lze zařadit: více metrů čtverečních na osobu, požadavky na vícepokojové byty a domy, požadavky na větší parcely a další. Jeden tazatel uvedl i zvyšující se podíl způsobu bydlení jednoho člověka v bytě, tzv. singel, který se týká zejména obyvatel důchodového věku a obyvatel mladšího produktivního věku.

Výše zmíněný proces ghettoizace vsetínských Romů označují oslovení respondenti jako velkou sociální změnu struktury. Ačkoliv ghettoizace této menšiny má své kořeny již v éře socialismu. Komunita vsetínských Romů se postupně sestěhoval do tří pavlačových domů a již vznikala první ghetta v centru města. Tyto pavlačové domy v centru města byly postupně degradovány, až došlo k jejich demolici nebo k úplné rekonstrukci. Demolici posledního pavlačového domu u polikliniky započal přesun vsetínských Romů do kontejnerových bytů v lokalitě Poschla, což lze považovat za příklad procesu ghettoizace (Stejskalová, Vašečka, 2010).

Otázka č. 2: Ve kterých zónách města došlo k nejvýznamnějším změnám? Srovnajte, prosím, sestupně: městské centrum, vnitřní město činžovních domů, sídliště a příměstská zóna.

Všech pět dotazovaných uvádí jakožto prostor nejvíce změn právě příměstskou zónu. Největší změny i největší potencial pro změny vidí v části Bobrky. Nejedná se ovšem jen o průmyslovou zónu, ale také o rozrůstající se individuální bytovou výstavbu v této části města. Vsetín je totiž sevřen v údolí a pro územní expanzi má pouze 2 východiska: buď horizontální výstavba anebo výstavba v příměstské zóně. Mezi další části, kde probíhá výstavba rodinných domků, patří zejména Jasenice, Jasenka a Semetín.

Zóna panelových sídlišť podle dotazovaných neprošla v podstatě žádnými významnými změnami. Za zmínku stojí projekt Revitalizace panelových sídlišť – zateplení a nové fasády panelových domů. Část vsetínských sídlišť prošla úpravou veřejných prostor, což se v podstatě omezilo pouze na nová dětská hřiště.

Vnitřní okruh města s činžovními domy podle dvou tazatelů nevykazuje žádné změny. Ostatní tazatelé jen zběžně připomněli projekty zaměřené na revitalizaci veřejné zeleně a veřejného prostoru v rámci IPMR.

Názory na zónu centrum vyvolala odlišně názory. Tři z pěti dotázaných uvedli jako významnou změnu pouze rekonstrukci náměstí Svobody. Dva respondenti se rozhovořili o výše uvedených funkčních změnách a o ztrátě funkce Dolního náměstí jako místa setkávání. Dolní náměstí prodělalo několik drobných změn. Asanace budovy Kremle a dostavba budovy Elektra na náměstí jemně naznačuje rysy postmoderní architektury.

Otázka č. 3: Identifikujte, prosím, konkrétní lokality nebo objekty jako příklady nejvíce zásadních změn.

Nejčastějším příkladem byla obchodní zóna na Ohradě, která revitalizací brownfields zaplnila místo po bývalých sklárnách. Nehezský vzhled a nevyžádaná proluka byla zrenovována, což lze považovat za úspěch. Mezi odpověďmi se opět objevil areál Zbrojovky a průmyslová zóna Bobrky. Mezi konkrétní objekty tazatelé zařadili projekt Maštaliska – zrekonstruovaná součást Vsetínského zámku. V současnosti funguje jako tzv. podnikatelský inkubátor. Dále projekt Čistá Bečva, jehož cílem je napojení co nejvíce domácností na zdroje řeky Bečvy. Mnoho dalších projektů menšího významu: rekonstrukce Dolního náměstí a náměstí Svobody, asanace budovy Kreml.

Otázka č. 4: Jaké faktory se nejvíce podílely na výše uvedených změnách?

Čtyři z pěti tazatelů se shodují, že změny jsou v podstatě nevýznamné. Je třeba říci, že tyto faktory vnímali tazatelé spíše negativně. Dva tazatelé příčiny nízké dynamiky změn města přičítají zhroucení místního průmyslu po roce 1989. Všichni oslovení se shodují na nedostatečném financování a to jak od státu, tak i z Evropské unie. Jeden dotazovaný naznačuje, že neexistuje jednotný plán rozvoje města a že zcela chybí městský architekt, který by změny zastřešoval a koordinoval. Kritika nejednotného přístupu se nejvíce projevila u revitalizace panelových sídlišť. Každé bytové družstvo si zvolilo svou barvu fasád v příslušném panelovém domě, aniž by museli mít souhlas města, což kritiky není považováno za estetické.

Otázka č. 5: Které z výše uvedených změn budou působit na další rozvoj města kladně a které naopak záporně?

Za negativní byly označeny ekonomické a sociální změny, které provází město od roku 1989. Ze sociálního hlediska úbytek populace a stárnutí obyvatelstva, z ekonomického hlediska se jedná o dlouhodobou nadprůměrnou nezaměstnanost, podprůměrné příjmy obyvatel, nízký stupeň vzdělání a nezájem investorů o město. Podle dvou tazatelů je město ekonomickým vývojem daleko za Zlínským krajem, potažmo za celou Českou republikou. Obrovský problém jsou podle dotazovaných brownfields, které při nezájmu investorů budou ztrácet svou hodnotu. Za negativní je rovněž považována celková změna způsobu nakupování ve spojení s ustupování maloobchodu, rušení kamenných obchodů a vyliďňování centra.

Jako pozitivní změny byly jednoznačně uvedeny procesy vedoucí ke zkvalitnění dopravní infrastruktury. Dále lze spatřit obrovský potenciál v průmyslové zóně Bobrky, pokud se zónu podaří dostatečně zaplnit. Vyzdviženy byly i projekty jako Revitalizace panelových sídlišť, projekt Čistá řeka Bečva, IRPM – Integrovaný rozvojový plán města, z něhož se zatím uvolňuje nejvíce peněz na obnovu veřejně zeleně.

Otázka č. 6: Jsou změny probíhající v prostorové struktuře města dlouhodobě udržitelné? Které z nich to mohou být?

Dva z tazatelů se znovu vrací k projektu Integrovaného plánu rozvoje města (IPMR). Z programu dotovaného Evropskou unií se má využít 60 % na rekonstrukci bytových domů a 40 % na revitalizaci veřejného prostoru. V současnosti se realizuje několik projektů, např. obnova parku Trávníky-Rybníky podél železniční tratě, obytná zóna Kolonka – obnova společných dvorů, dále úprava chodníků a obnova veřejně zeleně. Jeden tazatel uvedl jako dlouhodobě udržitelnou novou technickou a dopravní infrastrukturu, zejména věří potenciálu nové průmyslové zóny Bobrky. Nicméně převládá názor, že pokud bude dostatek financí, může být udržitelné téměř vše.

Otázka č. 7: Jaké významné změny budou formovat prostorovou strukturu města a nejbližšího okolí v následujících letech? Ve kterých místních částech budou probíhat?

Všichni dotazovaní se shodli, že se tvář města v následujících letech příliš nezmění. Budou se nadále provádět drobné rekonstrukce, IPMR (viz výše), úpravy a obnovy bytových domů. Částečné rekonstrukce se dočkají zanedbávané sportoviště, a to koupaliště U průmyslovky a sportovní stadion na Ohradě. Několik tazatelů uvedlo ambice obchodního řetězce Tesco vybudovat

na Ohradě svůj hypermarket, což by se jako jediné dalo považovat za větší změnu v prostoru města. Dotazovaní jsou ovšem velmi skeptičtí s ohledem na nedořešené pozemkové vlastnictví, v jehož prostoru by nové Tesco mohlo vzniknout⁴.

---

⁴ Tesco v únoru 2014 oficiálně oznámilo, že již nemá o tyto pozemky zájem.

8 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Dotazník Město Vsetín a jeho občané si kladl za cíl zhodnotit míru spokojenosti s několika aspekty jejich městského prostoru. Několik otázek se rovněž týkalo pocitu bezpečí ve městě a otevřená otázka nabídla prostor k pojmenování kritických (potencionálně nebezpečných) míst. Velmi užitečná se ukázala být otázka ohledně plánů respondentů a jejich potenciálního stěhování.

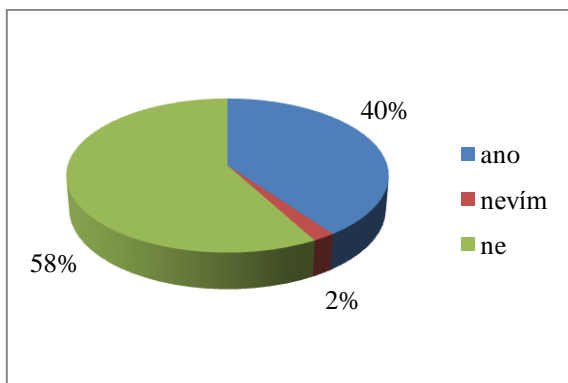
Celkové zhodnocení dotazníků⁵

Vzorek respondentů (viz příloha k dotazníkovému šetření) je mírně nevyvážený, co se týká poměru pohlaví a poměrného zastoupení v jednotlivých věkových skupinách. Hlavním cílem ovšem bylo dosažení rovnoměrného zastoupení respondentů ze všech částí města, což se splnilo. Podle tohoto kritéria je vzorek ideální.

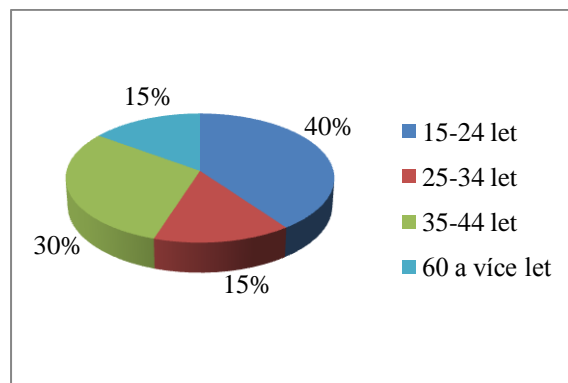
Podívejme se nejprve podrobněji na otázku č. 3, která zní: Máte v úmyslu se v blízké budoucnosti přestěhovat? Podle obr. 22 můžeme zaregistrovat 40 % respondentů, kteří v blízké budoucnosti uvažují o stěhování. Zajímavý je ovšem obr. 23, který ukazuje podíl respondentů mající se v úmyslu přestěhovat podle věkových skupin. Zastoupení se zdá být rovnoměrné, nicméně je třeba říci, že větší polovina respondentů ve věkových kategoriích 15-24 let a 25-34 let uvažuje o stěhování v blízké budoucnosti. Toto zjištění může potvrzovat současný trend migrace mladších produktivních obyvatel. Je třeba ovšem počítat s trendem bydlení u rodičů do poměrně vysokého věku, kdy odpověď na potencionální přestěhování může znamenat prostě odstěhování se od rodičů.

---

⁵ Vzor dotazníku a základní výstupy z dotazníků jsou přiloženy v přílohách.

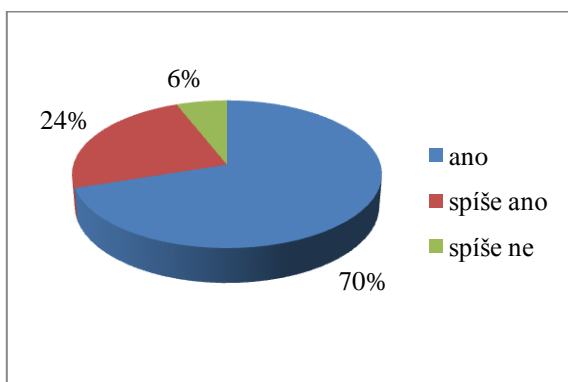

Obr. 22: Podíly respondentů podle možného stěhování v blízké budoucnosti.

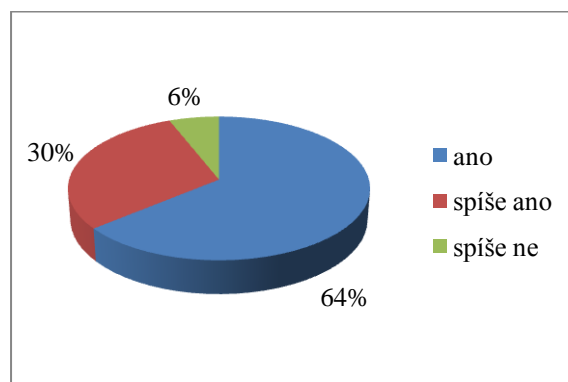

Obr. 23: Respondenti plánující se v blízké budoucnosti stěhovat podle věkových skupin.

Otázky č. 4 a 5 se dotazovaly na pocit bezpečí ve městě (varianta ve dne a v noci). Podle respondentů lze město považovat za bezpečné, pouze 6 % dotazovaných se cítí mírně ohroženo. Zajímavostí může být, že se podle výsledků šetření respondenti cítí stejně bezpečně ve dne i v noci. Otevřená otázka č. 6 nabízela možnost identifikovat lokality ve městě, která lze považovat za nebezpečné. V otázce byl prostor i pro zdůvodnění pocitu nebezpečí. Místní část Semetín se potýká s neúplným osvětlením a absencí chodníků v oblasti Bečvy. Tato lokalita byla označena třemi z celkových devíti respondentů ze Semetína jako nebezpečná. Co se týká kompaktního města, většina respondentů neuvedla konkrétní lokalitu města. Jako nebezpečné lokality byly nejvíce označeny lokality se zvýšeným pohybem Romů. Pocit nebezpečí pociťují respondenti v lokalitě Poschla (9 respondentů), dále čtvrť Trávníky podél Bečvy (5 respondentů) a městský park Panská zahrada (11 respondentů).

Obr. 24: Podíly respondentů podle pocitu bezpečí v místě bydliště ve dne.

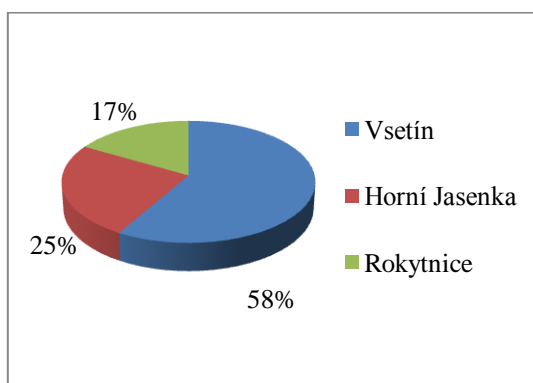

Obr. 25: Podíly respondentů podle pocitu bezpečí v místě bydliště v noci.

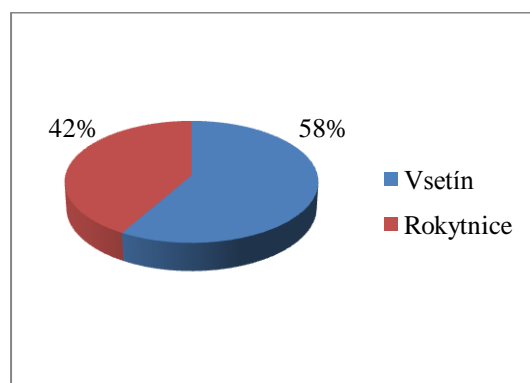
Podstatnou součástí dotazníkové šetření byly otázky zaměřené na různé aspekty obytného prostoru respondentů. Podíváme-li se na odpovědi respondentů, nejčastější možnosti volby byly velmi spokojen/a nebo spíše spokojen/a. Z toho vyplývá, že většina respondentů je s aspekty obytného prostoru spokojena a město považují za příjemné místo pro bydlení.

Podívejme se tedy podrobněji na jednotlivé aspekty obytného prostoru. Cílem této otázky bylo zachytit subjektivní pocity respondentů u celkem dvanácti aspektů. Aspekty byly vybrány ze sféry sociálního zajištění, životního prostředí, kultury a charakteru městského prostoru tak, aby komplexně vyjádřily míru spokojenosti s bydlením ve městě Vsetín.

Míry spokojenosti s prostory veřejné zeleně označilo 24 % respondentů za spíše neuspokojivé, stejně tak 24 % respondentů je spíše nespokojeno s úrovní hluku ve městě. Ani jeden respondent není velmi nespokojen, 76 % je velmi nebo spíše spokojeno s uvedenými aspekty. Poslední ze skupiny aspektů týkajícího se životního prostředí města, byla míra spokojenosti s čistotou ovzduší ve městě. Zde pouze 4 % dotázaných uvedla mírnou nespokojenost, tj. 2 respondenti.

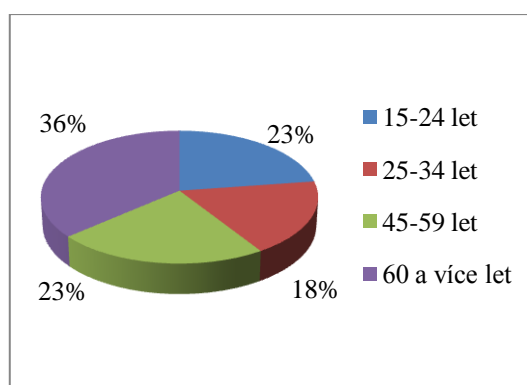
Obr. 26: Podíly spíše nespokojených respondentů s prostory veřejné zeleně podle místní části.

Obr. 27: Podíly spíše nespokojených respondentů s úrovní hluku ve městě podle místní části.

Další podotázky se týkají míry spokojenosti s počtem hřišť pro děti a s počtem zařízení určených pro děti a adolescenty. S počtem dětských hřišť je spokojeno více než 80 % dotázaných. Nespokojení respondenti pocházeli buď ze Semetína (zde velmi zastaralé a malé hřiště) anebo ze Vsetína. Vsetín ovšem prochází fází revitalizací dětských hřišť. Dětská hřiště na hlavních sídlišťích již byla obnovena (např. Ohrada, Jasenka, Sychrov), další jsou v rámci programu IPMR (viz kap. 7) určena k revitalizaci. Lze tedy v blízké budoucnosti předpokládat zvýšení míry spokojenosti s počtem i se stavem hřišť ve městě.

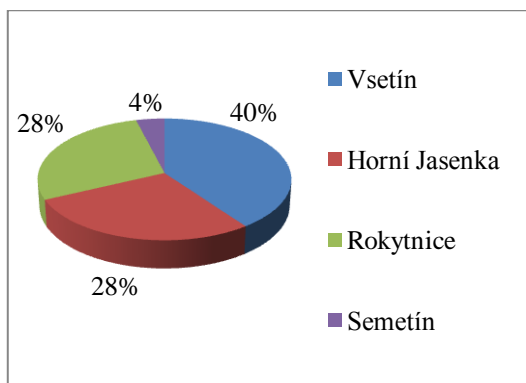
Podotázka zaměřující se na spokojenost s počtem kulturních zařízení ukázala většinou nespokojenost. Kulturní zařízení ve městě zahrnuje menší kulturní dům, renovované kino Vatra, několik menších hudebních klubů a velmi zastaralou budovu Lidového domu, kde se nachází jediné divadelní jeviště ve městě. Financování města a zájem města o kulturu je nedostatečný. V místním divadle hraje pouze soubor vsetínského gymnázia. Samotná budova Lidový dům se potýká s neustálou hrozbou uzavření z důvodu potřeby rozsáhlé rekonstrukce. Problém spočívá i v nedořešených sporech o Lidový dům, který v současnosti nemá město ve svém vlastnictví (www.valasky.denik.cz). Z řízených rozhovorů (viz kap. 7) vyplývá, že řešení situace je v blízké budoucnosti v nedohlednu.

Obr. 28: Podíly velmi a spíše nespokojených s počtem kulturních zařízení podle věkových skupin.

Další výzkumné otázky se dotýkaly stavu chodníků a cest a možnostmi parkování ve městě. Se stavem chodníků a cest je většina dotázaných velmi nebo spíše spokojena. I u tohoto aspektu lze očekávat zvýšení spokojenosti z důvodů financování na opravu chodníků z fondů IPMR (viz kap. 7). S možnostmi parkování je velmi a spíše nespokojena polovina respondentů. Problémy s parkováním se ovšem nevyhnou žádnému městu. Centrum města má omezené prostory pro parkování, stejně jako přílehlé činžovní čtvrti. Větší plocha pro parkování v centru města vznikla v 70. letech minulého století v rámci regulace na okraji Dolního náměstí. Vytvoření parkoviště vedle budovy Komerční banky má z urbanisticko-architektonického hlediska negativní dopad na vzhled náměstí. Parkoviště znemožnilo do budoucnosti dostavbu nároží a západní strana náměstí je nedotvořená. Menší parkoviště je v rámci úspory plochy umístěno i v podzemí obchodního domu Elektro na Dolním náměstí. Další větší plocha pro parkování je umístěna logisticky správně mezi autobusové a vlakové nádraží. Podíváme-li se ovšem na šachovnicový půdorys města v okolí Nádražní ulice, zjistíme, že tvorbou parkoviště vznikla významná proluka v ucelených blocích vícepatrových obytných domů (viz kap. 7).

Parkování na sídlištích je opravdovou výzvou pro každé město. Vsetínská sídliště vznikala na okraji města, většina na zelené louce. Protože se město příliš po panelákové výstavbě nerozrostlo, lze u každého sídliště najít potencionální plochu pro parkování, potažmo pro nové parkoviště. Výjimku tvoří sídliště Sychrov, které leží na svahu a není zde žádná potencionální plocha pro vytvoření dalších parkovacích stání (viz kap. 7). Pro zajímavost byl vytvořen přehled velmi a spíše nespokojených respondentů podle místních částí.

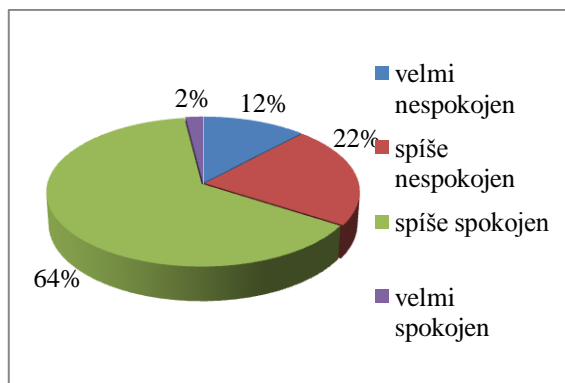

Obr. 29: Podíl spíše a velmi nespokojených s možnostmi parkování ve městě podle bydlicích v jednotlivých místních částech.

V dalších otázkách byla zkoumána spokojenost se službami a s počtem lékařských zařízení. Vsetín, jakožto bývalé okresní město, je přirozeně městem s vlastní nemocnicí a poliklinikou. Ve městě se soustřeďuje mnoho jednotlivých odborných ordinací specialistů, praktických lékařů a dentistů. Přesto 48 % respondentů není spokojeno s počtem lékařských zařízení. Pravděpodobná příčina nespokojenosti je spíše v nedostatečné výbavě nemocnice, protože na náročnější vyšetření jezdí pacienti do Zlína, Olomouce nebo Brna.

Podobný případ lze pozorovat i v hodnocení nákupních možností. Polovina je spíše nebo velmi nespokojena. Příčinou je pravděpodobně opět kvalita a ne kvantita. Hypermarketů a supermarketů zaměřených na potraviny a základní domácí potřeby je ve městě dostatek. Možnost nákupu či výběru ostatního zboží je mizivá. Naopak spokojenost s počtem restaurací ve městě dosáhla 90 %. Tyto odpovědi mohou být ovšem velmi subjektivní.

Poslední hodnotící otázka se zaměřuje na vnímání spokojenosti s mezilidskými vztahy. Tyto odpovědi jsou nejvíce subjektivní. Podíváme-li se na celkový graf spokojenosti, zjistíme, že více než 2/3 respondentů jsou spokojeni.

Obr. 30: Míra spokojenosti s mezilidskými vztahy ve městě.

Dotazníkové šetření mělo posloužit jako subjektivní náhled vsetínských občanů na život ve Vsetíně. Jednotlivé aspekty ukázaly, kde se nachází slabé a silné stránky města podle vnímání občanů. Závěrečné zhodnocení poukazuje na celkovou spokojenost občanů se zkoumanými aspekty, téměř žádná vyhodnocená otázka neměla více než 50 % nespokojených respondentů. Výjimky tvoří počet kulturních zařízení a možnosti nákupu. Zde nespokojenost dosáhla 56 % a 54 %. Naopak velmi dobře si vedly aspekty dosahující 90 % úspěšnosti – čistota ovzduší (96 %) a počet restaurací (90 %).

9 ZÁVĚR

Město Vsetín prošlo během osmi století své existence mnoha proměnami. Z malé osady uprostřed nehostinných valašských hor vzniklo prosperující průmyslové město s 30 tisíci obyvateli. Největším impulzem pro růst města bylo založení Zbrojovky Vsetín. Město zdvojnásobilo počet obyvatel a značně se navýšil počet bytů a domů. Nejvyšší počet obyvatel dosahuje koncem 80. let a největší bytová (paneláková) výstavba probíhala rovněž v období normalizace. Hospodářsky nejvýznamnější je pro Vsetín konec 80. let 20. století. Od 90. let město stagnuje jak hospodářsky tak i demograficky. Po dvacet let dochází ve Vsetíně k přirozenému i mechanickému úbytku obyvatel. Stěhují se nejčastěji mladí lidé v produktivním věku, což má celkově za důsledek značné stárnutí populace Vsetína.

Příčiny oslabení pozice města je třeba hledat již na počátku 90. let. Významným aspektem pro vývoj byla pozice města uvnitř státu. Po rozpadu Československa se mění poloha Vsetína z centrální (strategické) polohy na pohraniční v rámci České republiky. Okres Vsetín se stává pohraničním okresem, což je pro město ekonomicky nevýhodné. Síť nových dálnic a silnic po roce 1990 se městu obloukem vyhnula. Zhoršená dopravní dostupnost, nezájem investorů a reforma územní správy měla vliv na úpadek Vsetína. V souvislosti s 2. reformou územní správy ukončují k 31. prosinci 2002 okresní úřady na území České republiky svoji činnost. Kompetence okresních úřadů převzaly zčásti krajské úřady a zčásti obecní úřady obcí s rozšířenou působností státní správy. Tím dochází k posílení pozice krajů a krajských měst. Okresní města mají menší pravomoc.

Zřejmě nejvíce město zasáhla změna politického režimu a s ním spojený přechod obyvatel od sekundárního k terciárnímu sektoru. V souvislosti s rozpadem Sovětského svazu a s uvolněním satelitních států Sovětského svazu, dochází ke ztrátě odbytiště výrobků největších podniků Vsetína – MEZu a Zbrojovky Vsetín. Následné omezení výroby mělo za následek bankrot Vsetínské Zbrojovky. Nejprve se Zbrojovka stala akciovou společností, později se rozpadla na několik menších firem. Postupné propouštění dělníků zvyšovalo nezaměstnanost města i okresu nad republikový průměr. Po dlouhá desetiletí průmyslový Vsetín prochází procesem přechodu od sekundárního k terciárnímu sektoru. Město nebylo pro tento vývoj připraveno. V sektoru služeb bylo velmi málo pracovních příležitostí a velice pomalu a nedostatečně přibývaly další. Pomalý a neefektivní přechod zvýšil podíl nezaměstnaných a zvýšil se podíl pracovních vyjížděk.

Zájem investorů o vsetínský region je zanedbatelný. Je to dáno celkovým opožděním České republiky při získávání přímých zahraničních investic, pohraniční polohou a nepřípravou zastupitelstva města. Projekty směřující k přilákání investorů vznikaly ve Vsetíně až po roce 2000, což bylo pozdě nejen v kontextu střední Evropy, ale i celé České republiky. Větším pokusem o oživení podnikatelského prostředí bylo vytvoření průmyslové zóny Bobrky I pro větší

zaměstnavatele a průmyslové zóny Bobrky II pro malé až střední podnikatele. Průmyslová zóna není ani z poloviny zaplněná a lze ji zatím označovat jako neúspěšnou.

Závěrem lze říci, že město Vsetín se po mnoho let ocitá v začarovaném kruhu. Při nedostatku pracovních příležitostí (a to hlavně pro občany s vyšším stupněm vzdělání) nemají lidé v mladším produktivním věku důvod zůstat či dokonce podnikat ve Vsetíně. Vsetín rovněž zasáhla ekonomická krize, která zabzdila ekonomický růst a podnikatelské záměry. Míra nezaměstnanosti ve Vsetíně je dlouhodobě vyšší než celorepublikový průměr. Tyto skutečnosti mají negativní vliv na budoucí vývoj města. Současný vývoj naznačuje velmi malý potenciál územního rozmachu, město zřejmě bude procházet spíše fází revitalizací a rekonstrukcí starších částí města a jednotlivých objektů. Řešením stagnace rozvoje města je buď posílení ekonomické pozice anebo masový příliv přímých zahraničních investic.

10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura

BALETKA, L. a kol. 1983. *Vlastivědná příručka pro učitele*. Vsetín 1983.

BALETKA, L. a kol. 1987. *Okres Vsetín*. 1. vyd. Ostrava. Profil. 1987. 143 s.

BALETKA, L. a kol. 2008. *Vsetín: město a čas*. 1.vyd. Lanškroun. Masarykova veřejná knihovna Vsetín. 2002. 239 s. ISBN 978-80-904139-1-7.

BALETKA, L.; PAŠTIKOVÁ, J., 2007. *Historie a současnost podnikání na Vsetínsku, Valašskomeziříčsku a Rožnovsku*. Žehušice. Městské knihy s.r.o., 2007, 327 s. ISBN 978-80-86699-48-6.

Bartoš a kol. 1980. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848-1960. Svazek VII, Okresy: Valašské Meziříčí, Vsetín, Holešov, Gottwaldov (Zlín)*. 1. vydání. Ostrava. Profil. 1980. 256 s.

HAMPL, M, GARDAVSKÝ, V., KÜNHL, K. 1987. *Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR*. Praha. Univerzita Karlova. 225 s.

HAMPL, M., 2005. *Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext*. Praha. Univerzita Karlova v Praze. Přírodovědecká fakulta. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. 147 s. ISBN 80 86746 02 X.

KOBLIHA, K. 1938. *Historický nástin okresu vsetínského. Okres vsetínský – obraz přírodní, kulturní a historický*. Vsetín. 1938.

kol. 1999. *Pozdrav ze Vsetína: Vsetín na starých pohlednicích*. Okresní vlastivědné muzeum. Vsetín. 1999.

kol. 1976. *Vsetín, nositel Řádu práce a titulu Partyzánské město v letech 1971-1975. Fakta o rozvoji a výstavbě města*. Městský národní výbor. Vsetín. 1976. 20 s.

kol. 2011. *Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Vsetín za rok 2010*. ÚP Vsetín. Vsetín. 2011.

KONEČNÝ M. a kol. 1990. *OKRES VSETÍN – Vlastivědná mapa 1 : 100 000*. Praha. Geodetický a kartografický podnik. 1990. Praha. 38 s.

Krčmář, K. 1949. *Valašsko v práci*. Věstník krajinské výstavy Valašska na Vsetíně v roce 1949. Číslo 1. Číslo 2. 1949.

MALIŇÁK, J. a kol. 2010. *Zlínský kraj: města a obce Zlínského kraje*. 1.vyd. Rožnov pod Radhoštěm. PROXIMA Bohemia spol. s.r.o. 2010. 303 s.

NEKUDA, V. a kol. 2002. *Okres Vsetín: Rožnovsko-Valašskomeziříčsko-Vsetínsko*. 1. vyd. Brno. Hvězdárna Valašské Meziříčí, Muzejní a vlastivědná společnost a Okresní úřad ve Vsetíně. 2002. 963s. ISBN 80-727-5024-0.

PAVELKA, J., TREZNER, J. a kol. 2001. *Příroda Valašska*. Vsetín. Český svaz ochránců přírody ZO 76/06 Orchidea ve spolupráci s okresním úřadem Vsetín, referátem životního prostředí a Školským úřadem Vsetín. 2001. 568 s. ISBN 80-23878-92-1.

STEJSKALOVÁ, M., VAŠEČKA, M. 2010. *Procesy getoizácie v českých mestách: prípad vsetínskej Poschly*. Diplomová práce. Přírodovědecká fakulta. Brno. 2010. 70 s.

TOLASZ, R. 2007. *Atlas podnebí Česka*. 1. vyd. Olomouc. Český hydrometeorologický ústav. Univerzita Palackého v Olomouci. 2007. 255 s. ISBN 978-80-86690-26-1.

TOUŠEK, V. A KOL. 2005. *Česká republika: portréty krajů*. 1. vyd. Praha. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 2005. 136 s. ISBN 80-239-6305-8.

VÁCLAVEK, M. 2008. *Dějiny města Vsetína a okresu vsackého*. 1. vyd. Brno. GARN. 2008. 348 s. ISBN 978-80-86347-94-3.

VÁCLAVEK, M.: *Dějiny Města Vsetína*. Vsetín. 1901.

VÁCLAVEK, M.: *Vsatský okres*. Brno. 1909.

VÁLKOVÁ, P., TOUŠEK, V. 2007. *Dopady transformace ekonomiky na situaci na trhu práce v okrese Vsetín*. Bakalářská práce. Přírodovědecká fakulta. Brno. 2007. 56 s.

VAŠÍČKOVÁ, L.; ŠVÁCHA, R. 2009. *Meziválečné sociální bydlení na Moravě*. Diplomová práce. Filozofická fakulta. Olomouc. 2009. 98 s.

Internetové zdroje a databáze

AUSTIN DETONATOR (2013): *Představení společnosti [on-line]*. [cit. 2013-03-15]. Dostupný na WWW: <<http://www.austin.cz/cz/profil.htm>>.

ČERBA, O., *Geografie města*. ZČU. [online]. 2007, [cit. 2013-01-29]. Dostupný na WWW: <http://gis.zcu.cz/studium/sgg/Materialy/Geografie_mesta.pdf>.

HIRSCHMANN (2011): *Startseite [on-line]*. [cit. 2013-04-19]. Dostupný na WWW: <<http://www.hirschmann-automotive.com/DE/Startseite.html>>.

INDET SAFETY SYSTEMS a.s. (2013): *Základní údaje o firmě [on-line]*. [cit. 2013-04-21]. Dostupný na WWW: <<http://www.iss-cz.com/>>.

INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV (2013): *Časové řady* [on-line]. [cit. 2013-04-23]. Dostupný na WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady>.

INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV (2013): *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska Vsetín* [on-line]. [cit. 2013-04-23]. Dostupný na WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>.

MAPY.CZ (2013), [on-line]. [cit. 2013-05-03]. Dostupný na WWW: <www.mapy.cz>.

Masarykova Univerzita, *studijní materiály* [online]. 2013 [cit. 2013-03-27]. Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2001. Dostupné na WWW: <https://is.muni.cz/el/1431/jaro2013/Z0081/um/39232108/Historicky_lexikon_1_cast.txt>.

MĚSTO VSETÍN: *Hlavní mapový projekt – aplikace*. [online]. Převzato 2014-01-21. Dostupné na WWW: <<http://twist.mestovsetin.cz/tms/zaklad/index.php?frame>>.

MĚSTO VSETÍN: *Mapy města*. [online]. Převzato 2014-02-17. Dostupné na WWW: <<http://www.mestovsetin.cz/mapy-mesta/d-474507/p1=6738>>.

kol. 2009. *Demografická a ekonomická studie*. [online] Obce servis s.r.o., [cit. 2013-02-25]. Dostupný na WWW: <<http://www.mestovsetin.cz/ekonomicka-a-demograficka-studie/ds-18822/archiv=0&p1=6912>>.

OUŘEDNÍČEK, M., *Populační vývoj měst*. [online] PřF UK [cit. 2013-01-15]. Dostupný na WWW: <<http://web.natur.cuni.cz/~slamak/demo.html>>.

PAVLÍK, BALETKA, 2007. *Město Vsetín: O Vsetíně se ví už sedm století – dějiny města na pokračování*. [online]. 2008. [cit. 2013-03-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.mestovsetin.cz/o-vsetine-se-vi-uz-sedm-stoleti-dejiny-mesta-na-pokracovani/ds-18570/p1=6688>>.

TES VSETÍN a.s. (2011): *Historie – o společnosti* [on-line]. [cit. 2013-03-13]. Dostupný na WWW: <<http://www.tes.cz/tes-vsetin/historie/>>.

Veřejná databáze ČSÚ [online]. 2013 [cit. 2014-02-02]. Vybrané statistické údaje za obec. Dostupné na WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=541630&cislotab=MOS+ZV01>.

Veřejná databáze ČSÚ [online]. 2013 [cit. 2014-02-12]. SLDB 2011. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/slodb2011/redakce.nsf/i/home>>.

Veřejná databáze ČSÚ [online]. 2005 [cit. 2014-02-14]. SLDB 2001. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/slodb/slodb2001.nsf/index>>.

Veřejná databáze ČSÚ [online]. 2010 [cit. 2014-02-14]. Výsledky sčítání 1869 – 2001. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/slodb/slodb10.nsf/index>>.

VSETÍN V OBRAZECH [online]. Převzato 2014-02-01. Dostupné na WWW: <<http://www.vsetinvobrazech.cz/>>.

ZVI – Profil firmy (2011): *Historie* [on-line]. [cit. 2013-03-03]. Dostupný na WWW: <<http://www.zvi.cz/cz/profil-firmy/historie.html>>.

Časopisy a noviny

SÝKORA, L., *Komerzializace centra Prahy a její důsledky*. Veřejná správa č.9/1999. [online]. 1999. [cit. 2013-01-29]. Dostupný na WWW: <http://web.natur.cuni.cz/~sykora/pdf/Sykora_1999_Verejna%20sprava_10_9_Komerzializace%20ocentra%20Prahy.pdf>.

SÝKORA, L., *Klasifikace změn v prostorové struktuře postkomunistických měst*. Folia Geographica XXXV č.4/2001 [online]. 2001, [cit. 2013-01-25]. Dostupný na WWW: <http://web.natur.cuni.cz/~sykora/pdf/Sykora_2001_Acta%20Universitatis%20Presoviensis_Klasifikace%20zmen%20v%20prostorove%20strukture.pdf>.

SÝKORA, L., *Živelná urbanizace příměstské krajiny a její ekonomické, sociální a environmentální důsledky*. Environmentální aspekty podnikání č.1/2001 [online]. 2001. [cit. 2013-01-29]. Dostupný na WWW: <http://web.natur.cuni.cz/~sykora/pdf/Sykora_2001_Environmentalni%20aspekty%20podnikani_Zivelna%20urbanizace%20primestske%20krajiny.pdf>.

ŠILHÁNKOVÁ, V., *Revitalizace centrálních částí měst*. Urbanismus a územní rozvoj č.3/2000 [online]. 2000, [cit. 2013-01-30]. Dostupný na WWW: <http://www.uur.cz/images/publikace/uur/2000/2000-03/01_revitalizace.pdf>.

Valašský deník (15. 2. 2011): *Spor o Lidový dům neskončil, rozhodnout má Nejvyšší soud* [online]. [cit. 2013-03-03]. Dostupný na WWW: <http://valassky.denik.cz/zpravy_region/spor-o-lidovy-dum-neskoncil-rozhodnout-ma-nejvyssi.html>.

LUŽNÝ, D., NAVRÁTILOVÁ, J. 2001. *Náboženství a sekularizace v České republice*. In: Sociální studia 6, s. 111 – 125.

Další zdroje

Strakoš, M. 2002. *Okres Vsetín. Architektura 1850 – 2000*. Státní památkový ústav v Ostravě. Ostrava 2002. Dostupný na CD.

Materiály propůjčené a darované Městským úřadem Vsetín.

Data ze SLDB 2011 dosud nezveřejněné, poskytnuty ČSÚ ve Zlíně.

Řízené rozhovory s referenty a vedoucími oddělení Městského úřadu Vsetín: Ing. Ladislav Baroň (vedoucí oddělení strategického rozvoje města). Ing. Eva Nováková (vedoucí oddělení územního plánování). Ing. Libor Kůra (vedoucí oddělení stavebního řádu). Ing. Ondřej Brhel (referent oddělení stavebního řádu), Ing. Lubor Sawicki (referent oddělení stavebního řádu).

11 SUMMARY

The diploma thesis deals with the development and the current status of the spatial structure of the town of Vsetín. At first there are presented theoretical basics of the spatial structure and further there is a mention of the geographical characteristics of the area. The important part of the thesis is the historical development of the spatial structure in Vsetín due to its history. The main purpose of the thesis is to analyze changes of spatial, social and functional structure of city after year 1993. The thesis includes analysis of the residential, demographic and economical structure. The thesis also contains interviews with the city representatives and survey among citizens of Vsetín.

The town of Vsetin went through many transformations during the eight centuries of its existence. In the middle of the inhospitable mountains of Wallachia was founded prosperous industrial town with 30 thousand inhabitants. The greatest impulse for the growth of the town was a foundation of the Zbrojovka Vsetin. The town doubled its population and the increasing amount of apartments and residential buildings was perceptible. The highest population was reached in the end of the 1980s and the largest construction of block of flats also took place in the period of normalization. The end of the 1980s is economically the most important period for Vsetín. Since the 1990s, the town has stagnated both economically and demographically. There is a natural and mechanical decrease of population during last 20 years. The emigrants are mostly young and productive people. This fact leads to an aging of population in Vsetín.

Apparently the change of regime had a great impact on the town with association of transition of the population from the secondary to the tertiary sector. In connection with the disintegration of the Soviet Union, there occurred a loss of market for products of the largest enterprises – the MEZ and the Zbrojovka Vsetin. Subsequent restriction of production resulted in bankruptcy of the Zbrojovka. Gradual layoffs of workers increased unemployment in the city above the national average. During decades of industrial tradition, Vsetín is undergoing the process of transformation from secondary to tertiary sector. The town was not prepared for this development. In the service sector there were only a few job opportunities which were increasing very slowly and inadequately. This situation increased unemployment and the proportion of people commuting to work.

Investors were not interested in the Vsetín region. This is a result of the overall delay of the Czech Republic in attracting foreign direct investments, cross-border position and also unprepared town council. Projects aimed for attracting of the investors formed in Vsetin after year 2000, which was too late not only in the context of Central Europe but in the whole Czech Republic. An attempt to revive the business environment was the creation of the industrial zone Bobrky for larger

employers and the industrial zone Bobrky II for small and medium-sized enterprises. Nowadays the industrial zone is half empty and the project can be considered as unsuccessful.

In the conclusion we can say the town of Vsetín finds itself in a vicious circle for many years. The lack of job opportunities (mainly for people with higher education) is the reason why people in the younger and productive age are migrating. Vsetín was also hit by the economic crisis that slowed down an economic growth and the business plans. The unemployment rate in Vsetín has been higher than the national average. These factors have a negative impact on the future development of the town. Current evolution shows a lack of potential in territorial expansion. The town will probably go through more stages of revitalization and reconstruction of older parts of the city and the individual objects. The solutions of stagnation in the development of the town are either increasing economic power or mass influx of foreign direct investments.

PŘÍLOHY

Seznam tabulkových a grafických příloh

Tab. 1: Vývoj počtu domů ve Vsetíně a jeho místních částech v 19. a 20. století.

Tab. 2: Vývoj počtu obyvatel a počtu domů ve Vsetíně v letech 1869 – 2011.

Tab. 3: Vývoj počtu obyvatel ve Vsetíně podle místních částí v letech 1961 – 2001.

Tab. 4: Vývoj počtu obyvatel ve Vsetíně a hustota zalidnění v letech 2001 – 2012.

Tab. 5: Náboženská struktura v ČR v letech 2001 a 2011.

Tab. 6: Náboženská struktura v ČR podle příslušnosti k církvi v letech 2001 a 2011.

Tab. 7: Podíl slovenské národnosti ve vybraných městech na česko-slovenském pomezí v roce 2011.

Tab. 8: Index změny počtu domů v jednotlivých ZSJ města Vsetín v letech 1991 a 2011.

Tab. 9: Index změny počtu bytů v jednotlivých ZSJ města Vsetín v letech 1991 a 2011.

Graf 1: Vývoj počtu domů ve Vsetíně v letech 1869 – 2011.

Graf 2: Vývoj počtu obyvatel ve Vsetíně v letech 1869 – 2011.

Graf 3: Řetězový a bazický index (v %) pro město Vsetín v letech 1869 až 2011.

Graf 4: Byty ve městě Vsetín podle počtu obytných místností.

Graf 5: Poměr bydlení ve Vsetíně podle typu domu.

Graf 6: Nejlepší lokalita k bydlení podle názorů respondentů.

Tab. 1: Vývoj počtu domů ve Vsetíně a jeho místních částech v 19. a 20. století.

Sídlní jednotka	Rok											
	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991
Vsetín	789	863	880	974	1127	1207	1442	2088	2118	2088	2103	2238
Horní Jasenka	98	109	117	126	138	138	155	190	-	215	217	210
Rokytnice	125	132	144	149	179	200	246	323	-	346	285	323
Semetín	-	-	-	-	-	-	-	43	-	100	115	131
Vsetín	566	622	619	699	810	869	1041	1522	2118	1427	1486	1574

Pozn. Horní Jasenka, Rokytnice a Semetín byly připojeny v roce 1949.

Zdroj: Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2001 I. díl.

Tab. 2: Vývoj počtu obyvatel a počtu domů ve Vsetíně v letech 1869 – 2011.

Rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Počet obyvatel	3706	4585	6057	6736	7584	7025	7229	16225	18213	22108	27932	29661	29190	26638
Počet domů	566	622	619	699	810	869	1041	2078	2118	2088	2103	2238	2356	2594

Zdroj: Kombinace Historického lexikonu obcí České republiky 1869 – 2001 I. díl, SLDB 2011 (ČSÚ).

Tab. 3: Vývoj počtu obyvatel ve Vsetíně podle místních částí v letech 1961 – 2001.

Místní část	1961	1970	1980	1991	2001
Horní Jasenka	947	860	743	600	1 239
Rokytnice	1 514	1 430	4 410	4 490	4 493
Semetín	366	436	422	374	405
Vsetín	15 386	19 382	22 357	24 197	23 053
Vsetín celkem	18 213	22 108	27 932	29 661	29 190

Zdroj: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl.

Tab. 4: Vývoj počtu obyvatel ve Vsetíně a hustota zalidnění v letech 2001 – 2012.

Rok	Počet obyvatel	Hustota (osob/km ²)
2001	28 983	503
2002	28 731	499
2003	28 575	496
2004	28 350	492
2005	28 261	491
2006	28 075	487
2007	27 963	485
2008	27 759	482
2009	27 558	478
2010	27 296	474
2011	27 225	473
2012	26 817	465

Zdroj: Vlastní výpočet + ČSÚ online.

Tab. 5: Náboženská struktura v ČR v letech 2001 a 2011.

rok	obyvatelstvo celkem	bez vyznání	nezjištěno	věřící celkem	
				abs.	v %
2001	10 230 060	6 039 991	901 981	3 288 088	32,1
2011	10 436 560	3 604 095	4 662 455	2 168 952	20,8

Zdroj: SLDB 2001 a 2011.

Tab. 6: Náboženská struktura v ČR podle příslušnosti k církvi v letech 2001 a 2011.

rok	Římskokatolická církev		Českobratrská církev evangelická		Čs. církev husitská		ostatní církve	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
2001	2 740 780	83,4	117 212	3,6	99 103	3,0	330 993	10,1
2011	1 082 463	74,0	51 858	3,5	39 229	2,7	290 034	19,8

Zdroj: SLDB 2001 a 2011.

Tab. 7: Podíl slovenské národnosti ve vybraných městech na česko-slovenském pomezí v roce 2011.

město	obyvatelstvo celkem	slovenská národnost	
		abs.	%
Frýdek-Místek	56 356	1 682	3,0
Frýdlant na Ostravici	9 667	152	1,6
Jablunkov	5 732	80	1,4
Valašské Klobouky	4 911	36	0,7
Vsetín	26 638	255	1,3

Zdroj: Data ze SLBD 2011.

Tab. 8: Index změny počtu domů v jednotlivých ZSJ města Vsetín v letech 1991 a 2011.

Počet domů			
ZSJ	1991	2011	index změny [v %]
Vsetín-střed	35	43	1,2
U nádraží	107	102	1
Nádraží	15	11	0,7
Ohrada	216	232	1,1
Hluboký	42	53	1,3
Luh-západ	60	63	1,1
U průmyslové školy	92	98	1,1
Horní město	114	123	1,1
Skalník	34	67	2
Luh-východ	138	151	1,1
Lázky	215	253	1,2
Trávníky	60	58	1
Rybníky	225	209	0,9
Pod Tataláky	17	17	1
Semetín	131	164	1,3
Rokytnice	193	231	1,2
Pod Bečevnou	72	107	1,5
Srní	9	13	1,4
Janišov	49	49	1
Rybníky-jih	225	209	0,9

Pozn.: ZSJ Rybníky a Rybníky-jih byly v údajích od ČSÚ sloučeny, ale v podkladech pro mapu byly rozděleny na 2 jednotky. Proto byl u obou určen stejný index pomocí stejných údajů pro obě jednotky.

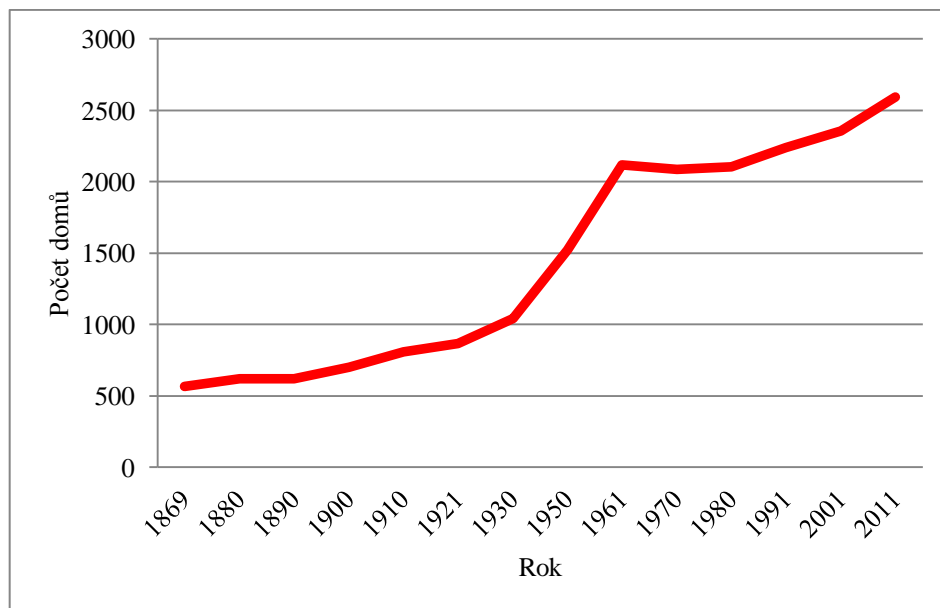
Zdroj: Materiály věnované ČSÚ ve Zlíně a SLBD 1991(ČSÚ).

Tab. 9: Index změny počtu bytů v jednotlivých ZSJ města Vsetín v letech 1991 a 2011.

Počet bytů			
ZSJ	1991	2011	index změny [v %]
Vsetín-střed	346	346	1
U nádraží	936	916	1
Nádraží	11	13	1,2
Ohrada	1 117	1 200	1,1
Hluboký	51	72	1,4
Luh-západ	239	225	0,9
U průmyslové školy	1 251	1 263	1
Horní město	292	375	1,3
Skalník	35	448	12,8
Luh-východ	1 131	1 181	1
Lázky	389	453	1,2
Trávníky	1 439	1 306	0,9
Rybníky	1 580	1 470	0,9
Pod Tataláky	68	192	2,8
Semetín	142	210	1,5
Rokytnice	361	487	1,3
Pod Bečevnou	987	1 022	1
Srní	11	15	1,4
Janišov	50	54	1,1
Rybníky-jih	1 580	1 470	0,9

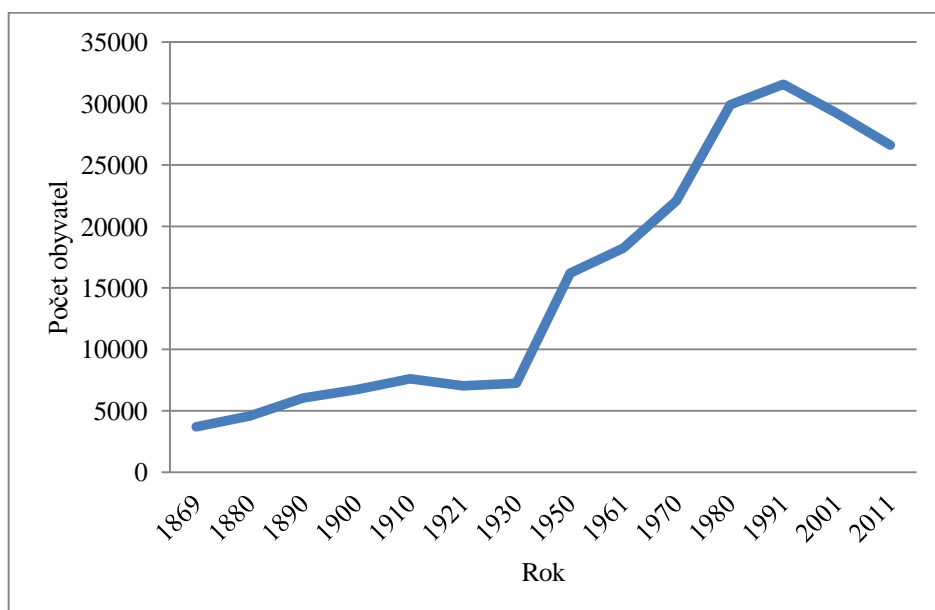
Pozn.: ZSJ Rybníky a Rybníky-jih byly v údajích od ČSÚ sloučeny, ale v podkladech pro mapu byly rozděleny na 2 jednotky. Proto byl u obou určen stejný index pomocí stejných údajů pro obě jednotky.

Zdroj: Materiály věnované ČSÚ ve Zlíně a SLBD 1991(ČSÚ).

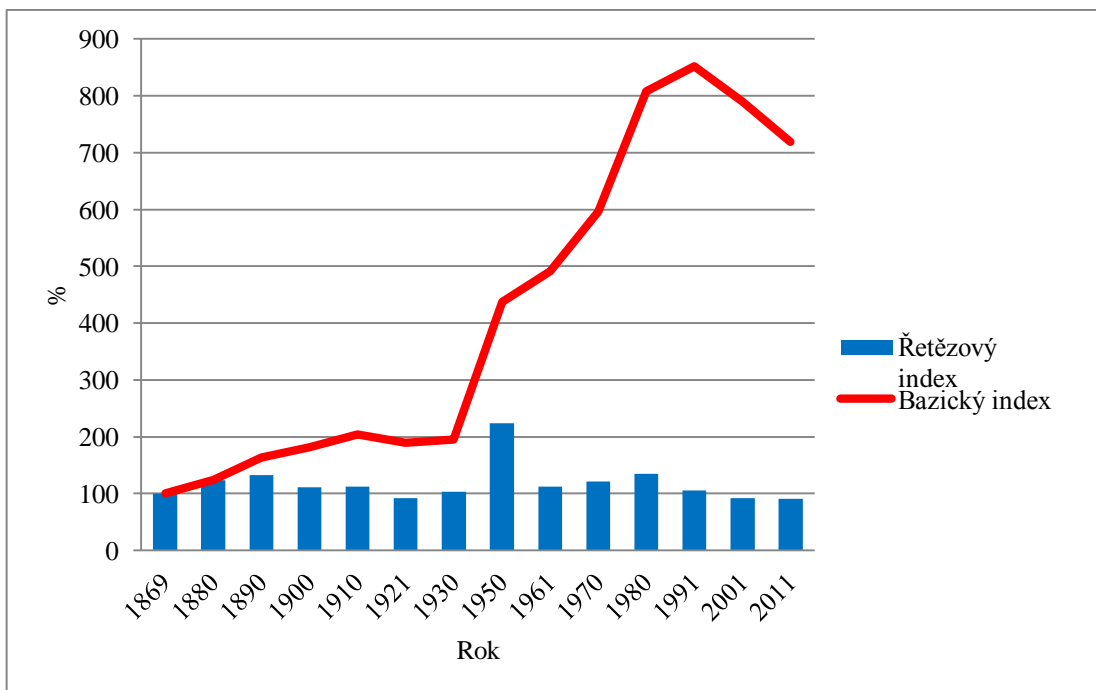
Graf 1: Vývoj počtu domů ve Vsetíně v letech 1869 – 2011.

Zdroj: Kombinace Historického lexikonu obcí České republiky 1869 – 2001 I. díl, SLDB 2011 (ČSÚ).

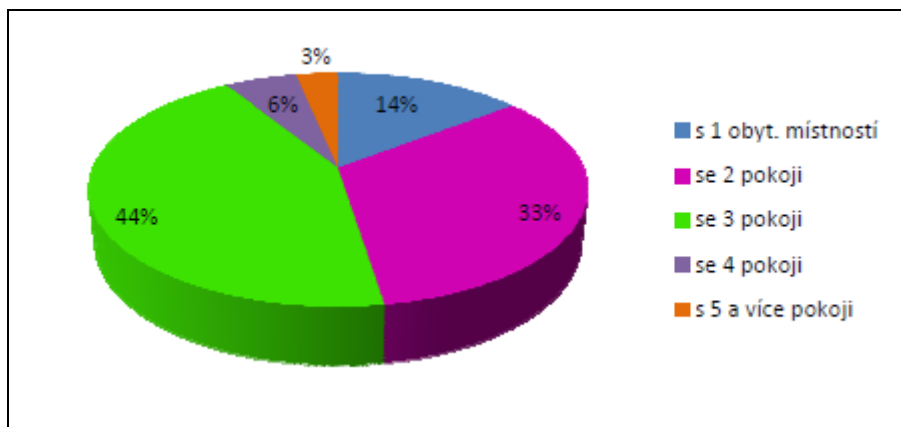
Graf 2: Vývoj počtu obyvatel ve Vsetíně v letech 1869 – 2011.

Zdroj: Kombinace Historického lexikonu obcí České republiky 1869 – 2001 I. díl, SLDB 2001 a 2011 (ČSÚ).

Graf 3: Řetězový a bazický index (v %) pro město Vsetín v letech 1869 až 2011.

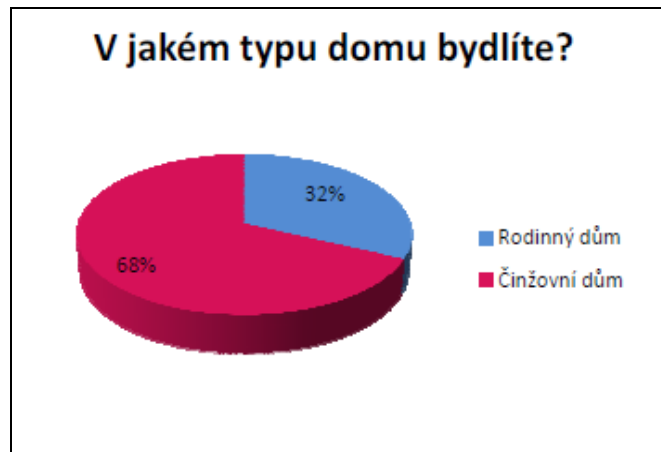
Zdroj: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl, vlastní výpočet.

Graf 4: Byty ve městě Vsetín podle počtu obytných místností.

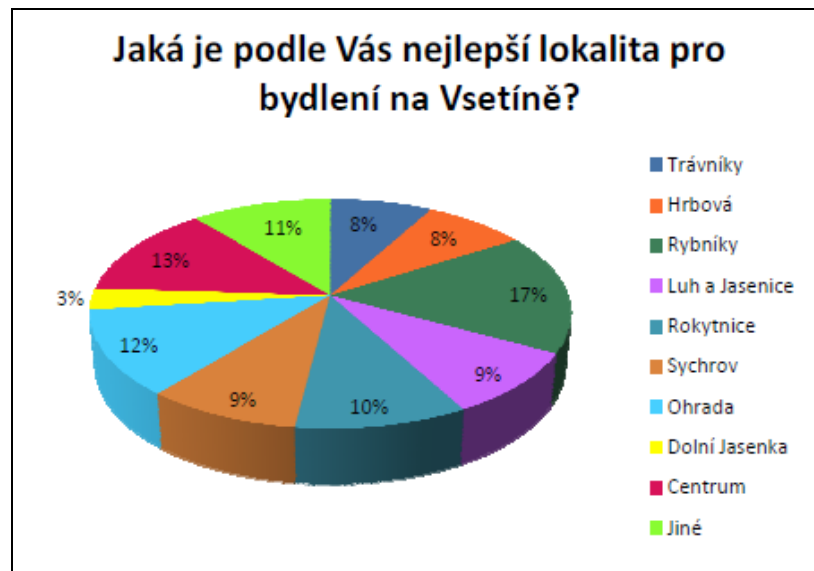
Zdroj: Demografická a ekonomická studie.

Graf 5: Poměr bydlení ve Vsetíně podle typu domu.

Zdroj: Demografická a ekonomická studie.

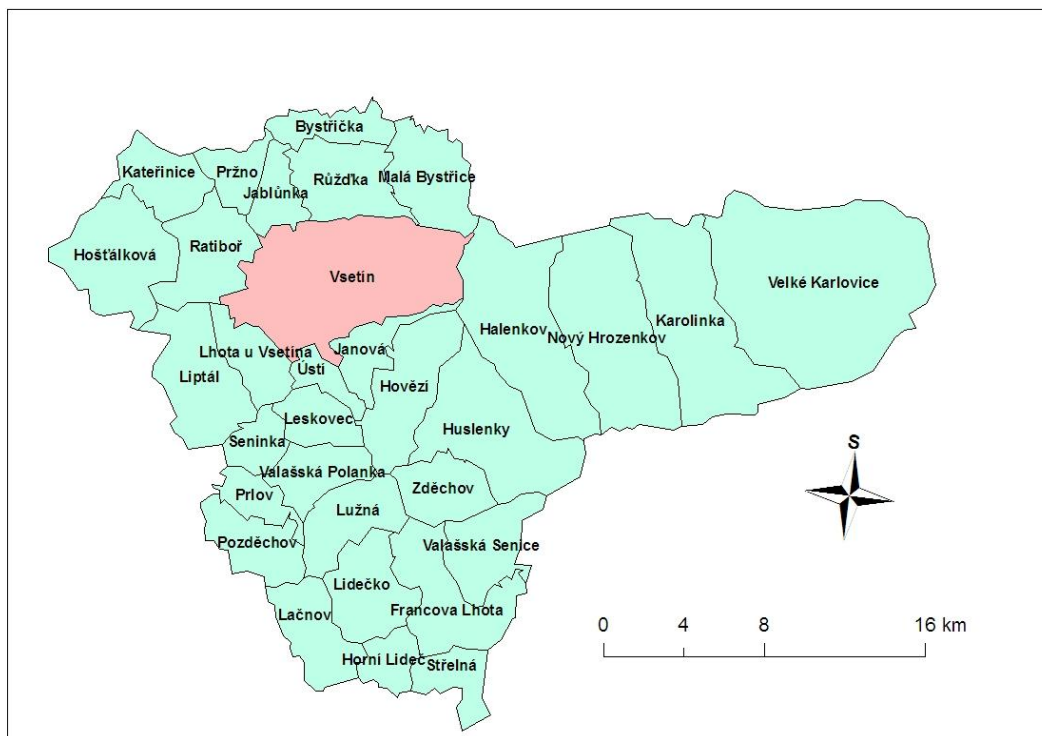

Graf 6: Nejlepší lokalita k bydlení podle názorů respondentů.

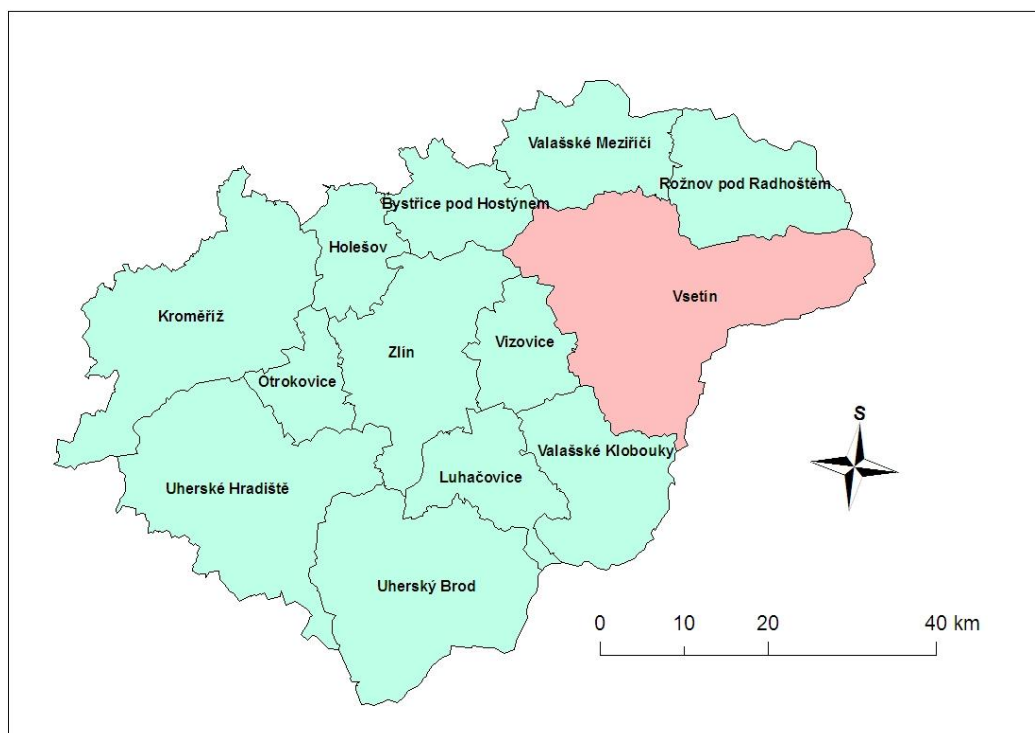
Zdroj: Demografická a ekonomická studie.

Seznam mapových příloh

- Obr. 1: Poloha města Vsetín v ORP Vsetín vzhledem k ostatním obcím v obvodu.
- Obr. 2: Poloha ORP Vsetín v rámci Zlínského kraje.
- Obr. 3: Fabriciova mapa z roku 1569, vydání r. 1625.
- Obr. 4: Komenského mapa Moravy z rytiny z roku 1627, vydání r. 1680.
- Obr. 5: I. vojenské mapování z konce 18. století.
- Obr. 6: II. vojenské mapování, kolem roku 1840.
- Obr. 7: III. vojenské mapování, r. 1874.
- Obr. 8: Plán města Vsetína z roku 1829.
- Obr. 9: Index změny počtu domů ZSJ města Vsetín v letech 1991 a 2011.
- Obr. 10: Index změny počtu bytů ZSJ města Vsetín v letech 1991 a 2011.
- Obr. 11: Index změny počtu obyvatel ZSJ města Vsetín v letech 1991 a 2011.
- Obr. 12: Ukázka územního plánu z roku 2010 v centrální části města.
- Obr. 13: Legenda k územnímu plánu viz obr.12.
- Obr. 14: Průmyslová zóna Bobrky vystavěna na SZ od Vsetína na zelené louce.
- Obr. 15: Podíl obytných místností v obydlených bytech v jednotlivých ZSJ v roce 2011.
- Obr. 16: Podíl obydlených domů a bytů v jednotlivých ZSJ v roce 2011.
- Obr. 17: Obydlené byty podle období výstavby nebo rekonstrukce v jednotlivých ZSJ.
- Obr. 18: Podíly obyvatelstva podle věkových skupin v jednotlivých ZSJ v roce 2011.

Obr. 1: Poloha města Vsetín v ORP Vsetín vzhledem k ostatním obcím v obvodu.

Obr. 2: Poloha ORP Vsetín v rámci Zlínského kraje.

Obr. 3: Fabriciova mapa z roku 1569, vydání r. 1625.

Zdroj: www.mestovsetin.cz

Obr. 4: Komenského mapa Moravy z rytiny z roku 1627, vydání r. 1680.

Zdroj: www.mestovsetin.cz

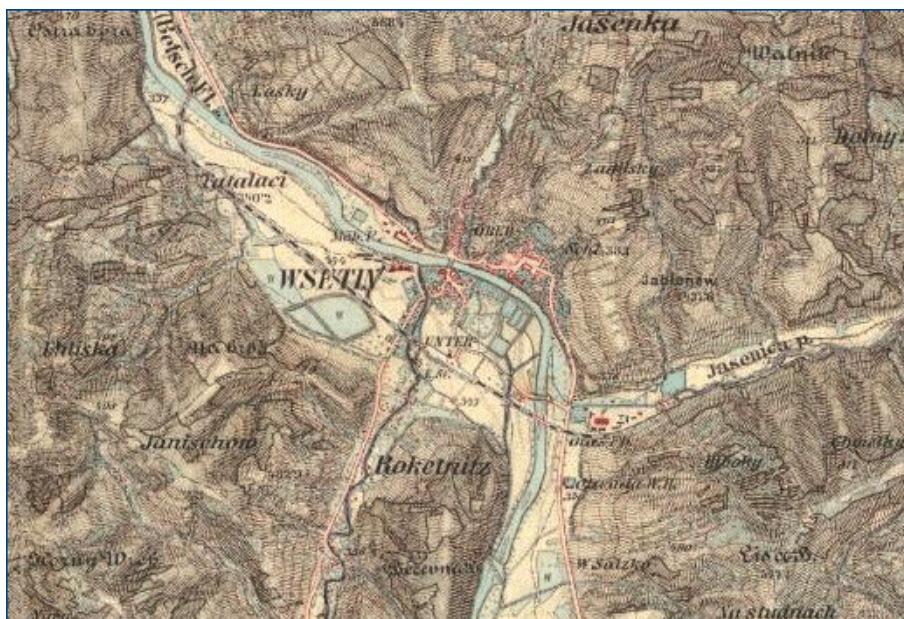
Obr. 5: I. vojenské mapování z konce 18. století.

Zdroj: www.mestovsetin.cz

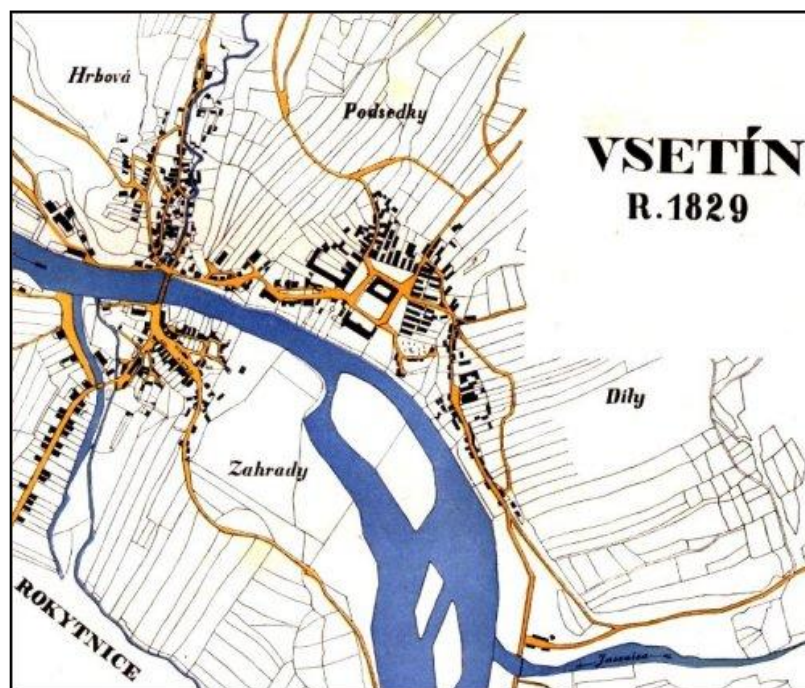
Obr. 6: II. vojenské mapování, kolem roku 1840.

Zdroj: www.mestovsetin.cz

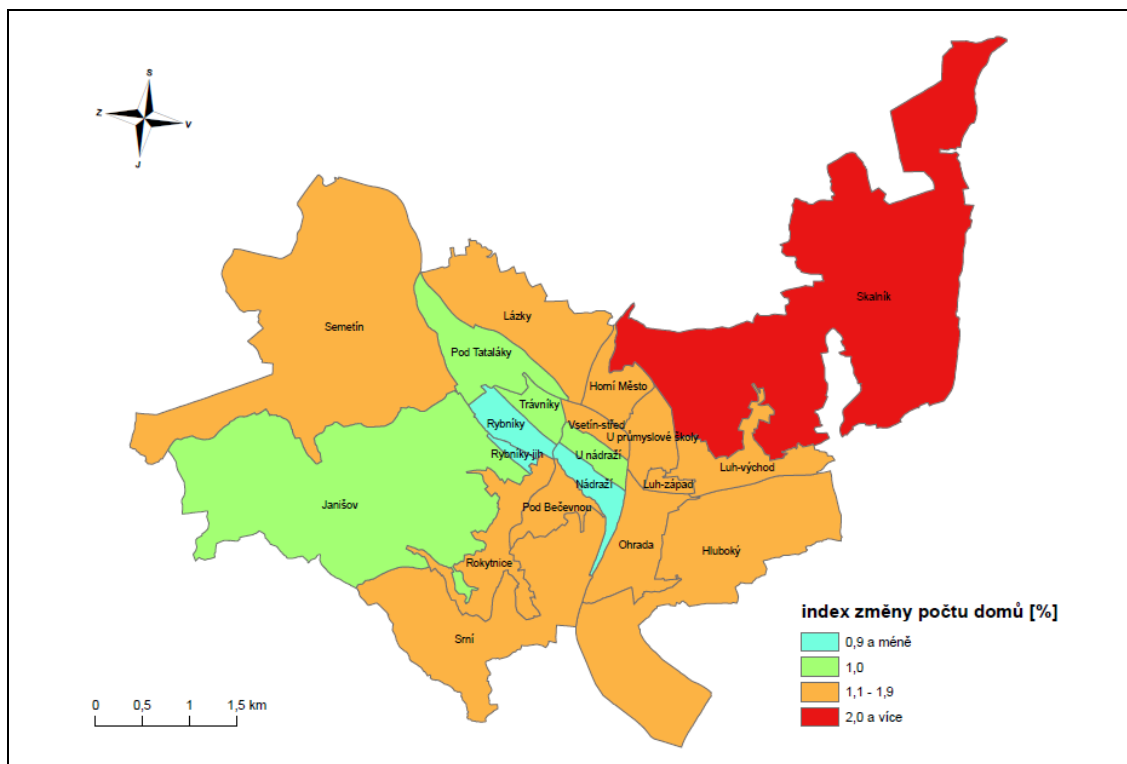
Obr. 7: III. vojenské mapování, r. 1874.

Zdroj: www.mesto.vsetin.cz

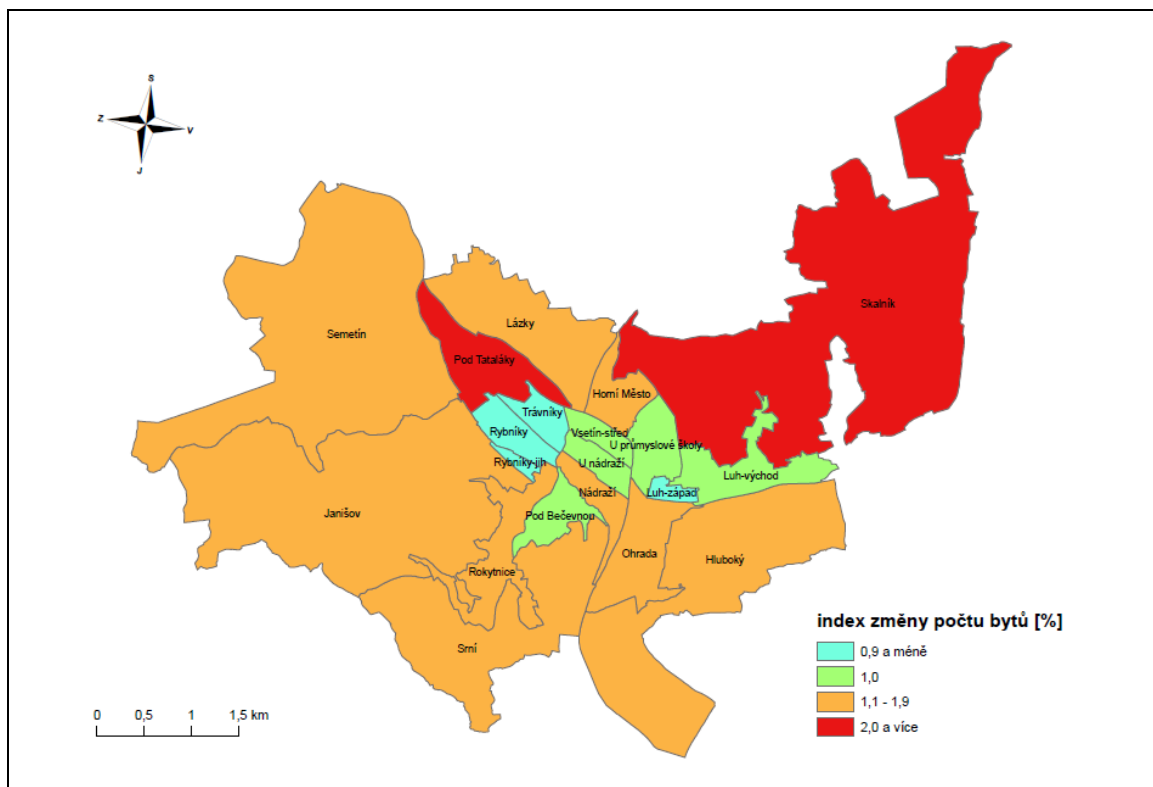
Obr. 8: Plán města Vsetína z roku 1829.

Zdroj: www.mestovsetin.cz

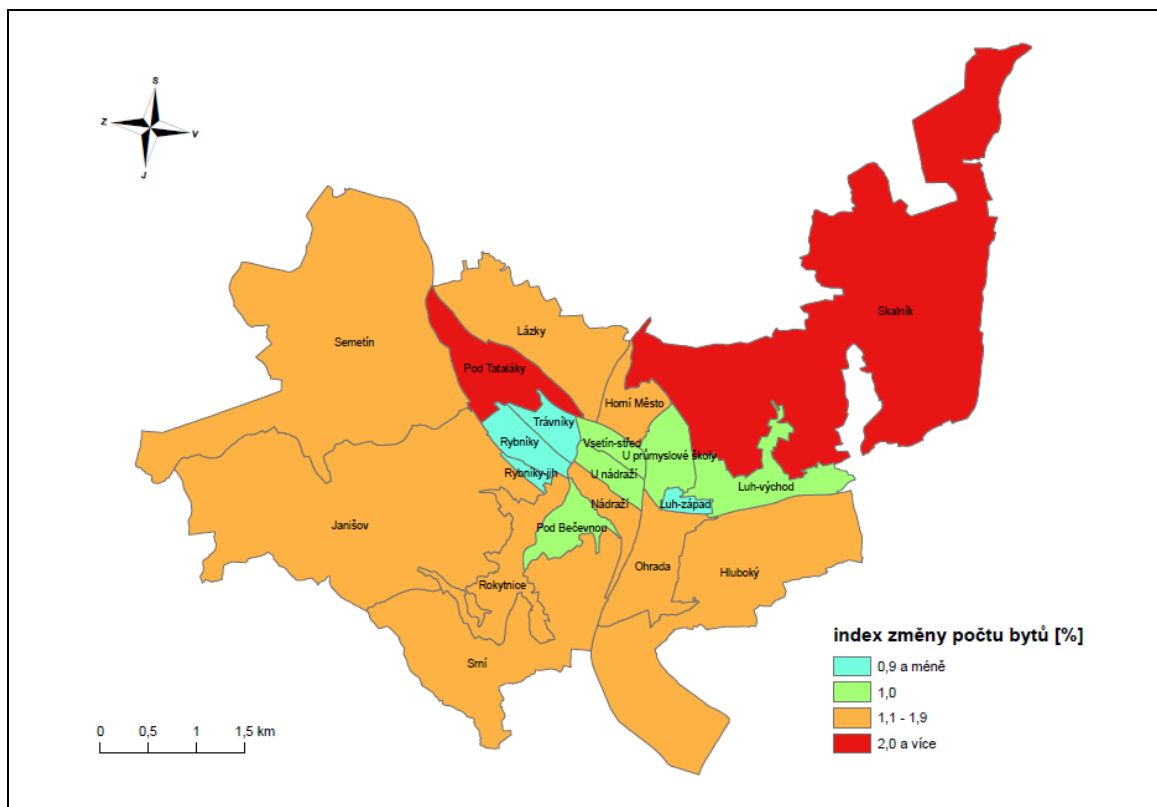
Obr. 9: Index změny počtu domů ZSJ města Vsetín v letech 1991 a 2011.

Zdroj: Materiály věnované ČSÚ ve Zlíně a SLBD 1991 (ČSÚ).

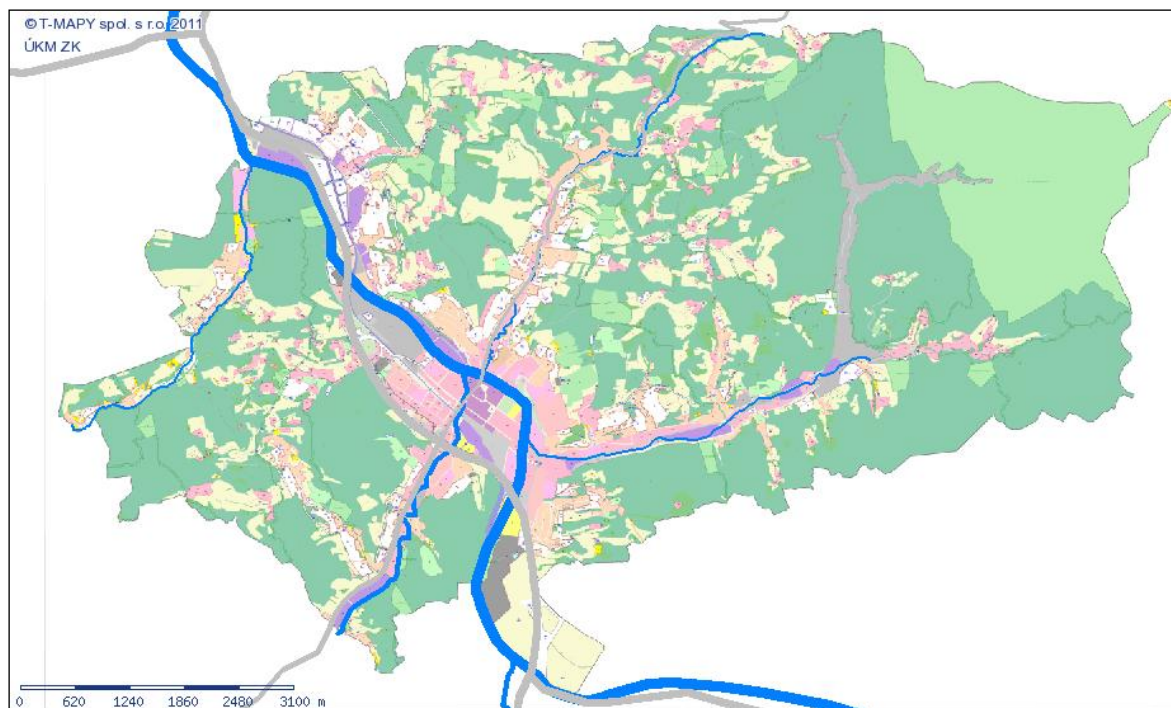
Obr. 10: Index změny počtu bytů ZSJ města Vsetín v letech 1991 a 2011.

Zdroj: Materiály věnované ČSÚ ve Zlíně a SLBD 1991(ČSÚ).

Obr. 11: Index změny počtu obyvatel ZSJ města Vsetín v letech 1991 a 2011.

Zdroj: Materiály věnované ČSÚ ve Zlíně a SLBD 1991(ČSÚ).

Obr. 12: Ukázka územního plánu z roku 2010, legenda viz níže.

Zdroj: www.mestovsetin.cz

Legenda:			
	Hospodářská půda		Průjezdni komunikace
	Lesy		Ostatní komunikace
	Zahrady, sady		Veřejná zeleň
	Louky		Sportovní a rekreační plochy
	Vodní plochy		Železnice
	Zástavba - bydlení		Letiště
	Zástavba - občanská vybavenost		Ostatní plochy
	Zástavba - průmysl		nepropojeno
	Zástavba - ostatní		

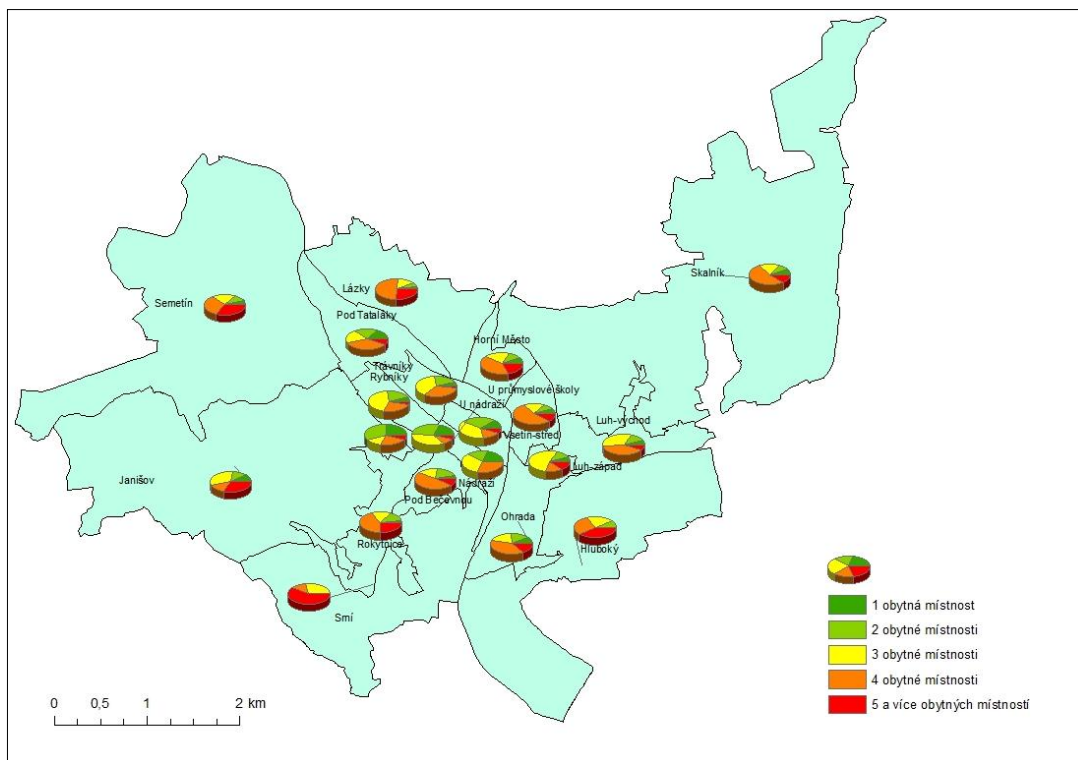
Obr. 13: Legenda k územnímu plánu viz obr.12.

Zdroj: www.mestovsetin.cz

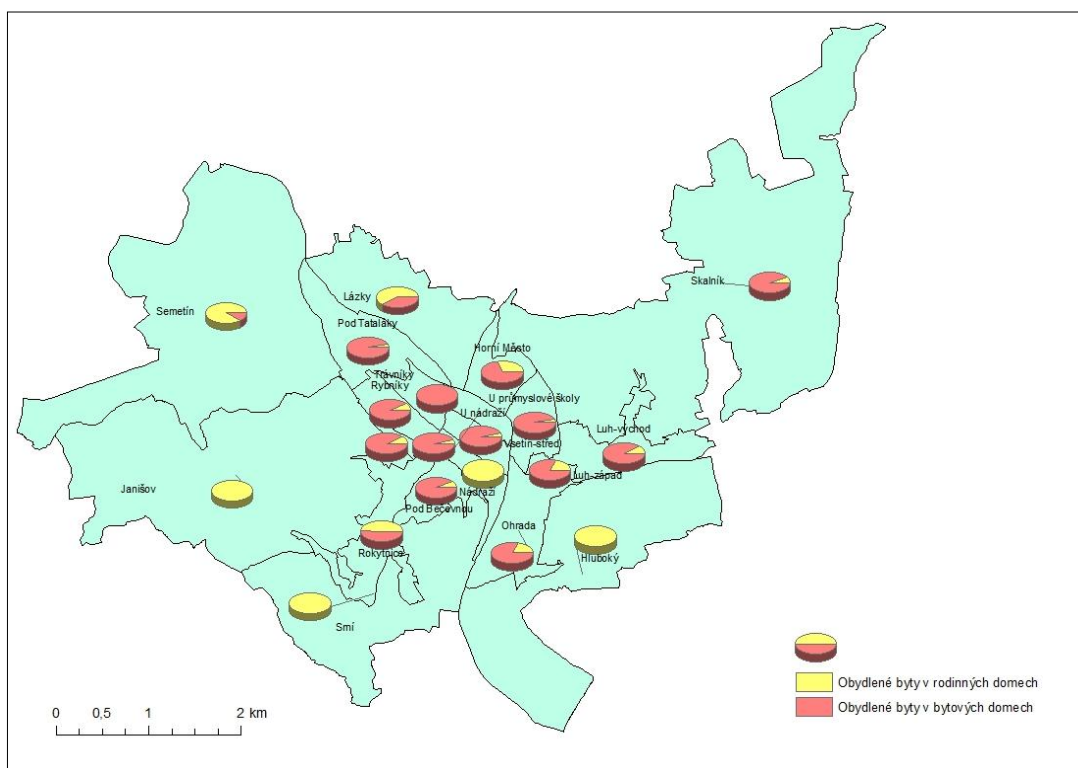
Obr. 14: Průmyslová zóna Bobrky vystavěna na SZ od Vsetína na zelené louce.

Zdroj: www.mapy.cz

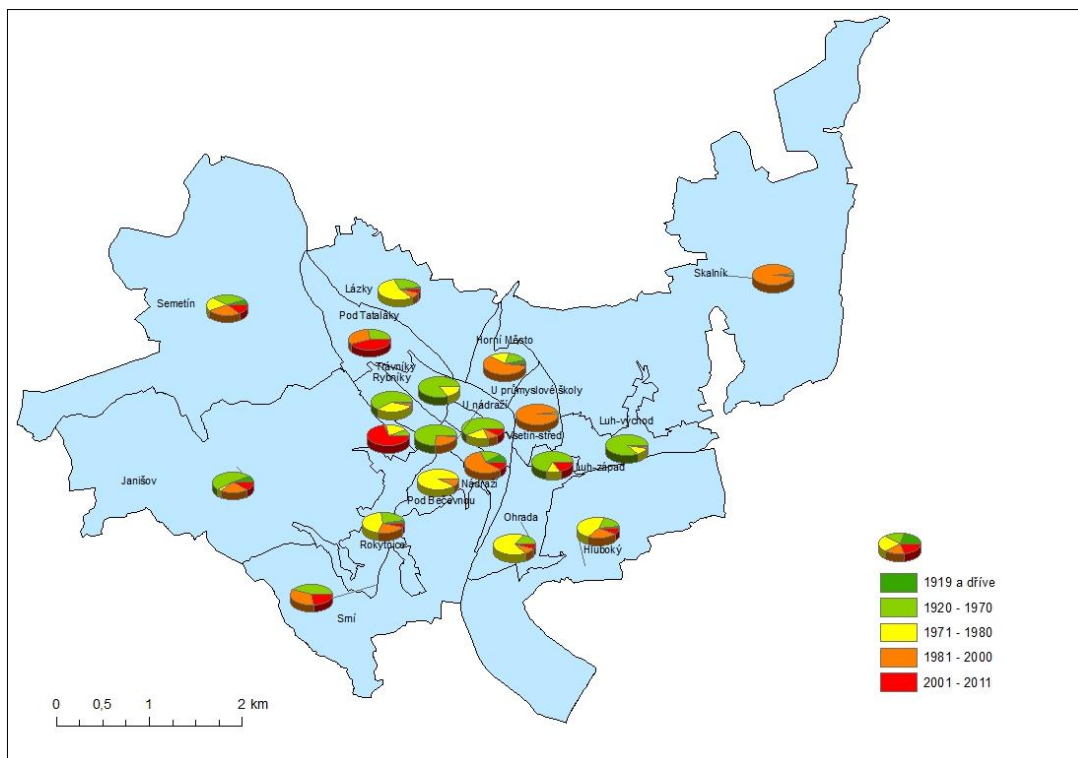
Obr. 15: Podíl obytných místností v obydlených bytech v jednotlivých ZSJ v roce 2011.

Zdroj: SLDB 2011.

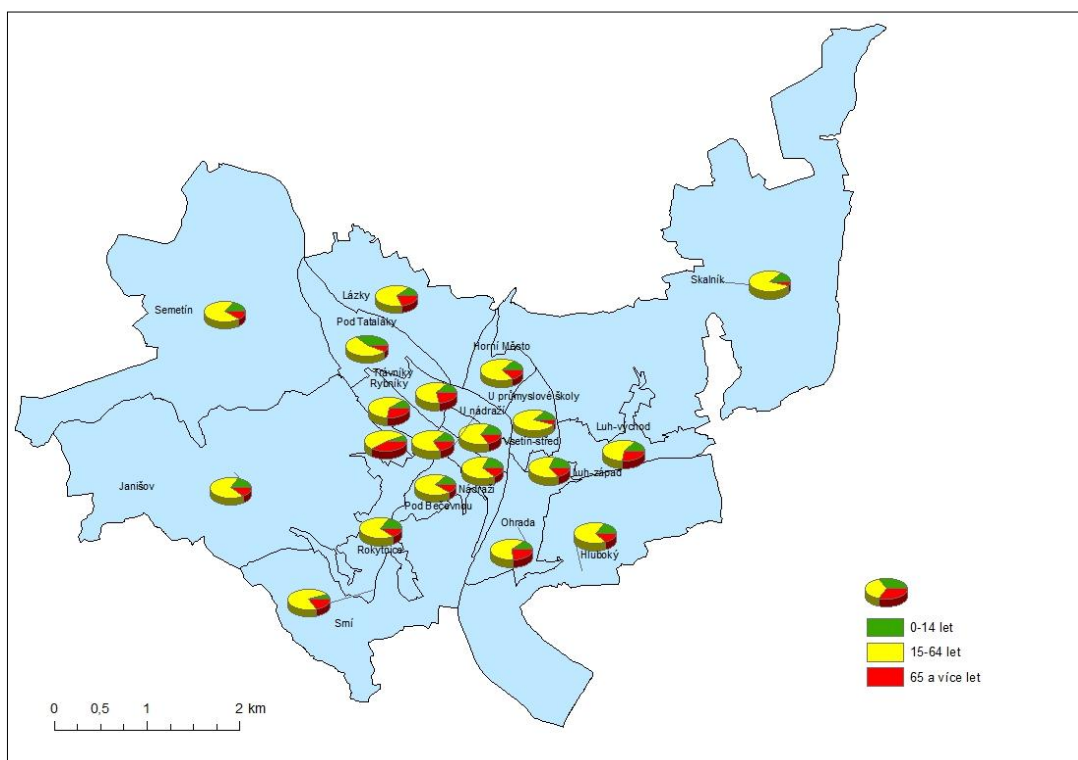
Obr. 16: Podíl obydlených domů a bytů v jednotlivých ZSJ v roce 2011.

Zdroj: SLDB 2011.

Obr. 17: Obydlené byty podle období výstavby nebo rekonstrukce v jednotlivých ZSJ.

Zdroj: SLDB 2011

Obr. 18: Podíly obyvatelstva podle věkových skupin v jednotlivých ZSJ v roce 2011.

Zdroj: SLDB 2011.

Seznam obrazových příloh

- Obr. 1: Pohled ze zámecké věže směrem k Dolnímu náměstí, pohlednice z r. 1900.
- Obr. 2: Pohled ze zámecké věže směrem k Dolnímu náměstí, rok 2011.
- Obr. 3: Pohled na Horní město, kolorovaná pohlednice z r. 1914.
- Obr. 4: Pohled na Horní město, rok 2009.
- Obr. 5: Pohled na Dolní město ze zámecké věže (v pozadí Thonetova továrna), rok 1913.
- Obr. 6: Pohled na Dolní město ze zámecké věže, rok 2009.
- Obr. 7: Východní strana Dolního náměstí, rok 1910.
- Obr. 8: Východní strana Dolního náměstí, rok 2013.
- Obr. 9: Hotel Životský (dnes Na Pančavě) na Dolním náměstí, r. 1914.
- Obr. 10: Hotel Na Pančavě, naproti sjednocená severní část Dolního náměstí, rok 2012.
- Obr. 11: Evangelický kostel a Horní škola, pohlednice z roku 1914.
- Obr. 12: Evangelický kostel a Horní škola (zakrytá stromy), rok 2012.
- Obr. 13: Ulice Svárov, pohlednice z roku 1915.
- Obr. 14: Ulice Svárov, rok 2009.
- Obr. 15: Celkový pohled z Bečevné na Horní a Dolní město, rok 1916.
- Obr. 16: Celkový pohled z Bečevné na Horní a Dolní město, rok 2013.
- Obr. 17: Štěpánská ulice, kolorovaná fotografie z roku 1919.
- Obr. 18: Štěpánská ulice, fotografie z roku 2009.
- Obr. 19: Vsetínský zámek v roce 1927 a v současnosti.
- Obr. 20: Nová Sokolovna (arch. Urbánek), fotografie 1930.
- Obr. 21: Dolní náměstí s parčíkem a fontánou, rok 1937.
- Obr. 22: Dolní náměstí s parčíkem a vodním prvkem, rok 2009.
- Obr. 23: Náměstí Svobody - bývalé Komenského náměstí - r. 1939.
- Obr. 24: Náměstí Svobody vybudované v roce 1949.
- Obr. 25: Náměstí Svobody z roku 2010.
- Obr. 26: Rodingerův dům, příklad meziválečného funkcionalismu, rok 1938.

- Obr. 27: Městská spořitelna (dnes Komerční banka), příklad meziválečného
- Obr. 28: Pohled na kolonii Z alias Novou čtvrť, vybudována Zbrojovkou Brno pro
- Obr. 29: Typická zděná zástavba Nové čtvrti (ulice Sušilova), fotografie z roku 1944.
- Obr. 30: Typická zděná výstavba koncem 50. let 20. století, nová čtvrť Trávníky, rok 1949.
- Obr. 31: Další příklad zástavby z konce 50. let, sídliště Rybníky, foto z roku 1965.
- Obr. 32: Žerotínova ulice, rok 1965.
- Obr. 33: Žerotínova ulice, rok 2009.
- Obr. 34: Počátek panelákové výstavby v Luhu, rok 1967.
- Obr. 35: Pohled na Sychrov ze zámecké věže, kolem r. 1950.
- Obr. 36: Pohled na Sychrov ze zámecké věže, rok 2009.
- Obr. 37: Hotel Vsacan, příklad megalomanské socialistické stavby, rok 1970.
- Obr. 38: Věžový dům, další příklad megalomanské socialistické stavby, foto rok 2001.
- Obr. 39: Dobová pohlednice z roku 1976 zaměřená na novou výstavbu.
- Obr. 40: Asanace objektu OV KSČ ve východní části Dolního náměstí z roku 2001.
- Obr. 41: Hypermarket Albert, příklad zástavby z nového obchodního centra v lokalitě Ohrada.

Obr. 1: Pohled ze zámecké věže směrem k Dolnímu náměstí, pohlednice z r. 1900.

Zdroj: www.vsetinobrazech.cz

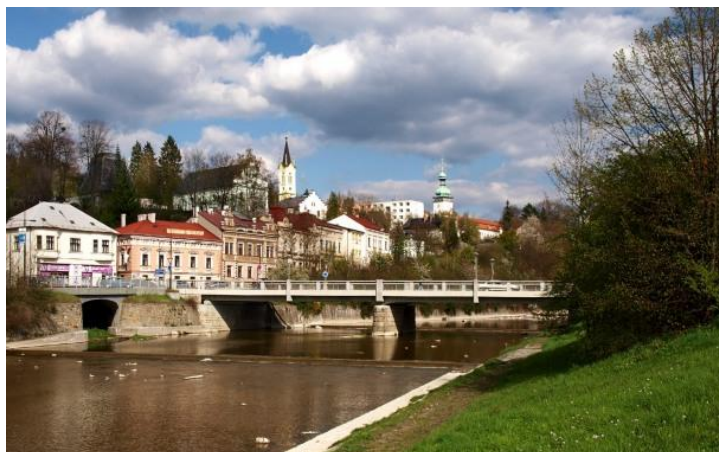
Obr. 2: Pohled ze zámecké věže směrem k Dolnímu náměstí, rok 2011.

Zdroj: www.vsetinobrazech.cz

Obr. 3: Pohled na Horní město, kolorovaná pohlednice z r. 1914.

Zdroj: www.vsetinobrazech.cz

Obr. 4: Pohled na Horní město, rok 2009.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 5: Pohled na Dolní město ze zámecké věže (v pozadí Thonetova továrna), rok 1913.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 6: Pohled na Dolní město ze zámecké věže, rok 2009.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 7: Východní strana Dolního náměstí, rok 1910.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 8: Východní strana Dolního náměstí, rok 2013.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 9: Hotel Životský (dnes Na Pančavě) na Dolním náměstí, r. 1914.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 10: Hotel Na Pančavě, naproti sjednocená severní část Dolního náměstí, rok 2012.

Zdroj: www.vsetinobrazech.cz

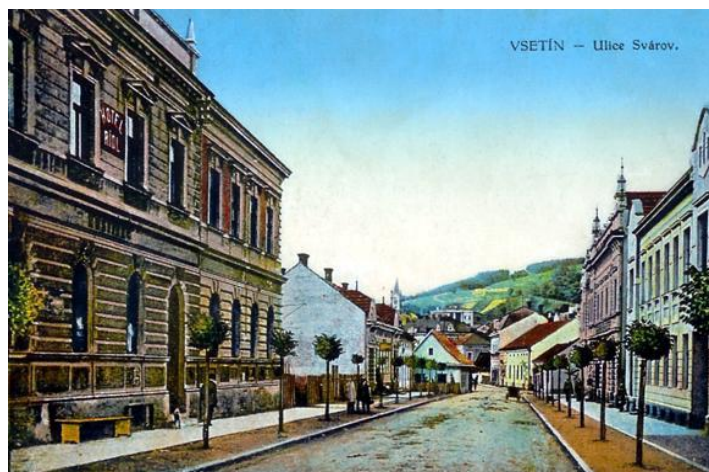
Obr. 11: Evangelický kostel a Horní škola, pohlednice z roku 1914.

Zdroj: www.vsetinobrazech.cz

Obr. 12: Evangelický kostel a Horní škola (zakrytá stromy), rok 2012.

Zdroj: www.vsetinobrazech.cz

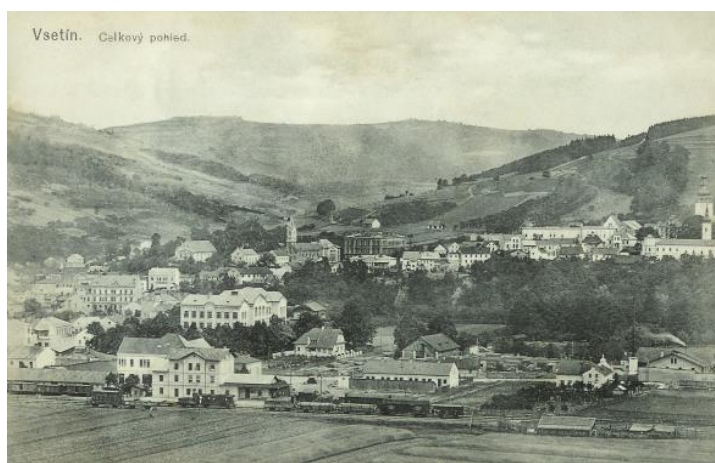
Obr. 13: Ulice Svárov, pohlednice z roku 1915.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 14: Ulice Svárov, rok 2009.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 15: Celkový pohled z Bečevné na Horní a Dolní město, rok 1916.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 16: Celkový pohled z Bečevné na Horní a Dolní město, rok 2013.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 17: Štěpánská ulice, kolorovaná fotografie z roku 1919.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 18: Štěpánská ulice, fotografie z roku 2009.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 19: Vsetínský zámek v roce 1927 a v současnosti.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 20: Nová Sokolovna (arch. Urbánek), fotografie 1930.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 21: Dolní náměstí s parčíkem a fontánou, rok 1937.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 22: Dolní náměstí s parčíkem a vodním prvkem, rok 2009.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 23: Náměstí Svobody - bývalé Komenského náměstí - r. 1939.

Zdroj: www.mestovsetin.cz

Obr. 24: Náměstí Svobody vybudované v roce 1949.

Zdroj: www.mestovsetin.cz

Obr. 25: Náměstí Svobody z roku 2010.

Zdroj: www.tmstav.cz

Obr. 26: Rodingerův dům, příklad meziválečného funkcionalismu, rok 1938.

Zdroj: www.slavnevilky.cz

Obr. 27: Městská spořitelna (dnes Komerční banka), příklad meziválečného funkcionalismu, rok 1939.

Zdroj: www.vsetinvoobrazech.cz

Obr. 28: Pohled na kolonii Z alias Novou čtvrť, vybudována Zbrojovkou Brno pro zaměstnance Zbrojovky Vsetín, rok 1941.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 29: Typická zděná zástavba Nové čtvrti (ulice Sušilova), fotografie z roku 1944.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 30: Typická zděná výstavba koncem 50. let 20. století, nová čtvrť Trávníky, rok 1949.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 31: Další příklad zástavby z konce 50. let, sídliště Rybníky, foto z roku 1965.

Zdroj: www.vsetinobrazech.cz

Obr. 32: Žerotínova ulice, rok 1965.

Zdroj: www.vsetinobrazech.cz

Obr. 33: Žerotínova ulice, rok 2009.

Zdroj: www.vsetinobrazech.cz

Obr. 34: Počátek panelákové výstavby v Luhu, rok 1967.

Zdroj: www.vsetinobrazech.cz

Obr. 35: Pohled na Sychrov ze zámecké věže, kolem r. 1950.

Zdroj: www.vsetinobrazech.cz

Obr. 36: Pohled na Sychrov ze zámecké věže, rok 2009.

Zdroj: www.vsetinobrazech.cz

Obr. 37: Hotel Vsetín, příklad megalomanské socialistické stavby, rok 1970.

Zdroj: www.vsetinvoobrazech.cz

Obr. 38: Věžový dům, další příklad megalomanské socialistické stavby, foto rok 2001.

Zdroj: Okr. Vsetín. Architektura 1850 – 2000.

Obr. 39: Dobová pohlednice z roku 1976 zaměřená na novou výstavbu.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 40: Asanace objektu OV KSČ ve východní části Dolního náměstí z roku 2001.

Zdroj: www.vsetinvobrazech.cz

Obr. 41: Hypermarket Albert, příklad zástavby z nového obchodního centra v lokalitě Ohrada.

Zdroj: www.albert.cz

Seznam příloh k dotazníkovému šetření:

Graf 1: Podíl respondentů podle místa bydliště.

Graf 2: Podíly respondentů podle doby prožité v příslušné místní části.

Graf 3: Podíly respondentů podle možného stěhování v blízké budoucnosti.

Graf 4: Podíly respondentů podle pocitu bezpečí v místě bydliště ve dne.

Graf 5: Podíly respondentů podle pocitu bezpečí v místě bydliště v noci.

Graf 6: Míra spokojenosti s prostory veřejné zeleně ve městě.

Graf 7: Míra spokojenosti s úrovní hluku ve městě.

Graf 8: Míra spokojenosti s čistotou ovzduší ve městě.

Graf 9: Míra spokojenosti s počtem hřišť pro děti ve městě.

Graf 10: Míra spokojenosti s počtem zařízení pro děti a adolescenty ve městě.

Graf 11: Míra spokojenosti s počtem kulturních zařízení ve městě.

Graf 12: Míra spokojenosti s počtem lékařských zařízení ve městě.

Graf 13: Míra spokojenosti s počtem restaurací ve městě.

Graf 14: Míra spokojenosti se stavem chodníků a cest ve městě.

Graf 15: Míra spokojenosti s mezilidskými vztahy ve městě.

Graf 16: Míra spokojenosti s možnostmi nákupů ve městě.

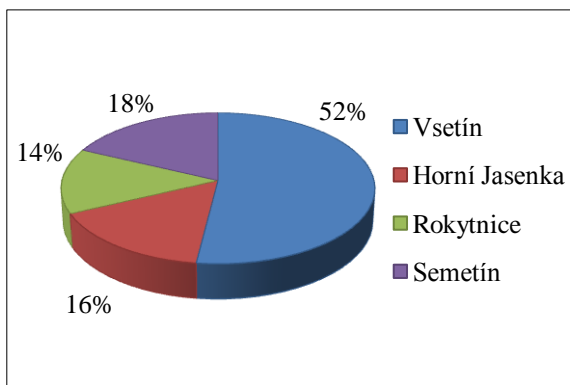
Graf 17: Míra spokojenosti s možnostmi parkování ve městě.

Graf 18: Poměr respondentů podle pohlaví.

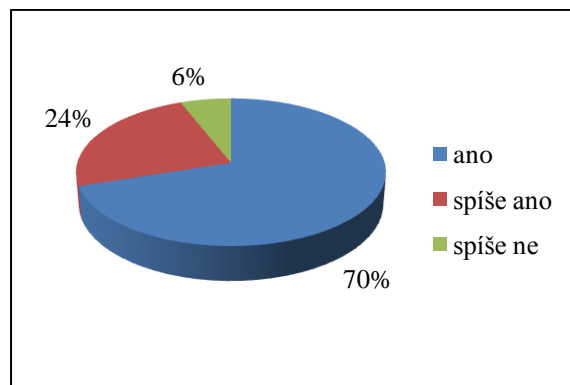
Graf 19: Poměr respondentů podle věkových skupin.

Graf 20: Poměr respondentů podle nejvyššího dosaženého vzdělání.

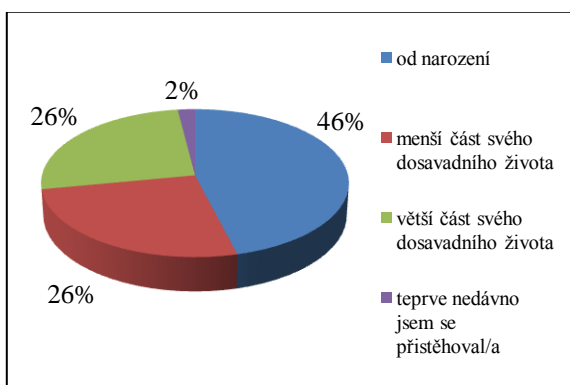
Graf 21: Poměr respondentů podle současného ekonomického postavení.

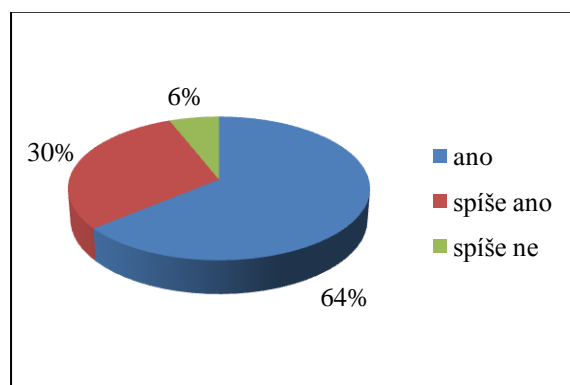
Graf 1: Podíl respondentů podle místa bydliště.

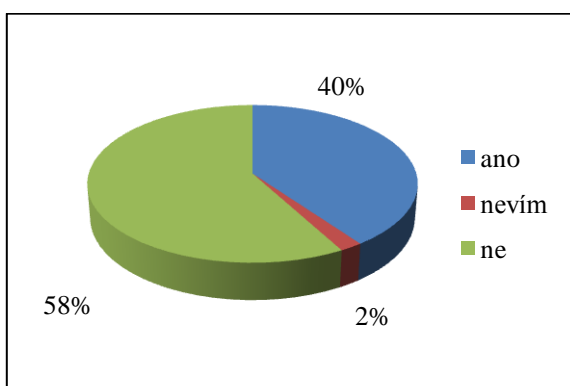
Graf 4: Podíly respondentů podle pocitu bezpečí v místě bydliště ve dne.

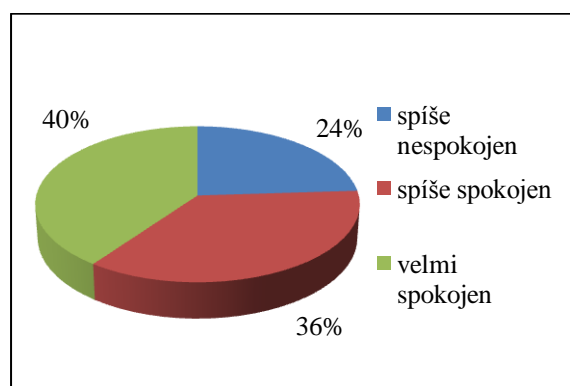
Graf 2: Podíly respondentů podle doby prožitě v příslušné místní části.

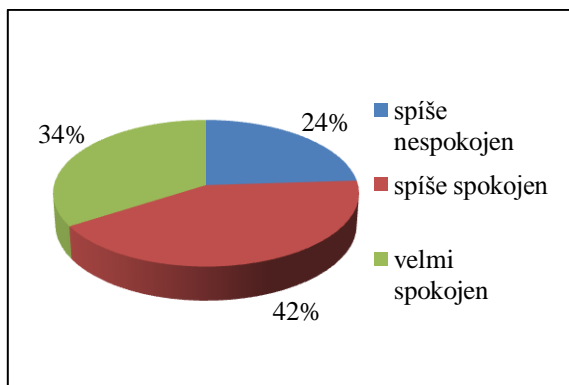
Graf 5: Podíly respondentů podle pocitu bezpečí v místě bydliště v noci.

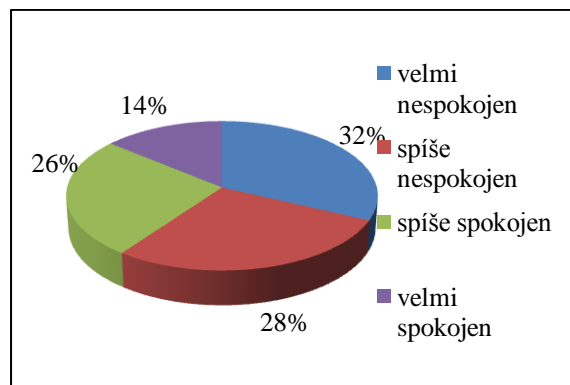
Graf 3: Podíly respondentů podle možného stěhování v blízké budoucnosti.

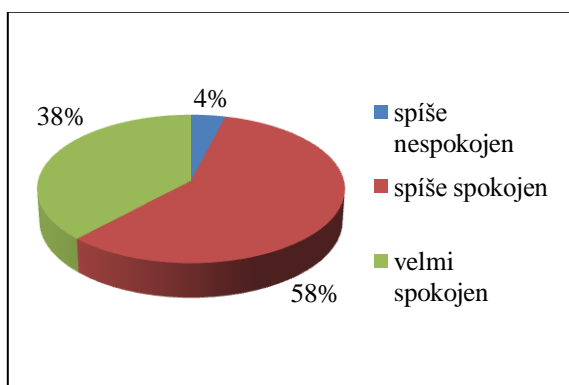
Graf 6: Míra spokojenosti s prostorami veřejné zeleně ve městě.

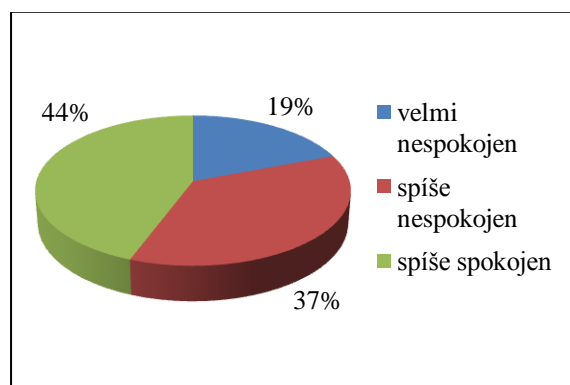
Graf 7: Míra spokojenosti s úrovní hluku ve městě.

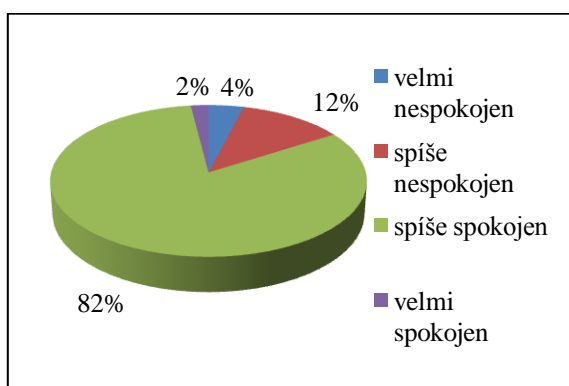
Graf 10: Míra spokojenosti s počtem zařízení pro děti a adolescenty ve městě.

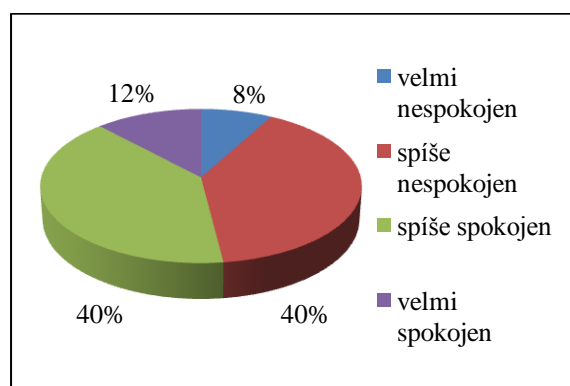
Graf 8: Míra spokojenosti s čistotou ovzduší ve městě.

Graf 11: Míra spokojenosti s počtem kulturních zařízení ve městě.

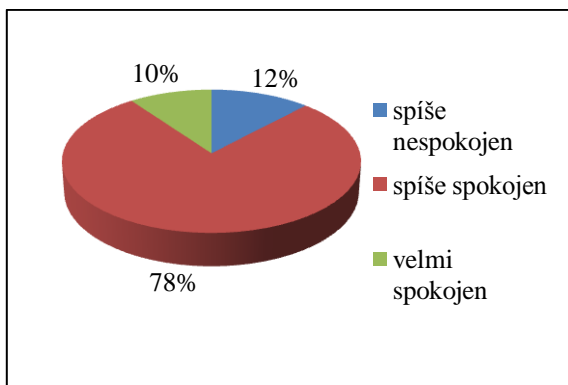

Graf 9: Míra spokojenosti s počtem hřišť pro děti ve městě.

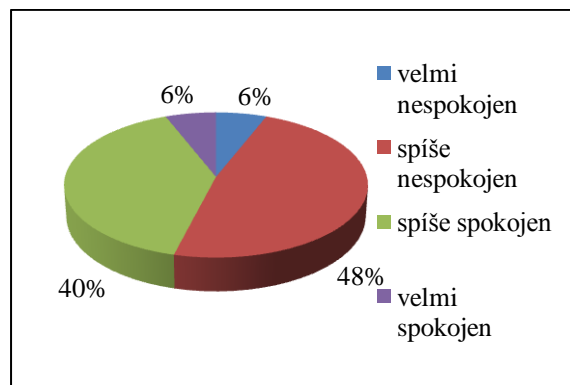

Graf 12: Míra spokojenosti s počtem lékařských zařízení ve městě.

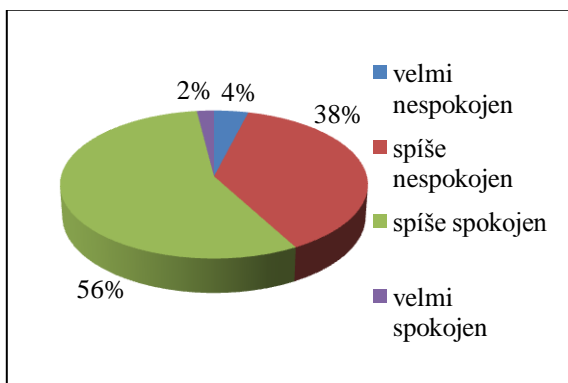

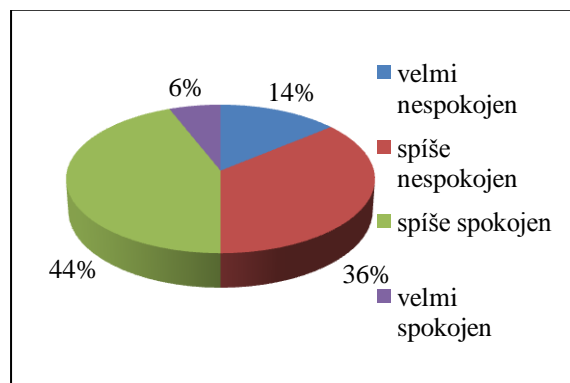
Graf 13: Míra spokojenosti s počtem restaurací ve městě.

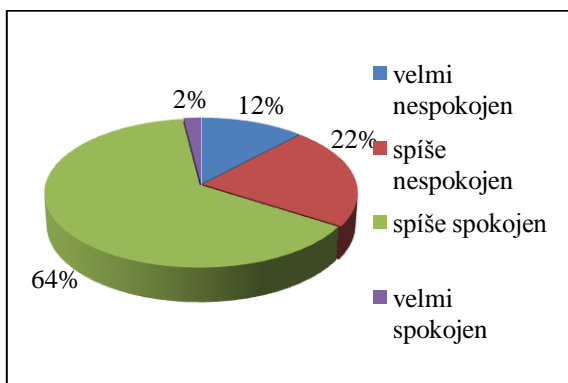
Graf 16: Míra spokojenosti s možnostmi nákupů ve městě.

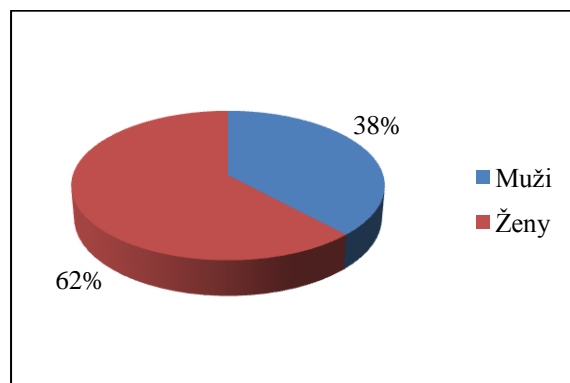
Graf 14: Míra spokojenosti se stavem chodníků a cest ve městě.

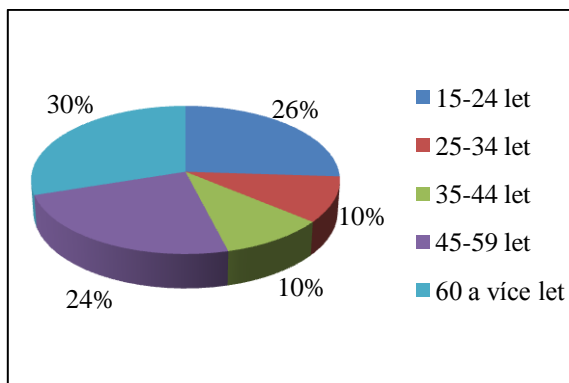
Graf 17: Míra spokojenosti s možnostmi parkování ve městě.

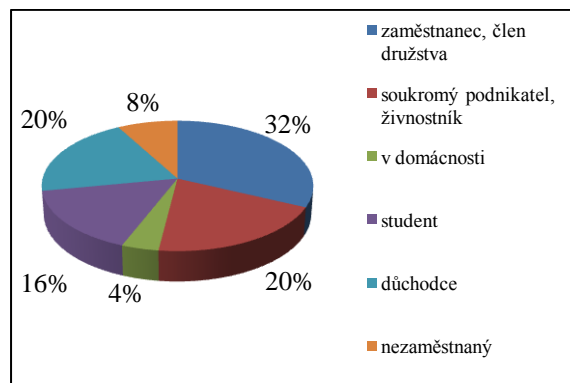
Graf 15: Míra spokojenosti s mezilidskými vztahy ve městě.

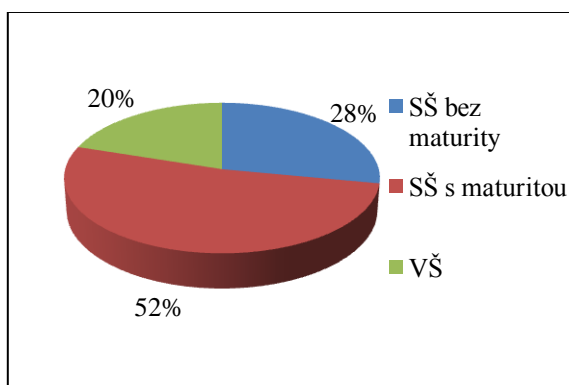
Graf 18: Poměr respondentů podle pohlaví.

Graf 19: Poměr respondentů podle věkových skupin.

Graf 21: Poměr respondentů podle současného ekonomického postavení.

Graf 20: Poměr respondentů podle nejvyššího dosaženého vzdělání.

DOTAZNÍK

MĚSTO VSETÍN A JEHO OBČANÉ

Vážený pane, vážená paní,

jmenuji se Karolína Daňová a jsem studentkou 5. ročníku Palackého univerzity v Olomouci, konkrétně oboru Regionální geografie. Tímto bych Vás ráda požádala o pomoc při zpracování mé závěrečné práce. Výsledky dotazníků budou zpracovány pouze mojí osobou a stanou se součástí mé diplomové práce. Děkuji za spolupráci.

Kontakt: Bc. Karolína Daňová, danova.88@seznam.cz, 603 215 865.

1. Ve které části města bydlíte?

- Vsetín   Horní Jasenka   Rokytnice   Semetín

2. Jak dlouho zde žijete?

- od narození   větší část svého dosavadního života
 menší část svého dosavadního života   teprve nedávno jsem se přistěhoval/a

3. Máte v úmyslu se v blízké budoucnosti přestěhovat?

- ano   ne   nevím

4. Cítíte se v místě svého bydliště bezpečně? (ve dne)

- ano   spíše ano   spíše ne   ne

5. Cítíte se v místě svého bydliště bezpečně? (v noci)

- ano   spíše ano   spíše ne   ne

6. Dokážete označit místa, která Vám připadají nebezpečná? A z jakého důvodu?

Místo	Důvod

7. Jak jste spokojen/a s následujícími aspekty Vašeho obytného prostoru?

	velmi spokojen	spíše spokojen	spíše nespokojen	velmi nespokojen
7.1. Prostory veřejné zeleně	☐	☐	☐	☐
7.2. Úroveň hluku	☐	☐	☐	☐
7.3. Čistota ovzduší	☐	☐	☐	☐
7.4. Hřiště pro děti	☐	☐	☐	☐
7.5. Zařízení pro děti a adolescenty	☐	☐	☐	☐
7.6. Kulturní zařízení	☐	☐	☐	☐
7.7. Zařízení lékařské péče	☐	☐	☐	☐
7.8. Restaurace	☐	☐	☐	☐
7.9. Stav cest a chodníků	☐	☐	☐	☐
7.10. Mezilidské vztahy	☐	☐	☐	☐
7.11. Nákupní možnosti	☐	☐	☐	☐
7.12. Parkování	☐	☐	☐	☐

8. Pohlaví: muž žena

9. Věk: 15-24 let 25-34 let 35-44 let 45-59 let 60 a více let

10. Vzdělání: ZŠ SŠ bez maturity SŠ s maturitou VŠ

11. Jaké je Vaše současné ekonomické postavení?

- Zaměstnanec, člen družstva
- Soukromý podnikatel, živnostník
- V domácnosti
- Student
- Důchodce
- Nezaměstnaný

